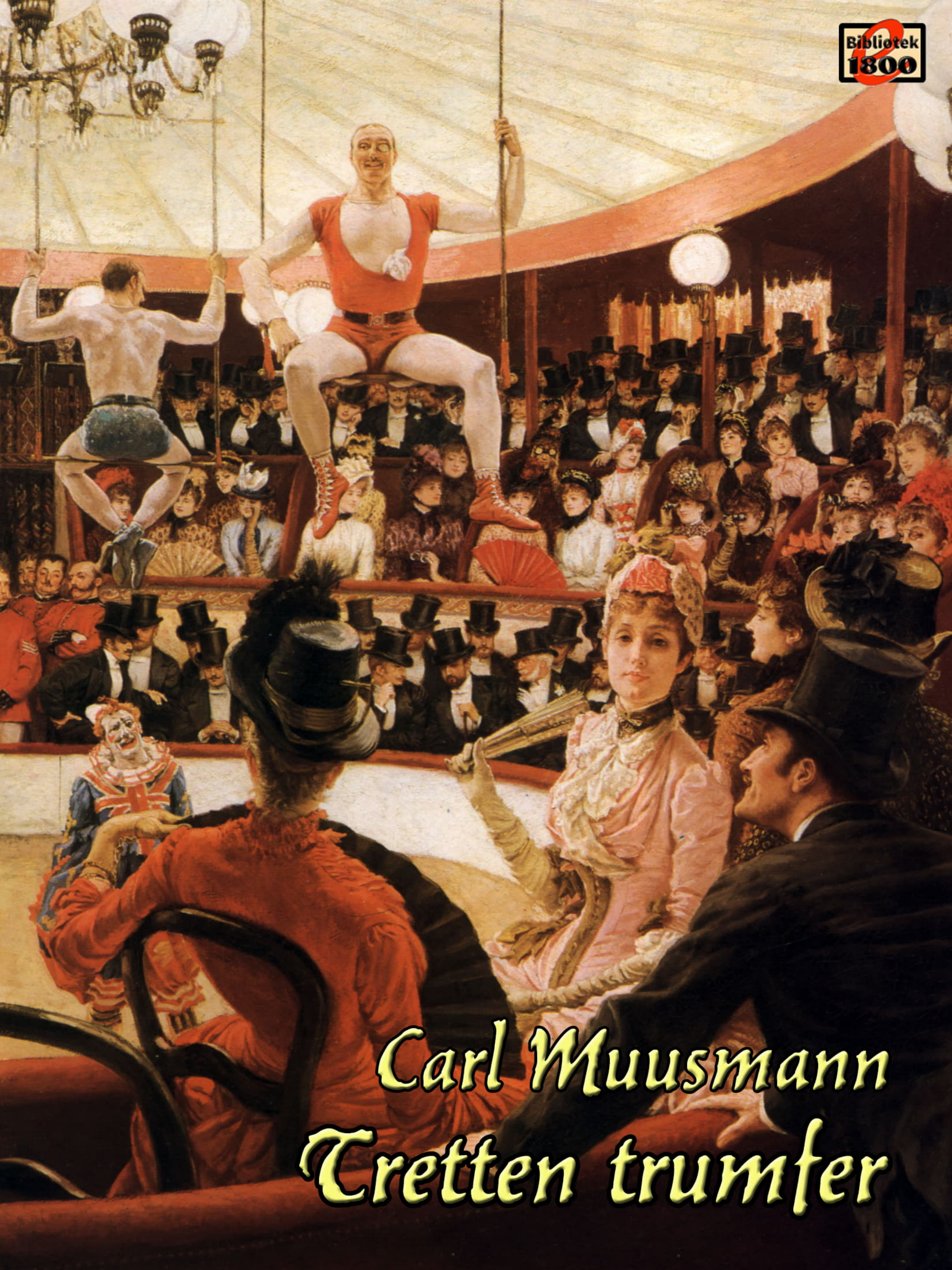

Bibliotek 1800
Carl Muusmann
Tretten trumfer

Carl Muusmann

Tretten Trumfer

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Copyright and conditions of use

TRETTEN TRUMFER

AF

C·MUUSMANN

A. CHRISTIANSENS KUNSTFORLAG

KJØBENHAVN KRISTIANIA

1

Der var dødsstille i den store bibliotekssal på Frydenlund. Rundt om det massive egetræsbord, der stod ved siden af billardet, var arvingerne samlet.

Prokuratoren var lige kommet med det forseglede testamente, som den afdøde udtrykkelig havde bestemt ikke måtte åbnes før efter hans begravelse. Han ønskede ikke, at man skulle skændes ved hans kiste, og der var ikke så lidt at skændes om, ikke så lidt at blive misundelig på hinanden over, for proprietær Werner til Frydenlund havde været en velstående mand, der var godt kendt over det ganske Jylland.

Egentlig stammede familien fra England og var kommet hertil under pengekrisen. Dens medlemmer havde gjort store forretninger med kreaturer og heste og havde erhvervet sig en anselig formue, for hvilken man havde købt det store, forgældede herresæde Frydenlund, som gamle George Werner efterhånden var blevet eneste besidder af.

Han var en statelig mand med praktisk blik og stor økonomisk sans. I mange år havde han levet som pebersvend på det store herresæde, hvor han følte sig trist og ensom, indtil broderen døde. Denne havde været spekulant om en hals, tjent store penge og sat store penge til. Han var blevet revet bort i sin bedste alder, bukket under for nervøsitet og overanstrengelse, og da der blev gjort op, viste det sig, at han ikke ejede det fjerneste.

Gamle George Werner havde derefter taget enken og hendes lille søn Holger til sig. Det blev en sand forfriskelse for den

aldrende pebersvend. Fru Werner var en ualmindelig nydelig kone af ubestemmelig alder. Hun var fyldig og buttet som en ung pige med røde kinder og tykt hår, der lå i krøller ved panden, tætte og sorte med enkelte hvide stænk i. Hun smilede stille ad al ting som folk, der er en smule tunghøre, og som uden at være mistænksomme ikke gider have den ulejlighed at høre rigtig efter. Hun var venlig mod alle, rettede sig efter sine omgivelser og kom aldrig i affekt. Man kunne da ikke tænke sig en nydeligere, hyggeligere figur i de store, øde stuer på Frydenlund, hvor man snart fandt hende et sted, snart et andet, siddende i en lænestol med en bog eller et håndarbejde.

I køkkenet kom hun aldrig, og hun var derfor meget populær blandt tjenestefolkene, for hun blandede sig aldrig i noget og var altid tilfreds med, hvad jomfruerne gjorde. Hun havde boet i by al sin tid og havde en skræk for at beskæftige sig med landhusholdning både af magelighed og fordi hun vidste, at hun ikke forstod sig på den.

Der var en lang tid tale om, at hun skulle giftes med den gamle Werner, men det drev over. Det var vistnok nærmest uenigheden om, hvorledes sønnen skulle opdrages, der skilte hende fra herremanden, efterhånden som drengen voksede til.

Indtil konfirmationsalderen var han ualmindelig smuk og opvakt. Ansigtet var smalt og fint med aristokratiske, engelske træk; øjnene var store, blå og klare, han var slank, velvoksen og stor af sin alder. Onklen forgudede ham. Han skulle være hans universalarving, det var der ingen, der tvivlede om, mindst den gamle selv. På gården behandledes han fuldstændig som søn af ejeren og kaldtes altid den unge herre. Han tog

præliminæreksamen, begyndte på landvæsenet og gik op i det med liv og lyst.

Så blev han pludselig syg. Det varede længe, og rekonvalescensen trak i langdrag. Onklen prøvede på at stramme ham op, moderen holdt bestandig igen. Det var synd at forcere drengen, når han endnu ikke var rask. Selv tabte han under den stadige kælen sin modstandsevne og hengav sig til en permanent slaphedstilstand, som han aldrig fik rystet af sig ved en virkelig energisk kraftanstrengelse.

Rekonvalescenstilstanden blev kronisk, han var blevet en drivhusplante, der gøs for den friske luft.

Onklen blev vred, men det gjorde kun moderen endnu mere øm for sin stakkels, syge dreng. Der var ingen vilje, der var stærk nok til at kommandere ham, og så fik han sin egen.

Gamle Werner blev træt, fru Werner hægede om sin søn, og denne vænnede sig til, at alt rettede sig efter ham, og han voksede sig stærkere og stærkere fast i sin indolens.

Efterhånden blev han en særling, som man lod i ro og overgav til sine egne luner og vaner. Hans tidligere kraftige skikkelse afslappedes, han blev ugidelig, bleg og kvindagtig med bløde former og silkeagtigt hår. Hans negle var hvide som elfenben, og han brugte flere timer om dagen til at soignere dem. I sin lediggang tabte han interessen for alt, undtagen for kort.

Dage igennem kunne han sidde ganske alene og lægge kabaler. På dette ene punkt bevarede han en ejendommelig energi. Selv om han snese af gange skulle lægge kortene op på ny, blev han ved, indtil kabalen var gået op. Han var da glad som et barn.

I selskab med andre havde han kun én fornøjelse, at spille whist. Ofte var det gået ud over godsforvalteren og en eller anden af forpagterne, der for skams skyld havde måttet sidde med ham ved spillebordet til langt ud på morgenstunden. Alt, hvad der angik denne hans yndlingssport, havde den unge Holger Werner fuldt ud rede på. Han førte bog over, hvor mange spil han havde spillet, hvor mange gange han havde haft grand, pas og nolo, hvor ofte han havde siddet med matadorer, og hvor tit han havde tabt hver slags spil. Alt var optegnet med en nøjagtighed og omhu, der kunne gøre hans onkel rasende, når han tænkte på, hvor godt denne ordenssans kunne have været udnyttet på anden måde.

Men sagen lod sig nu engang ikke ændre. Gårdens unge herre havde bidt sig fast i sin særhed og var ikke til at få fra den. Dagen lang drak han absint og røg tyrkiske cigaretter, mens han hang over sine kort, men han var ikke til at bevæge til at gå ud for at trække en mundfuld frisk luft, selv om vejret var aldrig så smukt, varmt og indbydende. Han blev nu ved sit.

På den måde gik årene hen. Man havde opgivet at få et menneske ud af Holger Werner, i hvert fald havde onklen for længst gjort det. Moderen håbede endnu stadig på, at der ved et vidunder skulle indtræde en forandring i hendes søns tilstand, og han en dag skulle vise sig ligesom i drengeårene: ung, rask og livlig med lyst til livet og dets glæder.

Men Holger var kun glad ved sine kort.

Ikke længe før sin død havde den gamle herremand gjort et sidste forsøg. Han var taget til København og havde konsulteret en af de mest bekendte specialister. Det eneste råd, denne havde kunnet give ham, var dette: Prøv på at få det unge

menneske adspredt, at vække hans interesse på en eller anden måde, det er udelukkende det, der mangler. Han vil da rette sig af sig selv, for konstitutionen fejler intet. Men det må ikke vare for længe. Det bedste vil vel være at give ham en jævnaldrende til omgang, et menneske med et let interesseret gemyt. Han vil måske kunne virke oplivende på ham. Lykkes det ikke, må man prøve på at lægge ham på en klinik.

"På en klinik!" sagde fru Werner, der for første gang i mange år blev helt ivrig, da hendes svoger fortalte hende om sit udbytte af Københavnsrejsen. "Det vil sige, at de vil erklære Holger for sindssyg. Nej, det skal aldrig ske."

At han fik en dannet, jævnaldrende mand til omgang, havde hun derimod intet imod.

"Det er det, jeg altid har sagt," forklarede hun svogeren; "hvis Holger blot havde haft en broder, var det aldrig sket."

Så kom da hr. cand. phil. Helge Foss til Frydenlund, hvor han aldrig gik under andet navn end – Kandidaten.

Han var et elskværdigt, godlidende menneske med mange forskelligartede interesser. Nogen evne til at afstive en svagere karakter havde han imidlertid ikke. Han begyndte med på en alt for ligefrem måde at opfordre Holger Werner til at føre det samme liv som alle andre unge mennesker i hans stilling: ride, gå på jagt og tage sig en lille tur til udlandet, men et så direkte angreb hjalp selvfølgelig ikke det mindste på denne natur, der ligefrem skulle have været lokket ud af sit hi lidt efter lidt. Følgen blev, at den unge godsejer slet ikke talte til ham eller svarede ham. Han betragtede ham som en ubehagelig spejder, der var påtvunget ham som omgang for at forstyrre hans ro.

For den livsglade, unge kandidat, der befandt sig fortræffeligt på den store gård, var dette i højeste grad ubehageligt, og med sin facile karakter foretrak han derfor at gå ind på den andens særheder og rette sig efter ham i et og alt. Følgen var, at der opstod et formeligt venskab mellem de to, men nogen forandring til det bedre bragte den ny omgangsfælle ikke. Selv om det ikke morede ham, spillede han troligt whist dag ud og dag ind med den unge Werner, men når han så var træt af det og tog sig en ridetur på en af de heste, der var stillet til disposition, kunne han aldrig få vennen med. Han blev roligt siddende hjemme og lagde kabaler, til Kandidaten kom tilbage, og så begyndte de forfra.

Nu havde Kandidaten været der i halvandet år, og den gamle George Werner havde i de sidste måneder af sit liv flere gange villet afskedige ham, da han ingen nytte gjorde.

Helge Foss var imidlertid blevet, takket være fru Werner, der satte stor pris på hans åbne, ligefremme karakter, og som gerne ønskede, at hendes søn ikke helt var overgivet til ensomheden, der yderligere kunne forværre hans sygelige tilstand.

Sådan stod sagerne, da den gamle Werner døde, og nu havde prokuratoren, der skulle ordne boet, sat arvingerne stævne på Frydenlund. Fru Werner havde erfaret dette med nogen forbavselse, hun mente nemlig, at det var afgjort for længst, at hendes søn skulle være universalarving. At den afdøde havde ønsket at disponere over enkelte mindre ting til fordel for den ene eller den anden, var så rimeligt, men hvad skulle denne mærkværdige højtidelighed til med åbning af testamentet.

Holger Werner derimod syntes at være ganske ligegyldig ved det hele. Han sad apatisk ved det massive biblioteksbord og røg

cigaretter, mens hans moder fra den anden side af det fulgte ham med et velvilligt, bekymret blik.

For enden af bordet sad en høj, mørk mand med fuldskæg. Han var en absolut modsætning til den sarte, kvindagtige Holger Werner. Hans ansigt struttede af sundhed og rødmossethed, skuldrene var brede, hænderne store og arbejdshærdede.

Det var proprietær Harald Gråe fra Vodskov.

Hans træk tydede ikke på udviklet intelligens, men han så ud til at være en praktisk mand, der tog sin fordel, hvor han fandt den, uden videre skrupler. Han plirrede lidt med det ene øje, hvad der af og til kunne give hans stillestående ansigt et anstrøg af jovialitet og humor, men den grove, lidt skæve mund med de tykke læber havde det udtryk, som man ofte finder hos hestehandlere, og som altid i et undertrykt smil udsletter forskellen mellem spøg og alvor, så at man aldrig ved, hvor man har manden.

Foruden disse tre sad i bibliotekssalen på Frydenlund gamle Werners prokurator, en ældre mand, der ikke rigtig syntes at forstå, at enhver af hans bevægelser fulgtes med største utålmodighed.

Endelig havde han fået sine papirer i orden og åbnet den store, forseglede konvolut, hvori testamentet lå. Han begyndte at læse:

> "– Jeg, George Edmond David Werner, tilkendegiver herved som min sidste vilje, at alt, hvad jeg ejer og ejende vorder, deriblandt særlig gården Frydenlund med inventar, besætning og øvrige tilhørende appertinentier, skal tilhøre min brodersøn Holger Otto Werner som min

universalarving. Denne min sidste vilje har jeg tilkendegivet i besiddelse af mine sansers fulde brug.

Frydenlund,
den 16de maj 1884.

George Werner.

Vi undertegnede bevidner herved, at George Edmond David Werner har tilkendegivet ovenstående som sin sidste vilje, mens han var i besiddelse af alle sine åndsevner og sine sansers fulde brug.

Til vitterlighed:

Fritz Hall,
prokurator.

Otto Lund,
forvalter."

Der gik et lyst smil hen over fru Werners ansigt. Hun så over mod sin søn, hvem sagen syntes at være ganske uvedkommende, mens han dampede videre på sin cigaret. Proprietær Harald Gråe forsøgte at se ligegyldig ud, men det lykkedes ham ikke fuldt ud.

Prokuratoren havde gjort en pause, mens han lagde brillerne fra sig og pudsede sin næse i et stort ternet lommetørklæde. Derefter satte han atter brillerne på og sagde i sin tørre, udeltagende tone:

"Under testamentet er der tilføjet en efterskrift."

Fru Werner og proprietær Harald Gråe rettede sig atter i sædet, mens juristen fortsatte læsningen:

– "Under 7. juli 1888 har jeg gjort en forandring i ovenstående testamente, idet forholdene og forudsætningerne, under hvilke det er oprettet, væsentligt har forandret sig. Min nevø Holger Werners sundhedstilstand er i den forløbne tid undergået så mærkværdige forandringer, at jeg ikke mener det formålstjenligt at overdrage ham min ejendom, som han næppe vil forstå at forvalte, så længe han befinder sig i sin nuværende sløvhedstilstand, som sikkert kun et ægteskab vil kunne bringe ham ud af. Jeg bestemmer derfor som min sidste vilje, at ovenstående under 16. maj 1884 oprettede testamente kun skal stå ved magt, såfremt min nevø Holger Werner måtte indgå ægteskab inden et år fra min dødsdag at regne kl. 12 om middagen. Såfremt dette ikke måtte ske, indsættes proprietær Harald Oluf Gråe til Vodskov som min universalarving, mod at han svarer Holger Werner 3000 kroner årlig, så længe denne lever, og hans moder, fru Elise Werner, f. Brown, 2000 kroner årlig samt indrømmer hende lejefrit ophold på det såkaldte "enkesæde" under Frydenlunds gods så længe hun lever.

Denne min sidste vilje har jeg tilkendegivet i besiddelse af mine sansers fulde brug.

Frydenlund,
den 7. juli 1888.

George Werner.

Vi undertegnede bevidner herved, at George Edmond David Werner har gjort ovenstående tilføjelse til sit testamente i besiddelse af sine sansers fulde brug, og, efter at det er oplæst for ham, har tilkendegivet det som sin sidste vilje.

Til vitterlighed:

Fritz Hall,
prokurator.

Fr. Jacobsen,
forvalter."

Denne gang var det proprietær Harald Gråe, der smilede, mens fru Werner med øjnene søgte sin søn. Han sad lige så udeltagende som den første gang, mens han sendte nogle store røgskyer ud fra sin nytændte cigaret.

"Hermed er testamentet udtømt," sagde prokuratoren og rejste sig halvt i sædet. "Jeg ved ikke, om de tilstedeværende skulle ønske at få det oplæst endnu en gang eller selv ville have den ulejlighed at gøre sig bekendt med det, i så fald ligger det fremme her."

Prokuratoren gjorde en pause.

Ingen af de tilstedeværende sagde et ord. De havde alle forstået, hvorledes sagen forholdt sig. Den gamle Werner havde efter sin død søgt at sætte det igennem, som det aldrig var lykkedes ham at realisere i levende live.

Der blev en pinlig tavshed. Så rejste prokuratoren sig for at gå, og fru Werner opfyldte på én gang høflighedens former og befriede sig selv fra den trykkende situation, idet hun fulgte

ham ud. Hun ønskede også gerne at tale med ham i enrum, inden hun på ny skulle gøre sin søn forestillinger.

Holger Werner og proprietær Harald Gråe blev alene tilbage i bibliotekssalen. Den unge mand sad stadig ganske ligegyldig i en magelig stilling, mens landmanden gik frem og tilbage på gulvet og af og til standsede for nervøst at tromme med fingrene på en af ruderne.

Endelig gik han lige hen til Werner og lagde sin hånd på hans skulder:

"Jeg håber ikke, du er vred på mig, Holger," sagde han.

"Vred på dig, hvorfor skulle jeg være det?"

"Du kunne måske tro, at jeg havde påvirket onkel. Jeg har kun talt med ham én gang i løbet af det sidste år, da han besøgte mig nogle timer på Vodskov. Han gik rundt med mig i marken og på gården. Han sagde et par gange: Bare Holger kunne få smag for landbruget således som du. Det er så trist at se ham sidde og hænge inden fire vægge, han, der før var sådan en rask dreng. Hvad skal der blive af Frydenlund, når jeg dør, den tanke piner mig ofte? – Jeg søgte at slå det hen og sagde, at du jo endnu kunne forandre dig. Jeg giver dig mit æresord på, at jeg ikke på nogen måde søgte at vække uvilje hos ham imod dig."

"Jeg tror dig såmænd gerne uden dit æresord, hvad skal de højtidelige forsikringer til. Jeg har jo ikke bebrejdet dig noget."

"Der ligger dog en bebrejdelse i din tone."

"Så? Det var i hvert fald ikke min mening. Jeg indrømmer gerne, at du er langt bedre egnet til at drive gården end jeg, og jeg er egentlig halvt glad ved at blive fri for dette ansvar. Frydenlund ville jo kun volde mig bryderier. Med det liv, jeg nu engang har vænnet mig til at føre, og som jeg befinder mig vel

ved, kan jeg jo sagtens slå mig igennem med det, som du skal svare mig. Foreløbig bliver jeg selvfølgelig året ud. Det eneste, jeg gruer for, er den dag, jeg skal flytte. Det er sådan en rædsom ulejlighed."

"Hvis du vil blive boende hos mig, er du selvfølgelig en velset gæst, skønt jeg rigtignok både har kone og børn, men Frydenlund er jo endelig talt ikke min endnu, det kunne dog være, at du kom på andre tanker."

"Og giftede mig? Nej, i den retning tror jeg, du kan være ganske sikker. Om et år er Frydenlund din, det kan du vistnok roligt låne på, hvis du trænger til det."

"Ja, tiderne er såmænd vanskelige nok for landmændene," sagde Harald Gråe, der havde fået formelig elskværdighed i stemmen. "Men nu tror jeg, at jeg vil se mig lidt om på gården, det er snart længe siden, at jeg har været på Frydenlund."

"Vil du ikke have en cigaret, inden du går?"

"Tak, jeg har pibe."

"Eller tage en absint?"

"Nej tak, du, sådan gift drikker jeg aldrig."

"Farvel, Harald, så tømmer jeg et glas alene på Frydenlunds ny ejers velgående, enten han så kommer til at hedde Gråe eller Werner."

"Han kommer nok til at hedde det sidste."

"Mener du? Det tror jeg nu ikke, men jeg er i alle tilfælde for meget spiller til at skulle kaste kortene ubeset. På gensyn om ikke før, så om et år."

Harald Gråe gik, og Holger Werner tændte den fjortende cigaret, mens han blundende lænede sig tilbage i den bløde stol.

Der kom et øjebliks alvor over hans træk. Så lo han hen for sig og rystede på hovedet.

2

Fru Werner var flyttet ind på enkesædet for i tide at have alt parat den dag, da Holger skulle bort fra Frydenlund. Der var nu allerede gået et halvt år, siden den gamle besidder døde, og endnu var der ikke indtrådt nogen som helst forandring i den unge særlings levevis. Hans moder havde forgæves forsøgt at interessere ham for egnens giftefærdige damer. For første gang i mange år var der blevet holdt bal på Frydenlund, men den unge herre havde ikke så meget som vist sig, da dansen begyndte, og da hele omegnen kendte testamentbestemmelsen, var denne fest blevet til en fuldstændig fabel, så at fru Werner ikke vovede at gentage eksperimentet. Ingen af de unge piger turde på grund af de gensidige stiklerier mere gå med til et sådant "fiskeribal", som et vittigt hoved havde døbt den afholdte festivitet.

I øvrigt var der blevet ganske hyggeligt på "enkesædet", der nærmest var en villa med en lille smule jord og plads til et par heste og en vogn. Bygningen lå kun ti minutters vej fra hovedgården inde under Skovbakkerne, og bagved den var der en dejlig stor have med fiskedam, hvor andemaden flød tykt ud under skræpperne, og de vilde roser hang i tæt klynge over verandaen, mens ukrudtet voksede alenhøjt i gangene. Haven var i de sidste år blevet fuldstændig forsømt. Nu blev den gruset og afstukket, samtidig med at alle udbygningerne blev pudset op.

Helge Foss boede stadig på Frydenlund sammen med den unge Werner. Han kom hver dag ned på enkesædet og aflagde

beretning. Den var stadig den samme, for livet på gården gik vedblivende så regelmæssigt som et urværk. I øvrigt havde han meddelt fru Werner, at han ville tage tilbage til København, så snart terminåret var udløbet, da han jo havde vist sig overflødig og ude af stand til at fremkalde nogen forandring til det bedre.

Fru Werner søgte at holde på ham. Hun frygtede for, at sønnens særhed skulle udvikle sig yderligere, når han blev helt alene, og måske gå over til en art sindssyge, men Helge Foss holdt fast ved sit, vistnok nærmest fordi han kedede sig og længtes tilbage til hovedstaden, hvor han som journalist og forfatter førte et ganske behageligt liv med små indtægter og mange fornøjelser.

Således gik tiden sin ensformige gang, og man kom ud på sommeren.

Junisolen strålede over Frydenlunds marker og enge, fuglene sang i skoven og leen på marken, naturen lokkede alle ud i sit friske skød, men Holger Werner modstod fristelsen og begreb ikke, hvorledes folk gad springe omkring derude i sådan en varme.

Den skæbnesvangre time rykkede imidlertid nærmere med kæmpeskridt.

Gamle Werner var død den 30. september 1888, og inden årsdagen derefter middag kl. 12 skulle hans brodersøn være gift eller rømme ejendommen.

Helge Foss gjorde ham ofte forestillinger og prøvede på at forklare ham, at der måske ville komme en dag, da han ville fortryde at have ladet lykkens fugl flyve sig af hånden, mens han havde den fat. Men Holger Werner hørte kun på ham med et smil og bad ham passe sine kort. For whistspillet og

kabalerne var stadig den eneste underholdning, der kunne adsprede eneboeren på Frydenlund.

Hver på sin side af spillebordet – Holger Werner med en cigaret, Helge Foss med en langpibe – sad de to venner en sen juniaften og tog sig en whist med to blinde. Holger Werner var fuldstændig optaget af spillet, mens den anden af og til undertrykte en let gaben.

Udenfor samlede skyerne sig og drog i tætte flokke over himlen, der var mørk og oprørt som et hav, der væltede sine bølger forbi den matglinsende måne, som endnu af og til kunne slå hul i masserne. Skyerne slæbte tungt på regnvandet, der dråbevis begyndte at sive ud, indtil den flyvende sæk pludselig brast med et brag og spredte sig i et plaskende styrtebad over jorden. De hvide lyn sved knitrende gennem vandene og rystede luften i et buldrende, langtfaldende tordendrøn.

Helge Foss så flere gange ud mod det imponerende naturoprør, der syntes at måtte vække ethvert menneske til eftertanke, mens Holger Werner ufravendt betragtede kortene.

Luften svaledes, en behagelig kølighed trak udefra ind i det lumre værelse. Lynene kom hyppigere, og skraldene hurtigere efter. Nu var uvejret ganske nær. Pludselig lød et brag, der var forskelligt fra alle de andre. Det skar luften som en kæmpesav med en underlig skrattende, hvæsende lyd, så gik det over til hoppende bump, som overvandtes en genstridig modstand, og endelig endte det i en langt befriende rullen, der gik i mange gange gentagne drøn bag ved hinanden.

Helge Foss rejste sig og lagde kortene på bordet. Han var lidt bleg og sagde kun de ord:

"Det slog ned."

"Hvor?"

"Her i gården, det er jeg vis på."

"Tror du? Så får vi det såmænd nok at vide."

Helge Foss betragtede ham ærgerlig. Han havde en hidsig bemærkning på læberne, men betvang sig. Lige som han var nået hen til vinduet, hørte man smækken med døre og træskoklapren nede i gården.

Uroen steg, lænkehunden gøede, og hestene sparkede inde i stalden. Pludselig lød råbet:

"Brand! Brand!"

Man hørte skrig, skænderi og kommandoråb.

Helge Foss løb gennem værelset ned ad trapperne, greb en lille cykelhue, der hang på knagerækken i vestibulen, og løb ud i gården.

Der var et hidsigt klammeri mellem karlene om, hvor nøglen til sprøjtehuset fandtes. Nogle søgte omkring, mens andre prøvede på at sprænge døren. Forvalteren kom til i lange støvler og med stok i hånden. Han så gnaven ud efter lige at være blevet vækket oven på dagens anstrengelser.

Det rødlige skær, der begyndte at falde ud gennem vinduerne i den ene sidefløj, hvor tjenerskabet havde bolig, og hvor mejeriet lå, elektriserede imidlertid alle; sprøjten kom frem og raslede tungt over brostenene. Slangen blev lagt ned i graven, mens alle mand tog fat. Vandet sprang i stråler frem alle vegne fra den knastørre gummi, så at der næsten intet var tilbage, når det nåede op til strålerøret.

De lange stiger og hager blev revet ned af deres kroge, hvor de helt var rustet fast i årenes løb. Hestene blev spændt for sluffer, hvor der lå tønder og små ølankere. Det gik hurtigt nok.

Man fo'r af sted, fyldte vand i og fo'r tilbage, som om ilden sad i hestenes bag; men tønden gjorde så svære hop under kørslen, at det meste vand var ude af den igen, når man nåede brandstedet. Drengene hentede vand i små malede spande; så snart de kom med det, var der en ældre tjenstvillig hånd, der tog det fra dem og kastede det op mod huset eller ind ad vinduerne, men det nåede sjældent længere end til at ødelægge de genstande, som ild og røg endnu ikke havde fået bugt med.

Imidlertid bredte flammerne sig indenfor. Til tider var det ganske mørkt, så at man slet ikke kunne se, hvor ilden var, men af og til brød den pludselig frem med en rød, sodet tunge, der stak ud af røgen for at kvæles i den.

Så hørte man et klingrende fald af glas mod stenbroen. Varmen havde sprængt ruderne, ilden havde fået luft og stod i en klar, lysende lue ud mellem sprosserne. Et flammebundt strålede ud af muren og slikkede skråt op ad væggen, indtil alt det gamle træværk var fortæret. Så opgaves ødelæggelsesværket af mangel på næring, et gabende sort hul med små gløder i kanten blev tilbage, og ilden sprang videre til det næste vindue.

Ude på pladsen stod sofaer, borde, sengeklæder, kommoder og Gud ved hvad, hulter til bulter. Det meste var ødelagt under transporten og kunne lige så gerne være brændt, så meget mere som regnen stadig piskede ned. Men alle disse mennesker, der stod her, følte en ubestemt trang til at gøre et eller andet, selv om det var aldrig så resultatløst.

Efterhånden blev der dog mere system i arbejdet. Man opgav næsten helt slukningen og samlede hele kraften på nedbrydningen, for at ilden ikke skulle forplante sig til hovedbygning gen. Sprøjten havde helt nægtet at gøre tjeneste.

Der kom ikke det mindste vand gennem sugerøret, det tabtes alt sammen på vejen og flød ud i gården, hvor al ting sejlede.

Det så ud, som om det skulle lykkes at begrænse ilden, der nu var ved at dø hen. Men lidt efter lidt holdt regnen op, og det begyndte at blæse. Luerne slog atter i vejret og strakte sig grådigt over mod hovedbygningen, der allerede begyndte at sværtes sort, mens det hist og her lyste som St. Hansorme i træværket om de rødspejlede ruder. Faren var overhængende. Hele Frydenlund kunne let gå op i flammer.

Så hørte man langt borte på vejen en stærk rumlende lyd, og et øjeblik efter svingede sprøjten fra nabogården Sofiero ind i gården og skurrede over stenbroen. Den hilstes med stormende hurraråb og gik straks i gang. Det blev noget andet. Den flunkende ny maskine arbejdede med taktfaste stempelslag, sugede i dybe drag vandet fra graven og styrtede det ind i de arrigt knitrende flammer, der rundt omkring slukkedes i en sydende, sjaskende lyd.

Man havde arbejdet en times tid og begyndte at blive herre over liden, der endnu ulmede i grunden, parat til at bryde løs, hvis den ikke stadig dængedes over med væde.

Helge Foss, der uafbrudt havde været beskæftiget ved pumpen og ikke havde haft øje for andet end ilden, så pludselig Holger Werner dukke frem. Den unge godsejer, der var blevet alarmeret ved meddelelsen om, at hovedbygningen var i fare, havde genvundet hele sin flegma nu, da frygten var overstået. Han havde fundet sig en tør plads og stod med begge hænderne i sidelommerne og cigaret i munden, mens han betragtede slukningsarbejdet.

En af folkene på Sofiero, der kendte ham, og som i sin brede jovialitet sikkert ærgrede sig over at se den unge Werner stå så blaseret, mens der arbejdedes for ham af fremmede, lettede på hatten og sagde:

"Herren vil vel ikke tage et lille tag med her, mens jeg går et øjeblik."

"I er jo folk nok," sagde Werner, "nu er det jo næsten slukket."

Manden fra Sofiero vendte sig om med en grimasse og sagde så højt, at de alle kunne høre det:

"Det er s'gu den mærkeligste ejer, jeg har set. Han står og ryger cigaretter, mens hans gård brænder, og lader os andre arbejde, uden at vi hverken får vådt eller tørt. Nå, lad os så tage fat igen, folkens, pøj!"

Der gik en dyb rødme over Holger Werners ansigt. Han kastede uvilkårligt cigaretten ud i gården, hvor den slukkedes, og sagde, idet han gik et skridt frem:

"Hvad var det, jeg skulle gøre?"

Manden fra Sofiero blev helt flov.

"Det behøves såmænd ikke, hr. Werner."

"Jo vist så," og han tilføjede, idet han opdagede Helge Foss: "vil du være så venlig at få fat i forvalteren og sige til ham, at folkene selvfølgelig skal have alt det øl, de vil drikke. Hvis der ikke er nok, er der vin i kælderen."

"Sådan var det ikke ment, hr. Werner," sagde manden fra Sofiero undskyldende.

Holger Werner gjorde en afværgende håndbevægelse. Da han greb fat i stangen og begyndte at pumpe med, tog den store, godmodige mand fra nabogården hatten af og råbte:

"Hr. Werner længe leve!"

Alle de andre stemmede i med, mens Helge Foss skyndte sig at udrette sit ærinde. Holger Werner blev stående ved pumpen i to timer trods alle forsikringer om, at det nu var nok. Han havde fået den stædiges energi og ville ikke holde op. Hans ellers så blege ansigt blussede, og sveden trillede i store, smudsige dråber ned over hans fine, stuesarte hud.

Det var begyndt at blive morgen. Fru Werner, der ængstelig havde ledt efter sin søn, og som mindst ventede at finde ham på denne plads, kom gående over gården med proprietæren fra Vodskov, der var kommet ridende i fuldt firspring ved efterretningen om branden. Han var i lange støvler og ridepisk og uddelte ordrer til højre og venstre, mens forvalteren skævede hen til den unge Werner, som fætteren ikke havde opdaget.

Holger trådte frem mellem folkene. Proprietær Harald Gråe blev synligt forlegen, da han så ham.

"Lad mig nu få lov til at råde selv, Harald, i den korte tid, jeg har tilbage. Endnu er Frydenlund jo dog min."

"Gudbevares, jeg ville jo bare hjælpe dig," sagde Gråe flov. "Det faldt mig ikke ind, at du var her."

Fru Werner betragtede sin søn med strålende øjne. Det var første gang, hun havde set ham i affekt i mange år. Skulle det være begyndelsen til, at et nyt liv begyndte?

"Jeg er træt," sagde Werner til forvalteren. "Om et par timer kommer jeg ned og giver Dem besked."

Moderen klappede ham på kinden:

"Sov rigtig godt, min dreng. Hvor varm og anstrengt du dog er!"

Holger hilste flygtigt på fætteren, der så prøvende efter ham. Han havde samme anelse som fru Werner, men han imødeså en

forandring med andre følelser end hun.

De to skiltes hver med sine tanker.

Fru Werner sendte bud op til Helge Foss om at komme ned på enkesædet, så snart han kunne.

Proprietær Harald Gråe gik omkring på brandstedet og undersøgte skaden.

Folkene havde taget hvil. Det røg nu kun ud af de tætte masser af sten og bjælker, mellem hvilke et par sværtede, truende mure og en høj skorsten ragede i vejret.

Der var ikke sket stor ulykke. Hvad der var brændt, måtte næsten helst brænde, hvis der da ellers var sørget for, at det var nogenlunde ordentligt assureret; for mejeriet havde altid været både gammelt og dårligt.

Imidlertid ventede man på den unge herre, der havde lovet at komme tilbage. Brandforhøret skulle optages, og rydningsarbejdet fuldendes. Der var meget at tage vare på. Men Holger Werner kom ikke trods gentagne bud.

Så tog proprietær Gråe kommandoen med lettet sind. Det havde altså kun været en pludselig opblussen af livsånderne.

Op på dagen mødte Helge Foss hos fru Werner på enkesædet.

Hvad han havde at meddele bestyrkede ikke det håb, som den unge godsejers moder var begyndt at nære. Efter at Holger Werner var kommet op til sig selv, havde han været i en noget oprevet og nervøs sindsstemning. Blodet var kommet i cirkulation under nattens arbejde, han havde fået en vis overfladeenergi ligesom den, man kan finde hos berusede folk. Men efter at han havde sovet nogle timer, havde han atter vist sig afslappet og apatisk som ellers og havde svaret de bud, der var blevet sendt op til ham, at det kunne de tale med forvalteren

om. Han ønskede ikke at blande sig i gårdens drift de få måneder, der endnu var tilbage. Om proprietær Gråe ønskede at overtage kommandoen, havde han ikke noget imod det, hvis det kunne more ham.

Fru Werner hørte nedslået på Helge Foss' beretning.

"De tror altså ikke, at denne nats begivenheder har sat noget spor?"

"Ja frue, jeg ved ikke rigtig, hvad jeg skal sige. Holgers særhed er jo så gammel og indgroet, at den ikke lader sig ryste af på et par timer. Da jeg gik fra ham, var han begyndt at lægge kabaler som sædvanlig, men der var ikke den absolutte ro over ham, som ellers er almindelig, når han får kort i hænderne. Flere gange rejste han sig og spadserede op og ned ad gulvet. Det er, som om dønningerne endnu går i ham, der er en ubestemt trang efter bevægelse ovenpå den lange stillesidden, men den kan endnu ikke finde sin ytringsmåde. Jeg tør selvfølgelig ikke give Dem noget håb, men med det kendskab, jeg har til Holgers karakter og den psykologiske iagttagelsesevne, jeg råder over, tror jeg, at der er en omend meget tvivlsom mulighed for, at denne dag kan blive kritisk."

"Hvis det virkelig er tilfældet," sagde fru Werner, "så må De hellere gå op på gården i stedet for at sidde her. Kan vi blot få Holger til at ryste støvet af sig for nogle dage og lokke ham ud af hans indolente tilstand, tror jeg, at der allerede er meget vundet. Hans natur har aldrig været usund, han er stærk, så snart han vil bruge sine kræfter, hans sygdom er åndelig, ikke legemlig."

"Det er også min anskuelse," svarede Helge Foss.

"Gå så, og gid det må føre til et godt resultat. Jeg stoler på Dem, som en ven af min søn og af huset i det hele. Skulle De kunne gøre noget til, at der indtrådte en forandring, vil De altid kunne regne på min taknemmelighed."

Helge Foss bukkede og forlod enkesædet.

Han gik op på hovedgården, forbi brandstedet, hvor proprietær Gråe hersede med folkene. Han traf Holger Werner i hans værelse. Den unge godsejer gik frem og tilbage, mens kortene lå i uorden midt på bordet. Den sædvanlige situation var altså endnu ikke ændret.

Helge Foss satte sig i en lænestol. Han vidste endnu ikke rigtig, hvorledes han skulle gribe sagen an.

Der blev en lang pause, mens Holger Werner vedblev at gå op og ned ad gulvet.

"Har du læst bladene i dag," spurgte han pludselig.

"Nej, det har jeg oprigtig talt ikke haft tid til eller tænkt på."

"Så ved du ikke, om der er noget nyt?"

"Nej," svarede Foss, der ellers plejede at gå aviserne igennem og fortælle vennen, hvad nyt der var i dem.

Holger Werner gik mod sædvane selv ind i biblioteksværelset og tog posten, der havde ligget fremme siden middag, uden at nogen under dagens forvirring havde tænkt på den. Han tændte sig en frisk cigaret og satte sig til at læse.

Helge Foss iagttog ham skarpt. Han mærkede, at vennen stadig var en anden, end han plejede at være.

Holger Werner vedblev at puste den ene store tobakssky efter den anden fra sig, mens han læste blad efter blad. Så rejste han sig med et sæt og sagde:

"Hvornår går toget mod syd?"

Helge Foss så i det lokale blad og sagde: "Klokken syv og ti minutter."

"Så er der tid nok til at nå det. Jeg vil se ham!"

"Hvem?"

"Det kan jo være dig ligegyldigt. Bed kusken om at spænde for. Vi tager afsted med det samme."

I et nu var Helge Foss ude af døren. Han sprang op på sin cykel, der stod nede i vestibulen og fo'r i susende fart ud af gården over mod enkesædet, efter at have givet kusken ordre.

Han havde næsten helt tabt vejret, da han sprang af.

"Nu vil han afsted," sagde han.

"Hvorhen," spurgte fru Werner, hvis kinder brændte.

"Det ved jeg ikke," svarede Helge Foss. "Han har ladet mig bestille vognen for døren. Han vil tage med sydtoget, hvor langt eller hvor hen, det har jeg ingen anelse om, men kommer vi først ud, er allerede meget vundet. Han må have bidt sig fast i en eller anden fiks idé, mens han læste bladene, men det gælder om at benytte øjeblikket, mens det er der."

Fru Werner gik hurtigt hen til det gammeldags chatol, der stod i stuen og trak en skuffe ud.

"Her er foreløbig fem hundrede kroner," sagde hun og rakte Helge Foss en bunke sedler. "Telegrafér blot, når De skal bruge mere."

Han sprang op på cyklen og kørte tilbage. Vognen var allerede forspændt og i færd med at køre op for døren. Kusken strålede formelig af stolthed. Det var første gang, han skulle befordre sin unge herre i alle de år, han havde tjent på gården.

Helge Foss løb op ad trapperne og kastede nogle nødvendighedsgenstande i en lille håndkuffert. Da han kom

ind til Werner, stod denne og indstregede noget med blåt blyant i et blad, som han puttede i lommen.

"Er du færdig," spurgte Helge Foss.

"Ja, det nødvendigste har jeg," sagde Holger Werner, "resten kan vi jo købe på vejen."

At de havde penge nok syntes at forekomme ham som den naturligste ting af verden, vant som han var til aldrig at savne noget.

Tjeneren kom og tog deres bagage.

Da de var kommet lidt ned ad trapperne, standsede Holger Werner pludselig og sagde:

"Mon det alligevel ikke bliver for langt."

Helge Foss forstod, at det i dette øjeblik var mest praktisk ikke at sige ham imod, og sagde:

"Ja, det kan gerne være."

Holger Werner betragtede ham skarpt og sagde med en pludselig frembrydende energi:

"Jeg *vil* se ham."

Så gik de ned ad trapperne og ind i den ventende vogn, der et sekund efter rullede over gårdens stenbro.

"Hvem var det, der kørte," spurgte proprietær Gråe, der stadig var i gang med folkene.

"Det var den unge herre og Kandidaten," svarede en af dem.

Fru Werner, der havde villet overtyde sig om, hvorledes sagen udviklede sig, kom i det samme gående ind i gården.

"Ved De, at Deres søn er kørt," busede det ud af proprietæren.

"Ja," svarede fruen kort.

"Men forstår De da ikke, hvad De udsætter ham for. Hvad kan der ikke passere med et upraktisk menneske som han, der

første gang er uden for sin families varetægt!"

"Kandidat Foss er jo med."

"Snak, det giver jeg ikke noget for; han er meget mere uerfaren end Holger selv. Det forekommer mig at være ganske uforsvarligt af os at lade dem tage afsted på egen hånd. Bedst var det sikkert, om vi forsøgte at standse dem."

"Lad de bare de unge mennesker passe sig selv," sagde fru Werner på sin ejendommelige smilende, affejende måde.

En halv times tid senere lod proprietær Gråe sin hest sadle og red over til Vodskov, optaget af mange forskellige tanker.

Fru Werner sad i sin søns værelse. For første gang i mange år var det tomt. Ville lysere tider vende tilbage, når dets beboer kom igen?

Men ud ad landevejen mod stationen rullede wienervognen med Holger Werner og Helge Foss.

Ingen af dem sagde et ord, mens hjulene arbejdede under dem.

Den unge godsejer havde lagt benene op på bagsædet og lænet sig mageligt tilbage, mens cigaretilden stadigt lyste mellem hans tænder. Hvorhen rejsen gjaldt, anede hans ledsager ikke, og det kunne i og for sig også være ligegyldigt, blot man kom bort til nye egne og nye indtryk, der kunne virke oplivende og forfriskende på den syge sjæl, der nu i så mange år havde været indestængt som en plante i et drivhus, og som et pludseligt lune atter havde drevet ud i Guds frie, friske natur.

Præcis klokken syv svingede de op foran banegården.

3

Holger Werner og Helge Foss var nået til Berlin. De havde gjort turen i ét træk, og den havde været anstrengende nok. På den unge københavner virkede de nye omgivelser i høj grad oplivende, han var henrykt ved at mærke hjulene bruse under sig og i pilsnar fart føre ham ud på uanede eventyr; for denne rejse var ikke en almindelig turistudflugt. Endnu havde han ikke begreb om, hvorhen turen gik: muligvis omkring Jorden, muligvis tilbage til Danmark med næste tog.

På Holger Werner havde den raske bevægelse højst forskellig virkning. Som oftest sad han stille i kupéhjørnet og stirrede hen for sig med cigaretten i munden. Af og til kunne der imidlertid gå en lysning over hans ansigt. Et kort øjeblik vågnede interessen hos ham, mens han betragtede de forbiflyvende landskaber, så faldt han atter tilbage til sin tidligere utilgængelighed, mens en feberagtig rødme nu og da blussede op på hans sarte, hvide kinder. Om rejsens mål havde han ikke talt et ord; han syntes næsten at have glemt det, men ligesom han tidligere ikke havde haft energi til at sætte sig i bevægelse, havde han nu også tabt den, når det gjaldt at standse. Han var inertiens lydige redskab.

Da de var nåede til Berlin, havde Helge Foss gjort vennen opmærksom på, at billetten foreløbig ikke gjaldt længere.

"Så må vi vel tage ind på et hotel," svarede Holger Werner ligegyldigt.

Hans rejsekammerat spurgte ikke om mere. Han anså det også for heldigst, at den unge godsejer fik lidt hvile efter den

forcerede tur, der helt syntes at have afslappet ham. Så tog de på banegården en vogn og kørte til Centralhotellet. De spiste i tavshed; Werner gabte gang efter gang og ønskede at komme til ro.

Der blev anvist dem to værelser ved siden af hinanden, og næppe en halv time senere var den unge godsejer i seng og sov tungt og trygt.

Helge Foss sad alene i det uhyggelige hotelværelse, hvor alt var så tomt og bart til trods for den tilsyneladende komfort. For ham havde rejsen været absint; han var opægget, med uro i blodet og lyst til at se det nye, der udfoldede sig omkring ham. Ofte havde hans tanker med vellyst kredset om den mulighed, at han en gang kunne komme til at rejse, nu var det endelig sket og nu skulle han sidde roligt her ved et enkelt lys, det kunne han da lige så godt gøre et andet sted.

Men han turde ikke forlade vennen. Man vidste aldrig, hvad der kunne ske, og han var jo med for at passe på ham. Men han var dog ikke engageret som amme!

Han sad lidt og stirrede ind i flammen, mens han distræt pillede ved den glødende tande, så rejste han sig, lukkede sagte døren ind til vennens værelse og ringede på kelneren.

Det varede kun et øjeblik, så viste der sig en bukkende kelner i døren.

"Er der ikke et sted her i nærheden, hvor man kan gå hen, og hvor De kan få fat på mig, hvis der skulle ske noget?"

"Jo, der er en stor varieté her i hotellet."

"Her," spurgte Helge Foss forbavset.

"Ved herren ikke, at den store lukkede gård er den bekendte varieté Wintergarten?"

Nu erindrede Helge Foss at han havde hørt artisterne omtale det, men i øjeblikket havde han rent glemt det.

"Det er fortræffeligt, så går jeg derned og tager en billet til parkettet."

"Herrens værelsesnøgle giver adgang."

"Så meget desto bedre. De kan altså nok finde mig. Se et par gange i aftenens løb herind, og hvis der skulle være noget i vejen, så lad mig det vide. Min ven er ikke rigtig vel."

"Javel, herre," sagde kelneren og vedblev at bukke, da Helge Foss trykkede ham et tremarksstykke i hånden.

Glad over at have fået alt ordnet så godt, sprang Helge Foss ned ad de brede, tæppebelagte trapper og trådte ind i den store varieté, hvis vældige rum næsten var helt fyldt. En tæt tobaksrøg indhyllede alle de øldrikkende gæster og artisterne, der optrådte på en stor tribune midt i lokalet. Han kastede et blik på programmet, det morede ham at se, at han kendte flere af numrene fra København lige så vel som dem, der udførte dem, for artisterne er i reglen gode bekendte med de yngste journalister, hvis første opgave ved et blad ofte er at anmelde varietéerne.

På lette naturer som Helge Foss virker en rejses højtryk i reglen velvilligt, og når man sidder alene i det store fremmede, føler man glæde ved et kendt ansigt, selv om man i øvrigt ikke under andre omstændigheder ville sætte videre pris på dets ejermands selskab. Derfor er rejsebekendtskaber så farlige!

Følgen blev i dette tilfælde, at Helge Foss straks med en ualmindelig varme hilste på en stærktbygget mand med ganske tætklippet hår, i hvilket der foroven var en luvslidt plet. Han havde store, hvide tænder i det glatbarberede ansigt og underlig

udtryksløse, sorte øjne. Det var klovnen To-To, hvis specialitet var at være hovedekvilibrist og springer. Hans borgerlige navn var mr. Watson. Han gav sig ud for amerikaner, skønt han var født i Hamborg, og havde i København ikke haft det bedste ry på sig, fordi han med stor brutalitet pryglede sin lille læredreng, der rystede for ham. Mod alle, som han mente at kunne have fordel af, var han i øvrigt indladende og venlig indtil sleskhed, ret en type på artisten i hans uheldigste skikkelse.

Med tilsyneladende glæde trykkede mr. Watson da også journalistens hånd, så snart han modtog hans kort, og spurgte med den største interesse til sin gamle direktør i København, hvordan det gik ham, og om Helge Foss ikke kunne få en lille notits ind i bladene om, at han selv gjorde stor lykke her i Wintergarten som knockabout.

Da artisten hørte, at Helge Foss ikke mere arbejdede ved bladene, kølnedes hans interesse kendeligt, men vågnede igen, da journalisten fortalte ham, at han snart agtede at vende tilbage til København for at optage sin gamle virksomhed, og samtidig inviterede ham på en forfriskning.

Mens de med et halvt øjne fulgte præstationerne på scenen, kom de snart i en ivrig samtale, der pludselig afbrødes ved, at en kelner bankede journalisten på skulderen og førte en hviskende samtale med ham.

Helge Foss brød straks op med en undskyldning til den fremmede og forsvandt hurtigt. Han skyndte sig op ad trapperne til sit værelse. Inde hos Holger Werner var der tændt lys.

Den unge godsejer var vågnet og lå med feberglødende kinder, som blodet jog som skyer henover i røde skjolder. Hans

øjne skinnede, og han betragtede vennen stift. Det syntes, som om han kun dunkelt erindrede ham. Han bad om vand. Ordene var fornuftige og sammenhængende, så slog tanken pludselig klik, og det var umuligt at finde mening i de afbrudte ytringer. Længe ad gangen lå han ganske stille, klagede så over varme og kastede sig uroligt frem og tilbage i sengen, mens han vendte tæpper og hovedpude for at finde det køligste sted.

Helge Foss stod bekymret og rådvild. Hvad skulle han gøre? Hvis nu vennen blev rigtig syg, hvis han døde! Alt antog kæmpemæssige dimensioner for hans tanker i den første forskrækkelse. Det varede dog ikke længe, før han blev roligere og ringede på kelneren for at få sendt bud efter en læge.

Nervøst gik han op og ned ad gulvet. Ventetiden forekom ham som en evighed, og tankerne stormede ind på ham, mens han hørte Holger Werner stønne og give sig i et væk. Endelig kom lægen, han følte den syges puls, fik redt op under ham og skrev en recept.

Helge Foss gik med lægen ind i det andet værelse. Det var umuligt endnu at sige noget. Patienten havde stærk feber. Det kunne være, at det kun var overanstrengelse, men måske stod der en sygdom i kroppen på ham. I hvert fald var det bedst, at der blev våget ved sengen natten over og sendt bud, hvis der skulle ske noget.

Helge Foss flyttede en lænestol hen til lejet, stillede lysene, så at de ikke kunne skære den syge i øjnene, og satte sig til ro. Han sad således i timevis i denne enerverende, sindsoprivende tilstand, i hvilken man med uvished i sindet våger hos en syg uden egentlig at kunne hjælpe ham, med fornemmelse af at være overflødig og dog uden at turde røre sig af stedet, uden at

føle sult eller tørst, kun lyttende til den sagte jamren, hvis falden dulmer én i blund, og hvis stigen atter river én op med et ryk.

Således gik natten, uden at der indtrådte nogen forandring. Ud på morgenstunden faldt patienten i søvn efter at have fået sin medicin for tredje gang, og mens junisolen varmt og strålende skinnede ind ad vinduerne, rejste Helge Foss sig kuldegysende, stiv i alle lemmer, som om han var mørbanket.

Dagen igennem lå Holger Werner hen. Han ville intet spise, og lægen var stadig ikke klar over, hvad han fejlede. Han frygtede, at det mulig kunne blive til tyfus.

I hotellet var man højst urolig, det var ingen spøg at have en gæst, der måske kunne bringe en så smitsom sygdom ind i huset, og man trængte stærkt på for at få den unge dansker bragt på et hospital. Helge Foss bad indstændigt om, at man ville lade hans ven blive natten over og ikke lade ham flytte i mulm og mørke. Så fik Holger Werner da efter mange ophævelser lov til at opholde sig i hotellet indtil næste dags middag, men det var også yderste termin, hvis der ikke til den tid var indtrådt nogen bedring.

Det blev en endnu værre nat end den foregående. Klokken 12 var feberen på sit højeste, og Helge Foss måtte sende bud efter lægen. Den syge fantaserede stærkt og var næsten ikke til at styre. Han slog og sparkede og råbte uafbrudt:

"Jeg vil se ham, jeg vil se ham!"

Journalisten var fortvivlet, men lægen trøstede ham.

"Jeg tror, det værste er overstået; krisen er forbi, feberen er taget af, det er næppe vildelse. Der er et eller andet, der

arbejder i hjernen på ham, og som skal tilfredsstilles, men vi må først og fremmest vide, hvad det er."

Han udspurgte nøje Helge Foss om alt, hvad der var gået forud for rejsen, og denne forklarede ham vennens besynderlige tilstand og de ejendommelige omstændigheder, under hvilke de var taget afsted.

"Kan De ikke tænke dem, hvad det er for en fiks idé, der har fået ham til at rejse," spurgte lægen.

Helge Foss tænkte sig længe om. Pludselig slog en tanke ned i ham. Han rejste sig hurtigt op og begyndte at endevende sin vens overfrakke. Han var kommet til at mindes det blad, han havde set Holger Werner gøre en indstregning i med blå blyant.

"Her er den," udbrød han og trak en avis ud af lommen. Han fandt hurtigt det indstregede sted. Det var en ganske lille meddelelse af dem, som bladene fylder deres småtryksrubrikker med, og den lød således:

Tretten trumfer.

I Potsdam skete forleden ved et spilleparti det mærkelige tilfælde, at en mand fik tretten trumfer i whist. Manden er født den trettende i en måned, og det er trettende gang i tretten år, at dette sjældne spil er faldet i hans lod. Han er i øjeblikket Potsdams største mærkværdighed, og kejseren har ladet ham komme til Berlin, da han ønskede at se ham.

Da lægen havde fået nyheden oversat, lo han og sagde:

"Nå, Deres blade bruger også den slags krøniker. Så er der vel ikke andet for, end at jeg agerer postdammer-manden."

Han ringede på kelneren og bestilte et spil kort. Så tog han tretten kort i hjerter og gik hen til den syges seng. Patienten lå stadig med skinnende øjne og mumlede: "Jeg vil se ham, jeg vil se ham!"

"Her er han," sagde Helge Foss, der var fulgt efter, og som nu pegede på lægen.

Patienten stirrede grådigt på ham.

"Må jeg se dem, må jeg se dem!"

Lægen tog de tretten kort og samlede dem i en vifte, som han holdt hen foran den syge, der længe lod blikket hvile på hvert enkelt blad. Så blev hans ansigt roligere, og han faldt tilbage i puderne. Lidt efter mærkede man på åndedrættet, at han sov tungt og trygt.

Lægen fjernede sig sagte, og Helge Foss, der var dødtræt af to nætters vågen, lagde sig halvt påklædt på sin seng i værelset ved siden af.

Da han vågnede næste morgen, så han sin ven ligge med klare, opspilede øjne. Han så sig forbavset om og klagede over sult. Helge Foss skyndte sig at bestille morgenmad og satte sig i det bedste lune ved siden af Holger Werners seng for at gøre ham selskab.

Det syntes, som om patienten slet intet erindrede, lige fra det øjeblik de to havde forladt Frydenlund. Han spurgte forbavset om alt, og da Helge Foss forsigtig berørte historien om de tretten trumfer, som var anledningen til deres rejse, slog den anden en hjertelig latter op og sagde:

"Jeg må jo have været gal. Men det er lige meget, er vi kommet ud, så skal vi også more os. Jeg føler mig endnu lidt mat, men jeg har samtidig en fornemmelse, som om kræfterne

skød op i mig med fornyet styrke, og jeg længes efter at komme ud i Guds frie natur. Hvordan har jeg dog kunnet holde ud at være indestængt så længe? Det er jo ubegribeligt; nu har jeg opsparet en formelig tørst efter livet. Luk vinduet lidt op, her er så kvalmt herinde."

Helge Foss åbnede de to fløjdøre ud til en lille balkon, og junisolen sendte sine varme, lyse stråler langt ind i værelset, mens man nedenunder hørte den levende bys larm og tummel.

"Hvor jeg glæder mig til at komme ud," sagde Holger Werner og bredte armene mod det indstrømmende lys. "Nu skal vi to rigtig se os om."

Der var foregået en fuldstændig forandring med den unge godsejer, men hans stemme var endnu så svag, og hans teint så bleg, at Helge Foss ikke kunne lade være at smile ad hans planer om straks at kaste sig ud i livet. Men ét var der ikke tvivl om, hans tidligere særhed, den luftskræk han led af, som en anden kan lide af vandskræk, var forsvundet, efter at han pludselig med et ryk var blevet revet ud af sit stueliv og havde fået fart i blodet. Men nu kriblede det ham også i årerne og gav ham uro og trang til at få forandring. Efter den lange indespærring måtte der sikkert gås frem med stor forsigtighed, indtil han blev hærdet, for at han ikke skulle få et tilbagefald.

Da lægen kom igen ud på formiddagen, var han forbavset over den forandring, der var foregået med patienten. Han erklærede ham for fuldstændig rask, nu skulle der kun sørges for, at han fik god og kraftig kost, men et par dage måtte han foreløbig holde sig i ro. Det havde man ikke behøvet at pålægge Holger Werner for en uges tid siden. Nu derimod kunne det nok være nødvendigt, for længslen efter at slippe ud gærede i

ham, så at den var nær ved at sprænge alle forsigtighedshensyn. Dagen igennem lå han og kiggede ud mod den sommerblå himmel og glædede sig, som et barn mod jul, til det øjeblik, han skulle have lov til at komme op.

For at forslå tiden foreslog Helge Foss ham at spille kort, han vidste jo fra tidligere, at det var hans yndlingsbeskæftigelse, men rekonvalescenten syntes samtidig med sin øvrige forvandling også at have mistet interessen for denne stuesport, der tidligere havde været hans eneste passion. Derimod forlangte han papir og blyant hen i sengen og skrev, så godt det var ham muligt med en bakke til underlag et langt brev til sin moder.

Ud på aftenen faldt han atter i søvn, og Helge Foss listede sig, efter at have givet besked til kelneren, ned i varietéen for at adsprede sig lidt.

Han traf ikke klovnen fra den foregående aften, men derimod en agent, som han ofte havde mødt i København, og som straks præsenterede ham for alle Wintergartens artister, efterhånden som de kom ned, og anbefalede ham en lille restauration, hvor man spiste udmærket, og som var det almindelige samlingssted, når forestillingen var forbi.

Efter en gemytlig aften med mange bekendtskaber og mange historier fra artistlivet kom Helge Foss hjem lidt over et. De nye indtryk havde virket oplivende på ham, et par af fortællingerne havde prentet sig i hans hukommelse. I lidt ændret skikkelse måtte de kunne være ganske fornøjelige, og vant som han var til lettere at forme sine tanker skriftligt end mundtligt, tog han det papir, som Holger Werner havde ladet ubenyttet, og satte

sig til at skrive ved to lys. I hvert fald kunne det måske more hans ven og adsprede ham lidt.

Det blev en lille hurtigt henkastet skitse af den art, han oftere havde skrevet i bladene.

Den lød således:

"Hun var den fineste lille skabning, man kunne tænke sig. Alt var så elegant og aristokratisk bygget på hende, at hun allerede i sit syvende år i cirkus blev døbt Adelsbarnet.

Moderen var død tidligt. Hun havde været to gange gift, nu rejste Guldfluen med sin stedfader. Han havde altid været hård imod hende, og det blev ikke bedre, efter at han i en lille by i Tyskland havde været straffet for at have mishandlet hende og var blevet pebet ud af hele publikum. Aldrig i sit liv havde hun været så bange, som da hun første gang efter denne scene havde været alene med stedfaderen, der uden at sige et ord havde gennemboret hende med sine onde, stikkende øjne og derefter låset døren af. Hun vovede ikke at kny, mens han spændte hende over en stol og pryglede hende igennem med en ridepisk som tak for de dages fængsel, hun havde skaffet ham.

Der var ingen, som hun kunne have fortrolighed til, ingen, hun kunne tale med. Stedfaderen sørgede for, at hun fik den nødvendige kost, det lå i hans interesse, fordi han levede af hende, men ellers undte han hende aldrig en fornøjelse eller adspredelse, og så snart forestillingen var forbi, fulgte han hende hjem og låsede hende inde. Så gik han selv ud for at drikke eller spille, og ofte kom han først hjem ud på morgenstunden, mens han skældende ravede drukken omkring, og hun forskrækket gemte sig helt nede under dynen.

Således var det gået i adskillige år. Guldfluen var nu fuldt udvokset, men man betragtede hende stadig som et barn, så spæd og fin så hun ud med sit smalle, aristokratiske ansigt, sit lange udslagne hår, der flød som guld ned over de hvide, letbuede skuldre, og de inderlige blå øjne, der til tider havde en mørk, melankolsk glans.

Kostumerne var hendes eneste fornøjelse. Med dem var stedfaderen heller ikke karrig, fordi de nu en gang hørte med til forretningen. Hun havde dem i alle farver og alle stoffer, hun puslede med dem, fornyede dem og fiksede på dem i al sin fritid. De var af silke og fløjl med besætning i guldbrokade, påfuglefjer, svanedun og hermelin med alle slags trikot og alle slags fodbeklædning. Når hun var alene om aftenen og havde fået tændt lysene foran det store toiletspejl, kunne hun tage det ene på efter det andet og betragte sit eget billede fra alle sider. Ofte syntes hun selv, at hun så køn ud, hun nød synet, smilede og nikkede til sit andet jeg som en lille selskabsfugl, man har givet en stump spejlglas i stedet for dens mage, men så kunne hun lidt efter lægge sig på sengen i al sin pragt og græde bitterligt. Hvorfor skulle hun altid være så ene og forladt, en lille forstødt Askepot, som ingen brød sig om?

På afstand havde hun beundrere nok. Damerne syntes, hun var sød, og herrerne, navnlig de ganske unge, sværmede for hende. Mellem år og dag blev der sendt hende mange småting i de buketter, hun fik om aftenen, men førend hun fik lov til at tage dem, undersøgte faderen dem altid omhyggeligt i garderoben, og var der den mindste smule af værdi, tog han det og solgte det. Ikke en gang en lille ring med en blå sten i, som

hun havde bedt ham så mindeligt om, havde hun fået lov at beholde.

Hård havde hendes opdragelse været, men meget havde hun også lært. Daglig prygl og trænering havde udviklet dette af udseende så spinkle legeme, så at hver muskel var som hærdet stål, der bøjede sig smidigt og let som en fjeder. Tilsyneladende voldte intet hende anstrengelse, mens hun stadig smilede med sine små skinnende perletænder, selv under de vanskeligste øvelser.

Ham kunne ingen fordrage. Han stod stadig lige nedenunder hende, når hun arbejdede på line, i trapez eller reck. Han havde et stærkt rødblussende ansigt, var altid iført kjole og en svedbløđ, dybt udringet flip, og på vesten hang en mængde store signeter og ringe fra urkæden ned over den ølsvære mave. Mens hun arbejdede, stod munden ikke lukket på ham; om han skældte, truede eller talte, var det umuligt at forstå, det lød kun som en uafbrudt mumlen, men det syntes at hidse hende op til fornyet kraftudfoldelse.

Navnet "Guldfluen" havde faderen først opfundet til hende i de senere år. Det gjorde stor lykke og var godt egnet til at reklamere med, der var også vel beregnet effekt i arrangementet. Pludselig dukkede hun frem fra cirkuskuplens mørke, lyset kastedes på hende, og i en platinatråd så tynd, at man ikke kunne se den, svævede hun i gratiøse stillinger ned i manegen. Når hun var færdig, forsvandt hun på samme måde, og der var virkelig noget sylfideagtigt, overnaturligt ved denne dunlette skikkelse, der syntes at flagre til vejrs så flygtig som en sommerfugl.

Der boede en kvinde såvel i dette barnlige legeme som i enhver evadatters. Den strenge tvang og tugt lærte hende hurtigt modnede længsler, uden at stedfaderens dorske iagttagelsesevne blev det va'r.

Allerede i fjorten dage havde hendes øjne, så ofte hun kom svævende ned fra kuplen, og så ofte hun igen forsvandt, søgt hen imod indgangen, hvor artisterne stod i deres stalduniform. Hun søgte en enkelt. Det var en køn, ung mand med en slank figur og et godmodigt udtryk under det tykke, blonde overskæg. Han hørte til en trup, der gjorde flyvende trapezkunster i cirkus. Uvilkårligt var de blevet draget til hinanden. Han havde hjulpet hende en dag med at stille hendes apparater op. I spøg havde han berørt, hvilket godt nummer de sammen kunne udføre, da deres arbejde lå så nær. Fra dette praktiske synspunkt, der gjorde forbindelsen mellem dem til en god forretning, var tanken om et kompagniskab først opstået, men lidt efter lidt tændtes kærligheden under de daglige prøvers møde og gjorde længslen efter et ægteskab levende hos dem begge. Mest hos ham, den mere praktiske og modne mand, der næsten havde måttet klare sig selv fra drengeårene, mindre hos hende, hvor følelsen og længslen ulmede mere bly, og tanken om faderen skræmmede fra enhver optræden på egen hånd. De fik et par gange lejlighed til at trykke hinanden i hænderne og veksle et kys i de mørke korridorer, hvor man stadig løber forbi hinanden i en cirkus om formiddagen. Forsættet om et giftermål modnedes hos dem begge, og forbindelsen var i virkeligheden så naturlig, at luftgymnastikeren en dag uden videre anholdt om hendes hånd hos stedfaderen. Det kom ham ganske uventet. Han blev

rasende og nægtede bestemt sit samtykke. Ikke fordi han havde noget imod partiet i og for sig, men han så tydeligt, at det ville gå ud over hans egen eksistens' behagelighed. Nu havde han i mange år alene indkasseret sin lille "Guldflue"s gage og puttet den i sin egen lomme. Han havde intet lagt op, det var gået med til drik og spil alt sammen, og han havde stadig tænkt, at hun kunne arbejde endnu i mange år, længere end han holdt det ud. Hun var hans artistpension, som han ikke kunne undvære.

Luftgymnastikeren forstod godt, hvad der var i vejen, han tog sagen praktisk som så ofte i cirkus og tilbød ligefrem stedfaderen en afståelse, procenter af datterens engagementer eller at følge med dem mod en passende gage. Dog heller ikke det ville den gamle gå ind på. Han forstod nok, at han i alle tilfælde ville blive sat på smalkost, og han havde været vant til at bruge mange penge. Det ville han blive ved med. Det havde han både ret og myndighed til at sætte igennem. Han gav derfor ingen grunde, han nægtede blot kategorisk sit samtykke i kraft af sin faderlige autoritet, og dermed punktum.

Så gik de unge mennesker i nogen tid og så på hinanden og sukkede for hinanden, indtil den tanke opstod hos ham: med magt at tage hende med sig. Han vidste, at hun elskede ham, han vidste, at hun ville få det tusindfold bedre sammen med ham, og at hendes blide, barnlige karakter ville udvikle sig under hans kærligheds værn og borttage det sky og forskræmte, men han vidste også, at skrækken for stedfaderen sad hende i blodet, og at hun aldrig ville vove en flugt. Der var da intet andet for ham at gøre, end at spille Forsyn for hende mod hendes vilje.

Hun var personligt myndig, og havde han hende først under sin beskyttelse, skulle ingen tage hende fra ham igen.

Han forberedte derfor alt til den sidste i måneden, hvor mange engagementer skiftede, hvor gamle ansigter forsvandt og nye dukkede op i cirkus, uden at der under ud- og indrykningstumlen blev lagt videre mærke til det.

Vognen holdt udenfor. Selv havde han gjort det hele klar til afrejsen, taget billetter og fået skaffet en del damegarderobe til veje. Han hørte bifaldet derinde. "Guldfluen"s nummer var forbi. Om et øjeblik måtte hun komme med den kappe over skuldrene, som alle artister bruger for ikke at afkøles for hurtigt. Hun måtte gå fra kuplen ad en trappe over orkestret og passere det stykke ad ridegangen, hvor han stod. Her kom kun få forbi, døren gik lige ud til gaden. Han trykkede kontrolløren et sølvmøntstykke i hånden og bad ham hente noget i garderoben. Han skulle selv blive stående ved døren så længe. Der var ingen at se. Nu kom hun løbende hurtigt for ikke at forkøle sig med kappefligen presset for munden og tøfler på de tynde gymnastiksko. Han trykkede sig op mod væggen lige bag rundingen, så sprang han frem, greb hendes fine skikkelse i sine kraftige arme og bar hende i ét nu som et barn ud til drosken, mens han trykkede den ene hånd over hendes næse og mund. Hurtigt var han inde i vognen og smækkede døren i. Instinktmæssigt havde hun anet, hvad der foregik, og pressede sig tæt og rystende over hele legemet ind til ham. Man hørte et par hovslag fremad, hjulene begyndte at rulle, så blev døren revet op så voldsomt, at ruden knustes, og skårene faldt klirrede ned på brostenene. Med blussende ansigt og

blodskudte øjne stod stedfaderen der, men ildevarslende tavs ligesom den dag, da han kom tilbage fra fængslet.

Luftgymnastikeren sad som lynslået, han havde fuldstændig tabt hovedet, så pludseligt var høgen falden over ham, ligesom han troede at skulle flyve bort med sit bytte. Med tænderne klaprende som i kuldegysninger løsnede hun sig fra ham og fulgte mekanisk faderens bydende håndbevægelse. Hele barndommens frygt for hans myndighed var fremme i hende. Skælvende gik hun foran ham ind i cirkus. Hvor så hun lille ud, næsten som en fugleunge, mens hun forskræmt hoppede afsted indhyllet i sin kappe og hørte artisternes indbyrdes hvisken rundt omkring. Nu var hun over saddelpladsen og gik op ad de høje trapper til sin garderobe. Hun mærkede stedfaderens tunge skridt bag ved sig på trinnene. I det øjeblik, hun lukkede døren til sit påklædningsværelse op, var han tæt efter hende og satte foden for døren, så at hun ikke kunne lukke den i. Derefter gik han selv ind og låsede den af efter sig. Luftgymnastikeren kom styrtende, bleg med sammenbidte tænder. Der var lukket. Han lagde sig med hele sin vægt mod fyldingen, så at det knagede i den, og den lette lås truede med at sprænges.

Men i det samme blev han grebet bagfra og holdt på hænder og fødder. Han hørte direktørens stemme nedefra:

"Har De ikke lavet skandale nok her! Det er 200 kroner i bøde."

Blodet steg ham til hovedet, så at årerne svulmede i et tykt net ved tindingerne. Han ville frem, men han sad i de stærke armes spændetrøje, der nu holdt ham i deres jerntag. Det var hans to kolleger fra lufttrapezerne. De trak ham ned ad

trappen, han følte sig pludselig slap overfor denne håbløse overmagt og sank sammen.

Inde fra garderoben hørte han stedfaderen mishandle "Guldfluen" ligesom i hendes barndoms dage, han opfattede den svippende lyd af slagene, men intet skrig eller udbrud af smerte. Og mens hans øjne lukkedes, så han foran sig billedet af sin elskedes lille fine skikkelse, der i stum rystende rædsel våndede sig under sin bøddel, som et spædt kid under ulvens klør."

Da Helge Foss var færdig, lagde han papirerne sammen og gik til sengs efter at have forvisset sig om, at Holger Werner stadig sov trygt.

4

Den næste dag oprandt atter i strålende lys sommerpragt, og lægen mente, at Holger Werner nu var så rask, at han godt indpakket kunne køre en lille tur i det varme vejr.

Den smukke udflugt gennem Tiergarten ud til Zoologisk Have virkede i høj grad oplivende på patienten, der var i strålende humør, da de ud på eftermiddagen nåede hjem til hotellet. Men nu kom rekonvalescentens værste plageånd: kedsomheden.

For at adsprede ham lidt gav Helge Foss ham den lille fortælling, han havde skrevet den foregående dag. Han læste den med synlig interesse, mens hans ven var i færd med at klæde sig om i værelset ved siden af.

"Hvor har du fået den fra?"

"Den hørte jeg i går ovre i artistcaféen, hvor jeg spiste."

"Fortæller de folk så interessante historier?"

"Ja, når man forstår at høre dem på den rigtige måde."

"Der må jeg over, når jeg bliver rask," sagde Werner. "Du må se at få en historie med til mig igen i aften. Det er drøjt at ligge her uden at se et menneske."

"Det skal jeg nok," sagde Foss og tilføjede smilende: "Selv om jeg ingen får, så er jeg mand for at lave en."

I restaurationen traf Helge Foss om aftenen atter en mængde artister, deriblandt den beriderdirektør, der det foregående år havde været i København. Han anmodede ham om, at han endelig næste aften måtte komme i cirkus, der i år havde et fortrinligt program. Det lovede Foss og gik tilbage til hotellet.

Werner ventede utålmodigt på ham. Han havde ligget vågen hele aftenen uden at kunne falde i søvn.

"Har du en fortælling til mig?"

"Nej," sagde vennen og lo, "i aften har jeg ikke fået nogen, men jeg er for resten kommet i tanker om en, jeg hørte for et års tid siden. Den kan du godt få."

Werner lagde sig til rette i sengen så mageligt som muligt og Helge begyndte, mens han tog de sidste drag af en cigaret, inden han kastede den fra sig.

"Der var en artist, der hed Robert Marco. Han var kunstskytte, og følgelig kaldte han sig derfor kaptajn og optrådte i en pragtfuld uniform, der sluttede stramt om hans kraftige, militære skikkelse.

Der gik mærkelige historier om ham. Det hed sig, at han havde været fanget af de vilde, og at han dér havde lært sine færdigheder. Sandheden var, at han først havde været oppasser og senere var avanceret op i skytternes rækker i den store flyvende cirkus "Buffalo Bill", der drager fra sted til sted med en hel koloni af bøfler, mennesker, og heste.

Han blev en af de sikreste skytter med den roligste hånd og det fasteste blik, og det varede derfor ikke længe, inden det gik op for ham, at han kunne tjene betydeligt mere, hvis han optrådte alene.

Så drog han på langfart gennem Amerika til Europa. Han var fuldstændig optaget af sit arbejde, trænede næsten hele formiddagen, og når han kom sammen med kammeraterne eller andre, sagde han kun få ord, men sad altid tilsyneladende opmærksom og hørte til. Han havde en vis diskret måde at tie stille på, der snarere tydede på indesluttethed end på dumhed.

I virkeligheden havde kaptajnen hverken mange kundskaber eller megen begavelse og var temmelig tung i vendingen.

I mange år havde han rejst alene. Han havde haft store engagementer og kun brugt lidt. Han var en velhavende mand med aktier i foretagender rundt om i verden, og han kunne trække sig tilbage fra artistlivet, når det skulle være, men endnu var han ikke træt af det, om han end af og til kunne føle sig lidt ensom.

Så opdagede han en dag, da han kom op fra saddelpladsen, efter endt arbejde, en ung pige, der sad i en loge. Endnu havde hun ikke vendt sig om, og dog var det, som det flygtige indtryk, han havde fået af hende, allerede havde sat sig dybt hos ham. Han blev stående og betragtede hende. Hun havde den fineste, hvide hals, buede skuldre og en smal talje; han så straks, at hun havde en fuldendt figur, men endnu havde han ikke set ansigtet. Nu er det så underligt med det menneskelige blik, at det mærkes, selv om det ikke rammer øjet, og efter at kaptajn Marco i nogle minutter havde stirret på damen i logen, vendte hun pludseligt langsomt hovedet om og så på ham. Hun havde et godt, næsten barnligt ansigt med små, lyse krøller, der pippede frem allevegne under den temmelig store hat. Hun vendte sig hurtigt om igen, men et øjeblik efter drejede hun sig atter omkring og smilede op til ham med en række blændende hvide tænder og strålende blå øjne. Hendes smil var indladende, uden at være frækt og havde noget livsglad, overstrømmende levelystent ved sig. Kaptajn Marco sad ganske stille og betragtede hende ufravendt. Han var ikke en mand, som kærligheden greb ofte; til gengæld kunne den sikkert tage

voldsomt, når den kom; som lungebetændelsen i et kæmpebryst.

Kaptajn Marco kunne ikke glemme billedet af den lille dame i logen. Næste dag sad hun der igen. Så snart hans arbejde var forbi, satte han sig atter på den samme plads, som den foregående aften, og da damen gik, gav hun ham ligesom uvilkårligt et lille nik i forbigående. Kærligheden tog stærkere fat i ham, og den voksede i løbet af en otte dages tid til lidenskab, hver aften var han bange for, at hun ikke skulle sidde i logen, og han blev først rigtig sig selv igen, når han havde opdaget hende. Derefter fuldførte han sit arbejde, som om der ikke var andre i hele cirkus end hende, og hans øje søgte hendes små hænder efter hvert skud for at se, om de applauderede. Det gjorde de flittigt.

Men tiden var kort. Kaptajn Marcos engagement varede kun en måned. Han forhørte sig om hende. Hun fik fra forskellig side det skudsmål, at hun var en elskværdig pige med en god karakter, men lidt levelysten og letsindig.

Når der ikke var andet i vejen, mente kaptajnen, at han nok skulle komme over det. Han tiltroede sig selv kraft til at holde justits i et ægteskab, og hun kom jo helt ud af de gamle folder, ud i rejselivet, hvor man holder sammen, fordi man er bange for nye bekendtskaber.

Efter tre ugers forløb var kaptajn Marco forlovet med den unge logedame, og otte dage senere var de gift. Hun, der altid havde sværmet for cirkus og artister, havde opnået sit højeste ønske: at komme ind i deres kreds og deltage i deres liv. Hun tog afsked med sine borgerlige forældre. Kaptajn Marco kunne have lagt mærke til, at de så ualmindelig fattige ud i forhold til

den elegante datter, og han kunne have gjort sine betragtninger over det, men når man er så forelsket, som kaptajn Marco var det, anstiller man overhovedet ikke betragtninger over sin brud, i hvert fald ikke kritiske.

Hun var henrykt, for rejsen gjaldt Paris. Hun skulle ikke blot til den by, der for hende havde stået som et forjættet land, men hun blev også med ét slag rigtig artist, hvis billede på vældige plakater kørtes rundt i gaderne. Hun havde tidligere haft en brændende lyst til det, men hvad skulle hun foretage sig? Hun kunne hverken ride, danse eller gå på line. Nu var det løst med et slag.

Hun fik mindst en snes elegante kostumer, det ene mere kostbart og flatterende end det andet. Skrædderen kælede for hendes figur, så at enhver af dens skønheder kom frem, og hun fik lejlighed til at vise sine nydelige ben i alt slags fodtøj og i alt slags trikot. Og hver gang et sådant kostume kom fra skrædderen, og hun betragtede sig selv i spejlet, lyste hendes øjne af selvbeundring over egen dejlighed, og når hun vendte sig om, strålede der mod hende et blik fuldt af den mest brændende kærlighed, der kun med vold afholdt fra de stærkeste udbrud.

I disse kostumer præsenterede hun sig i manegen. Hendes bestilling var kun at række kaptajn Marco hans bøsser og at holde glaskuglerne i hånden, når de skulle skydes i stykker. At der var nogen fare ved det, faldt hende ikke ind. Kaptajn Marco havde endnu aldrig fejlet, han lå på ryggen med et spejl og skød hjertet ud af et es, så med de store mål, han lod hende holde, var enhver risiko udelukket. Hun havde derfor heller intet imod at udvide sin deltagelse i kunststykkerne til at stå med en

glaskugle på hovedet og lade den skyde ned. Men hos publikum voksede beundringen for den nydelige Marcella Marco, fordi man syntes, at det måtte være en ualmindelig modig kvinde. Kaptajnen var ikke langt fra at være jaloux på de blomster, der sendtes hende, og det stærke bifald, der hilste hende, når hun trådte ind, men han lagde bånd på sig selv. Hendes skønhed tilhørte jo også det publikum, der havde betalt for at se på hende og for at beundre hende; en gang skulle hun blive hans alene.

Men smilet, hvormed hun hilste ud over tilskuerpladsen, fik efterhånden en anden karakter. Det var ikke længere en høflighed i almindelighed, bestemt for alle, det fik ligesom en bestemt adresse, rettede sig mod et bestemt sted og ledsagedes af et halvskjult blik op mod logerækken.

Kaptajn Marco fik en forfærdelig mistanke. Skulle hun være så letsindig, at hun ville forspilde sin egen og hans lykke? Han sagde intet, han var den samme mod hende som tidligere, men når han betragtede hende, lå der dybt på bunden af hans blik en lurende mistænksomhed, der dog aldrig kom op på overfladen.

Hun var lidt køligere, lidt mere ligegyldig overfor ham. Hun var alt for flygtig til at have bundet sig til ham efter deres korte bekendtskab. Hun havde kun været forelsket i artisten, ikke i mennesket. Hun havde kun været blændet af udsigten til det liv, han lod hende ane, i fri ubundethed. Hun havde intet artistblod i sig, og hun troede ikke, at moralen var videre stærk mellem de folk. Hun havde altid taget tilværelsen som en fornøjelse, og det ville hun blive ved med. Hun begyndte at betragte sin mand som en godmodig, skikkelig karakter, som der ingen fare var ved at bedrage med behændighed, så forelsket som han var. Så

fik de en lille pige, men den forandring, som manden herefter havde regnet på, indtraf ikke.

Kaptajn Marco sagde dog stadig ingen ting. Han søgte kun efter beviser, og han fandt dem. De var uomtvistelige og uigendrivelige. Det var en ung løjtnant, der ikke havde spor af forstand på livet, som med et flot ydre gjorde erobringer, hvor han kunne, og forlod dem igen. Det var for ham, at kaptajn Marco skulle miste sin lykke, som han havde troet at grundfæste for livet.

Lige tavs fulgte han forholdet, efterhånden som det udviklede sig. Man begyndte at hviske i cirkusgangene og smile ad den store, kraftige skytte. Det var her som altid, mente man. Alle kunne se, hvad der gik for sig, undtagen ægtemanden. Marcella og hendes løjtnant gik stadig videre. De var begyndt at tro, at kaptajnen var helt blind. Men han fulgte enhver af deres bevægelser, ethvert af deres blikke. Sorgen og harmen brødes i ham, men stadig beskæftigede hans tanker sig kun med hende, der nænnede at bedrage ham. Den dreng, der var hendes medskyldige, brød han sig ikke om, havde knap nok had til ham; han betragtede jo en cirkus som jagtrevier, men hun, hun skulle ikke stille sig i klasse med ballettens letjagede vildt.

I aften var der forestilling som sædvanligt. Kaptajn Marco og Marcella optrådte. Hun var iført et elegant jægerkostume: grøn uniformsfrakke med sølvbrokade, stramme grå benklæder i høje ruslæderstøvler, hat med fjer og en stor, lynende diamantagraf på siden. Aldrig havde hun set smukkere ud end i aften, da hun tog hatten af og satte den lille, lysende glasballon fast i det viltre hår. Musikken holdt op med at spille som altid, når nysgerrigheden skal spændes og nerverne pirres. Der var

ganske stille i cirkus. Kaptajn Marco lagde an, Marcella stod ubevægelig med et smil. Man hørte en tør klaplyd. Det var bøssen, der klikkede.

Kaptajn Marco tog geværet fra kinden og undersøgte låsen, men hans blik fulgte halvt Marcella, og han så hende gøre en forstående bevægelse med øjenlågene op mod en af logerne, ledsaget af et nik og en trækken i mundvigene. Idet han atter så op fra låsen, strejfede han blik som tilfældigt logen, hvor han så løjtnanten siddende halvt lænet tilbage, svarende i det samme nuancerede stumme sprog.

Kaptajn Marco lagde atter geværet til kinden. Der skød en rødme op i Marcellas kinder, som derefter blev ganske hvide. Han sigtede ikke, men hun mærkede begge hans øjne hvile på sig over bøssen med en stikkende glans, som sved den hende to gløder ind i huden. Hun prøvede at se på ham, men hendes blik sløredes under disse faste jægerøjne. Der kom en rædsel over hende, hun ville skrige, men struben var tør, hun ville løbe, men følte sig naglet til stedet af den vildskab, der lyste ud af dette ellers så stille og rolige dyb.

Hun var som den skrækslagne fugl, der må sidde stille, mens slangen bugter sig mod den med sin hvislende tunge.

Der blev uro i publikum. Hvorfor varede det så længe, inden skuddet faldt? Nu knaldede det. Den smukke jægerinde faldt bag over uden en lyd. Kaptajn Marco kastede bøssen ud i sandet, smed sig over det faldne legeme og stirrede det ind i ansigtet. Det var varmt og levende endnu, med lukkede øjne. Midt i panden var et lille hul, hvoraf en dråbe blod piblede frem. Han bøjede sig ned og sugede den af som i et kys; så blev han liggende ubevægelig ovenpå liget, mens publikum skreg, og

artisterne forvirrede fløj mellem hinanden. Sådan lå han, da gendarmerne kom ind og førte ham bort, uden at han forsøgte at gøre nogen modstand.

Processen stod på i fire måneder. Den franske jury, der er ualmindelig overbærende i kærlighedsaffærer, frikendte ham. Han trak sig tilbage som en ensom mand, fjernt fra artistlivet mellem Schweiz' bjerge, hvor han havde drømt engang at skulle leve et lykkeligt familieliv med en hustru ved sin side og en bøsse ved sin kind.

Begge illusioner var bristet. I deres kærligheds første dage havde hun sagt til ham med en vis jalousi: "Din bøsse er din elskerinde." Nu havde han begravet hustru og elskerinde på én gang.

Den berømte kaptajn Marco havde skudt det sidste skud den aften, han lod elskerinden myrde hustruen. Men endnu havde han sit barn at leve for."

Helge Foss, der i begyndelsen havde talt højt i fortællende tone, var, efterhånden som historien skred frem og udviklede sig for hans indvendige blik, blevet mere lavmælt. Mod slutningen havde han næsten kun mumlet, mens han læste i tankerne som i et skrevet manuskript. Da han så hen til sengen, var vennen faldet i søvn. Så slukkede han lysene og gik til ro.

Da han vågnede, var Werner oppe. Han dansede omkring på gulvet, mens han klædte sig på, og fløjtede hvert øjeblik en stump melodi eller lo af bare glæde, uden at han vidste hvorfor.

"Sådan har jeg aldrig befundet mig i mange år," sagde han til vennen, da denne kom ind. "Nu tror jeg først, at livet begynder."

5

Og livet begyndte!

De turede rundt i Berlin fra sted til sted, og det syntes, som om den unge godsejer aldrig kunne blive træt. De mange års opsparede hvile gav ham en ubøjelig udholdenhed, og for hans naive blik udfoldede alt sig med en ny og ukendt tiltrækningskraft.

Ikke uden en vis uro lagde Helge Foss mærke til, at hans interesse i særlig grad begyndte at koncentrere sig om artister. Han havde selv vakt hans opmærksomhed for dette ejendommelige, sigøjneragtige folkefærd, men han havde kun villet benytte det som en stimulans overfor det sløve, dvaske gemyt. Det havde været fjernt fra hans tanke, at vennens sind i den grad skulle optages. Nu var det imidlertid for sent at bremse ham. I en fremmed by som Berlin var det umuligt at skaffe passende omgang, og Werner tørstede formelig efter at gøre bekendtskaber og tale med nye folk. Så blev artisterne da ganske naturligt hans selskab. De var husvilde og fremmede ligesom han selv, og de syntes godt om det unge menneske, der viste så megen interesse for deres kunst og deres liv, som hver aften sendte blomster til damerne, og som aldrig var bange for at traktere på herrerne.

Som man kan tænke, forslog de fem hundrede kroner ikke længe på den måde, men da de var brugt, telegraferede Holger Werner selv til sin moder efter penge. Hvor mange han modtog som svar, vidste Helge Foss ikke, for den unge godsejer, der selv tog imod dem og kvitterede for dem, havde pludselig fået en så

rolig og selvsikker optræden, at man skulle tro, han i mange år havde færdedes ude i livet. Billigt var det imidlertid ikke, og med en sorgløs flothed kastede han pengene om sig, som var han en født millionær.

Hver aften var de i cirkus, der i særlig grad havde lagt beslag på den unge godsejers interesse. Det værste var imidlertid, og det opdagede Helge Foss hurtigt, at det ikke var hestene i cirkus, men en af de der optrædende artister, der fængslede hans ven. Faren begyndte at vise sig. Werner var som de unge mænd, der aldrig have prøvet livet, som aldrig have stødt sig på dets kanter, men som derfor også søger deres lykke lige for næsen uden alle hensyn, så snart deres hjerte tændes i brand.

Og det var tydeligt, at det brændte i Holger Werners hjerte, og selv om det kun var en flygtig opblussen, der hurtigt kunne slukkes, vakte det dog adskillige bekymringer hos hans ven, der var den egentlige anledning til den forelskelse, som for en måneds tid siden ville have været utænkelig.

Helge Foss havde nemlig præsenteret den unge godsejer for jockeyen mr. Clarck og dennes to døtre, Dolinda og Virginie.

Mr. Clarck var en ejendommelig artisttype. Han havde intet af gøgleren over sig, hans væsen var stille og melankolsk, og skønt han havde voksne døtre, sværmede damerne for hans blege, brystsvage skønhed. Han havde været en glimrende rytter og havde sprunget med en nervøs spændstighed, der mere beroede på vilje end på kraft.

Nu svigtede det optrænede legeme undertiden de ordrer, det fik, og dette kunne sætte mr. Clarck i et ligefrem hysterisk raseri, der gik ud over alt og alle. Når han kom ud på saddelpladsen efter en mislykket aften, rystede hele personalet

for ham lige op til direktøren, der altid var bange for, at han skulle eksplodere og give en større scene.

Den, det først og fremmest gik ud over, var hesten, der som oftest havde været ganske uskyldig. Når han havde fået lagt kappen over de svedige skuldre, rakte staldkarlen ham på et vink en lang, tynd ridepisk. Direktøren sørgede, når det skete, i reglen for at fjerne alle uvedkommende fra saddelpladsen. I en halv snes minutter kunne mr. Clarck da blive stående og i skummende raseri med sammenbidte tænder vedblive at lade slagene hagle ned over det ulykkelige dyrs sider, mens det rystede, som om kroppen sad løs inden i huden, og af og til vendte sig om imod ham og viste tænder, ligesom en hund, der vil bide.

Når raseriet var gået af mr. Clarck, var han så mat, at han næsten ikke kunne slæbe sig ind i sin garderobe. Hans ellers blege ansigt blussede af en hektisk rødme, og sveden drev ned over hans pande. Hesten og han selv blev gnedet tørre, og mr. Clarcks ansigt antog, når han atter var kommet ud, det samme rolige, indadvendte, melankolske udtryk som tidligere.

På samme måde, som han behandlede hesten, havde han behandlet børnene, da de var små. Skønt han elskede dem, ja næsten forgudede dem på sin måde, havde han mishandlet dem, så at der for alvor havde været tale om at melde ham til politiet.

På de to halvvoksne pigebørn, der i en ung alder havde mistet deres moder, havde denne opdragelse haft en højst forskellig indflydelse.

Dolinda lignede sin fader. Hun havde hans skarpe træk, hans magre spændstighed og hans sorte øjne, der hos hende endnu

ikke var formørket af melankoli, men kunne lyne i opirret hidsighed, så snart noget mislykkedes for hende. Hun var artist med liv og sjæl. Hun skånede aldrig hverken sig selv eller sin hest. Uden at være grusom eller følelsesløs, kunne hun mishandle den, ligesom hun havde set faderen gøre, blot fordi hun syntes, det hørte med til dressuren. Derfor så hun også op til mr. Clarck, mindedes aldrig med bitterhed de prygl, han havde givet hende, da hun var lille, ja selv da hun var halvvoksen, men huskede kun, at han havde gjort hende til en dygtig artist, der kunne få stort engagement i en hvilken som helst cirkus.

For hende havde prygl ikke noget nedværdigende. Hun betragtede dem kun som en spore til legemets anspændelse, og mens hun prøvede, brugte hun ofte pisken på sig selv og kunne blive ved at svippe sig over de tynde trikotstrømper, indtil hun kom i en slags eksalteret ekstase, der gav hendes muskler en næsten vidunderlig spændstighed omtrent som i en rus.

Uden for manegen var hun resolut, fri i sit væsen, selvstændig og ligesom med noget af en mands væsen.

Virginie havde arvet sin moders natur. Hun havde hendes bløde, blonde træk. Hun var fyldig med langt gult hår bølgende ned over skuldrene og havde runde, næsten yppige former, der tydede på en medfødt ladhed, der kun var overvundet ved tvang.

Artistlivet var hende nærmest en vane, der var tilført hende udefra mod hendes tilbøjelighed. Derfor havde hun altid følt pryglene som en straf, hun havde kun mærket slagenes svie, aldrig deres opmuntring og stimulans. Der sad fra barneårene en skræk i hende for faderen, og selv nu, da hun var voksen,

kunne hun komme til at ryste, når hun hørte ham bruse op i hidsighed. Hun elskede sine heste og kunne kun dårligt overvinde sig til at slå dem. Selv om de gjorde fejl, og det gjorde de desværre alt for ofte efter mr. Clarcks mening, ville hun hellere give dem sukker end pisken, og når faderen eller søsteren toge fat med deres pryglescener, gik hun ofte ud af cirkus.

"Der er ikke blod i hende," sagde mr. Clarck og betragtede med velbehag den mørke, trodsige Dolinda, hvis stærke, stædige, rebelske natur, der fordrede ubetinget lydighed, i så høj grad lignede hans egen.

Imidlertid var mr. Clarck tilstrækkelig artist til at se, at de to søstres modsætning flatterede dem gensidig, og at de dannede et ensemble, hvori kraft og ynde uafbrudt kæmpede om publikums gunst til held for helheden. Selv om han foretrak Dolinda, ville han derfor lige så nødigt undvære Virginie, i hvert fald ikke før han og børnene tilsammen havde erhvervet en formue, der kunne sikre dem en sorgløs fremtid.

Man var nu kommet til ende med juni måned. Holger Werner havde hver aften været i cirkus og hver aften efter forestillingen været sammen med mr. Clarck og hans døtre. Jockeyen lod til at synes godt om ham og lagde ikke videre vægt på de blomster, som den unge godsejer sendte ned i manegen, så meget mindre, som den galante kurmager for skams skyld altid lod bringe en buket til hver af beriderskerne. For resten var mr. Clarck vant til, at der overalt, hvor han kom frem, var unge mennesker, der sværmede for hans døtre. Disse forliebelser varede dog sjældent længe ad gangen, og faderen sørgede for, at de aldrig kom til at udvikle sig for vidt. Synd ville det jo

imidlertid være for pigebørnene at nægte dem alt selskab, men når klokken slog 12, rejste han sig og gik, og den, der havde lyst, måtte gerne gøre ham og hans familie følgeskab til gadedøren.

Det bekendtskab, der var indledet med Holger Werner, ville derfor rimeligvis blive af samme flygtige natur som så mange af de foregående.

Den sidste juni var der afskedsforestilling. Det var benefice for familien Clarck. Jockeyen fik fra damebeundrere en mængde buketter, mest i hesteskoform, og Dolinda og Virginie overvældedes med bifald og blomster, mens de optrådte i alle deres dobbeltnumre på line, hest og rullende globe.

Efter forestillingen havde Holger Werner bedt hele familien til aften. Der blev drukket champagne og talt mangt et bevæget afskedsord. Næste morgen tidlig rejste mr. Clarck og hans to døtre til Paris. Werner tog på banegården afsked med dem og overrakte et par kæmpemæssige blomsterbuketter. Helge Foss trak allerede vejret lettere. Nu var faren trukket over og ville antagelig ikke så hurtigt vise sig igen.

Om middagen gik Holger Werner hen på telegrafstationen. Da han kom tilbage, var der en underlig uro over ham. I flere timer gik han nervøst frem og tilbage, og når vennen talte til ham, svarede han ikke. Endelig ud på aftenen kom der et telegrafbud. Den unge godsejer kvitterede og var atter i det mest strålende humør.

Helge Foss forstod, at han havde forlangt penge.

De turede rundt om aftenen i Berlin og kom sent hjem. Så snart de var nået op på deres værelse, ringede Werner og bestilte sin regning til næste morgen tidlig. Derpå gav han sig til at pakke sine få sager ned.

"Hvor skal vi hen," spurgte Helge Foss, der på få dage havde vænnet sig til at tale til vennen i en forsigtig, næsten ærbødig tone, der delvis beroede på hans pekuniære afhængighed.

"Til Paris," svarede Werner kort og lo fornøjet.

"Til Paris!"

"Ja, kan det ikke more dig. Penge skal det ikke komme til at mangle på."

Holger Werner gik ind på sit værelse.

Inden Helge Foss lagde sig til ro, skrev han et længere brev til fru Werner og puttede det med det samme i hotellets brevkasse i vestibulen, for at vennen ikke skulle se det.

6

Dagen efter at familien Clarck var kommet til Paris, mødte alle dens medlemmer til prøve i den store hippodrom. Det var et af verdensstadens mest udstrakte lokaler, der endog var for stort til Paris og derfor få år senere forsvandt for at give plads for en række private pragtbygninger.

Selve arenaen var en udstrakt, oval flade, i hvilken der var anbragt tre maneger. Som regel arbejdedes der samtidigt i de to yderste, og blot enkelte specialistnumre optrådte i den midterste, der kun dårligt kunne ses af alle de titusinde tilskuere, der næsten til stadighed om sommeren fyldte det store rum. Om vinteren stod det fuldstændig tomt.

Omgivelserne var således temmelig forskellige fra dem, under hvilke artisterne i almindelighed arbejder, men øvede, som de var under alle forhold, fandt mr. Clarck, Dolinda og Virginie sig hurtigt til rette.

Allerede anden dag efter deres ankomst var de opført på programmet. Søstrene skulle gå sammen på line i den midterste manege. De var begge fuldstændig ens klædte i mørkeblåt silke med lyseblå trikot. Håret hang frit ned over skuldrene, og som eneste prydelse lynede en stor diamantagraf i et sølvbælte, der sluttede tæt om livet.

Dolinda og Virginie var sikre på sig selv og deres kunst, men alligevel blev de lidt nervøse ved tanken om at skulle optræde i dette kæmpelokale og for dette forvænte publikum, hvor de ikke på forhånd havde en eneste ven eller beundrer. De stod sammen på saddelpladsen i tøfler og med en lille flonels kappe

over skuldrene. En elegant karet med fire heste og guldskrammeret kusk og tjener kørte frem. I sådant triumftog førtes artisterne altid ind i den store hippodrom, da vejen til manegerne var alt for lang til, at de kunne tilbagelægge den til fods uden fuldstændig at ødelægge det gode indtryk af entré og sortie.

Dolinda og Virginie kastede kapperne, sprang ud af tøflerne hen på et lille bræt med pulveriseret kridt, og efter at de havde smurt skosålerne godt ind, hoppede de op i den store karet, der, mens hestene vrinskede, fo'r ind på arenaen i skarpt trav. Hilsende til alle sider og hilst af et spredt bifald kørte de hele den vældige arena en gang rundt. Just i det øjeblik, da kareten skulle til at dreje ind til den midterste manege, dalede der fra logen to store buketter ned i vognen. De så begge op, og deres ansigter fik samtidig et næsten komisk forbavset udtryk: Det var deres to danske venner fra Berlin.

De gjorde deres linedans, som om der kun var de to tilskuere i hele det store lokale, og skønt de ikke kunne se dem, følte de det hele tiden, som om det var deres øjne, der hvilede på dem, deres hænder, der klappede, og deres ansigter, på hvilke de læste kritik eller beundring, efter som de selv var tilfredse eller utilfredse med deres arbejde.

Mens de samtidig lå på knæ og vuggede linen frem og tilbage, der skar dybt ind i kødet, sagde Dolinda midt under bifaldet.

"Har du set, de er der?"

Et skarpt hys lød nedefra. Det var faderen, der ikke tålte snakken under arbejdet og ikke havde hørt det i mange år. Begyndte børnene at vokse ham over hovedet!

Virginie blev så forskrækket over dette "hys", som hun ikke havde hørt siden barneårene, at hun var lige ved at falde ned i hovedet på mr. Clarck. Hun glemte helt, at hun var voksen, og tænkte allerede, at hun skulle have prygl, mens Dolinda gyngede vildere og vildere. Der skulle fart i publikum, og det kom der endelig, og under jubel kørte de små blå linedanserinder ud, mens pariserne særlig syntes at være henrykte over Virginies blonde nordiske skønhed.

Da de efter forestillingen kom ud af artistgangen, var de første, de mødte, Holger Werner og hans ven. Mr. Clarck rynkede brynene. Han syntes ikke rigtig om det møde. Skulle den letsindige levemand for alvor være forelsket i en af døtrene? Men da han havde tænkt sig lidt om, fandt han det egentlig ganske naturligt, at en ung velhaver, der første gang var ude på rejse, tog til Paris fra Berlin. Dermed slog han sig til ro, og en halv time senere sad Holger Werner, Helge Foss, mr. Clarck, Dolinda og Virginie fortroligt sammen ligesom i Berlin.

Imidlertid varede det ikke længe, inden der kom en sjette person til. Mr. Clarck præsenterede ham. Det var mr. Watson. Han hilste med sine store hvide abekattetænder elskværdigt, men slesk på selskabet. Da han så Helge Foss, gjorde han en overrasket bevægelse.

"Er De her? Dem træffer man nok overalt i hele verden."

"Ja, jeg havde jo den fornøjelse at hilse på Dem i Berlin. Må vi ikke tillade os at invitere Dem på en forfriskning?"

"Mange tak," sagde klovnen i en spydig tone, "jeg har rigtignok en til gode fra sidst."

Det lå ellers ikke for Helge Foss at blive fornærmet. Det ærgrede ham dog, at der blev gjort så direkte hentydning til, at

han havde glemt at betale de to glas øl i Wintergarten, da han blev kaldt bort til sin syge ven. Han fik gennem denne bagatel uvilkårligt et indtryk af, at han her stod overfor en mand, som bed mærke i alt, og som lagde den dårligste betydning i det.

"De må virkelig meget undskylde, mr. Watson, hvis De kom til at betale efter at jeg havde trakteret. Det bud, der blev sendt efter mig, kom mig så overraskende."

"Gud bevares," svarede mr. Watson, atter med sit spydigste smil, "de herrer journalister har jo så meget at tænke på for at kritisere os, at det er rimeligt, at de af og til må glemme at betale."

Helge Foss fandt det ikke umagen værd at svare. Der blev en pause, under hvilken alle følte sig trykkede. Kun mr. Watson lod, som om intet var passeret, og bestilte på en temmelig uforskammet måde et glas øl til sig selv. Derefter henvendte han sig direkte til mr. Clarck og blev ved at snakke med ham, som om de to danske slet ikke var til stede. Han talte hele tiden om artister og skiftede oftere sprog, når han mærkede, at de fremmede var ved at komme på gled i samtalen.

Aftenen gik med stadige stikpiller og gensidige halvforstående uartigheder, så morsom var den første aften i Paris egentlig ikke, det var de to venner enige om, da de ved midnat nåede hjem til hotellets port efter først at have fulgt familien Clarck til døren.

Hvad der havde ærgret Holger Werner mest, var den samtale, han undervejs havde haft med jockeyen.

"Hvor optræder egentlig denne mr. Watson?"

"I *Folies-Bergère*, det er et af de største etablissementer i Paris."

"Dur han noget?"

"Han er en udmærket klovn, der går på en stor gage. Desuden har han et fortrinligt forretningstalent og forstår altid at skaffe sig første klasses engagementer. Det er en mand, jeg respekterer som artist, og som jeg oftere har været engageret sammen med."

Det var altså tydeligt, at mr. Clarck havde en vis sympati for mr. Watson, og det var endnu mere tydeligt, så tydeligt, at man ikke behøvede at gøre opmærksom på det, at den sidstnævnte havde en stærkt udviklet faible for Virginie. Hans håb om at være alene med mr. Clarck og hans døtre var blevet skuffet, og det var det, der havde sat ham i ondt lune. Til trods for, at han tilsyneladende hele tiden havde talt med jockeyen, havde hans øjne da heller ikke været borte fra den blonde beriderske. En trøst for Holger Werner var det dog, at hun syntes at være fuldstændig ligegyldig over for den opmærksomhed, artisten viste hende.

Der gik et par dage, i hvilke alt det storslåede og fremmede, som Paris frembød midt i verdensudstillingens bevægede sommer, syntes at fængsle den unge godsejer, så at han glemte den flygtige forelskelse. Længe varede det imidlertid ikke, inden han en dag spurgte. Helge Foss:

"Tror du ikke, vi kan komme til en prøve i Hippodromen?"

Helge Foss vidste så godt som nogen, at det går med tilladelse til at overvære prøver ligesom med opnåelsen af visse damers gunstbevisninger: Man må tage dem som noget selvfølgeligt. Anmoder man først om dem, får man afslag, og jo oftere man fornyer sin anmodning, desto vanskeligere bliver det at nå, hvad man ønsker. Han opsøgte derfor direktøren,

Hippolyte Leonard, og sagde i en kort tone, som om det var den naturligste sag, at der vel ikke var noget i vejen for, at han som korrespondent til et københavnsk blad kunne få lov til at se på en prøve.

Direktøren mønstrede ham skarpt med den militærmine, som alle beriderdirektører har over for fremmede.

"Skulle vi give alle de korrespondenter, der findes i Paris, adgang, så blev der knap nok plads i Hippodromen."

"Nej, ganske vist," svarede Helge Foss, "men Deres broder havde dog mindre plads i Deres gamle teltcirkus i Danmark, og han har aldrig nægtet mig adgang."

"Houcke! Kender De Houcke?" sagde direktøren og blev grebet af den familieinteresse, der altid har udmærket den leonardske slægt. "Hvordan går det ham, det må De fortælle mig noget om."

I en halv time blev Helge Foss siddende sammen med direktøren i fortrolig samtale. En sådan konversations karakter bedømmes straks rigtigt af kontrollørerne selv i et lokale af hippodromens størrelse, og efter at journalisten en gang havde fået tilladelse, var der ingen, der lagde ham hindringer i vejen, når han kom om formiddagen, end ikke, da han en dag bragte Holger Werner med.

Det var et blandet publikum, der var samlet i den lille prøvemanege. Damerne var klædt i korte bluser, knæbenklæder og strømper i de mest brogede farver. De hang rundt allevegne på ramper og gelændere med underligt uvane skoletøsemanerer og fniste og småsnakkede i et væk. Det var ballettens lette korps, der ventede på, at de skulle komme til at prøve. På forreste række sad et par mandlige artister. Den ene

havde skudt hatten ned i nakken. Han havde cigaret i munden og spillede bold med en appelsin med en af balletdamerne. Den anden så ud, som om der ikke var en eneste tanke tilbage i hans hjerne. Han stirrede tomt hen for sig og vedblev at slå sig med en ridepisk over et par langskaftede støvler. I manegen gik en mand med lærredsbenklæder og rem om livet. Han hørte vistnok til staldetaten og hjalp en lille dreng at slå kolbøtter ved at holde hånden under hans kryds. Drengen, der åbenbart var en af dem, der af sig selv søger til cirkus for sluttelig at blive engageret til en eller anden trup, syntes at være meget lærelysten og ville uafbrudt begynde forfra, mens manden med lærredsbukserne skuttede sig og gabede. Der lød et piskeknald inde fra saddelpladsen, og de to forsvandt hurtigt. Det var familien Clarck, der skulle prøve og havde manegen i en halv time.

Balletdamerne, der atter skulle vente, forsvandt surmulende eller begyndte at dingle med benene tværs over logeryggen og bombardere hinanden med appelsinskaller, indtil der lød en skarp klappen i hænderne. En lille ilter italiener, der fungerede som balletmester, viste sig i manegen, og alle damehovederne dukkede sig fnisende. En enkelt uvorn ville endnu vise sit mod og udstødte en lang jodlende lyd. Så blev der atter fuldstændig stille.

Virginie kom først ind. Hun var klædt i en glat, blå sommerkjole med små hvide stænk, flip med slips og manchetter bøjet om ærmerne, en mode, der den gang endnu var ganske ny.

På hovedet havde hun en lille stråhat med lige skygge. Hun satte sig på første række, det var tydeligt, at hun ikke skulle

prøve i dag. Lidt efter kom Dolinda. Hun så næsten bedre ud i sit formiddagstoilette end om aftenen. Hun bar en jockeytrøje, der var knappet tæt i halsen, halvstramme klædesbenklæder, der sluttede i tætte læg ved knæet, sorte silkestrømper og små ruslæders halvstøvler. I hånden havde hun en køre- og en ridepisk. Hun slog et knald, så det rungede, en kunst, som meget få cirkusdamer tilegner sig. En hest travede ind med et stort, slidt panneau, som udstopningen stak frem af allevegne. Lidt efter kom en dreng på omtrent tolv år. Han havde et ualmindelig rask og opvakt ansigt og stod formelig og stampede af utålmodighed efter at komme til at arbejde. Dolinda tog fat i en snor, der hang ned fra loftet, og som gik op over en bevægelig ring. Hun fæstnede den ene ende af snoren i drengens bælte og viklede flere gange den anden om sin hånd. Så hjalp hun knægten op på panneauet og smed ridepisken fra sig. Hesten satte sig i bevægelse, og den lille fyr begyndte at foretage forskellige øvelser. Af og til tabte han fodfæstet og kunne da hænge og svæve flere sekunder i luften. Hver gang han atter kom op på hesteryggen, forstod Dolinda behændigt at klippe ham med piskesnerten, så det måtte gøre ondt, men drengen ømmede sig ikke, øjnene stod stive i hovedet på ham af anstrengelse, og han gik fuldstændig op i sit arbejde.

Holger Werner havde imidlertid nærmet sig til Virginie, der overrasket hilste på ham.

"Nå, har De også fået lov at komme her ind?"

"Ja, for en gangs skyld, men jeg tror, det bliver den sidste. Jeg har hele tiden en fornemmelse af, at der bliver set på mig som på en uvedkommende."

"Det er blot, fordi De selv føler, De er det," sagde Virginie smilende. "Lad De blot, som De hørte til, nu De først er kommet ind. Her kommer nye artister hver dag."

Holger Werner satte sig ved siden af Virginie.

"Er Deres fader her ikke?"

"Nej, ikke i dag. Han er oppe med vore papirer på politikontoret. Det er derfor vi ikke prøver."

"Jeg synes, der prøves alt, hvad der kan."

"Nå, det regner vi ikke for andet end spøg, det er blot Dolinda, der morer sig med at røre Hugo lidt. Han er så ivrig."

"Han får dog adskillige knubs."

"Det bryder han sig ikke om. I dag er det kun for hans fornøjelse. Når fader prøver med ham, er han undertiden ikke så glad."

"Er han hård ved ham?"

"Ja, det har han jo været også ved os, men jeg synes, han er værre ved Hugo. Han siger, han er en dreng, der kan tåle det."

"Er det Deres rigtige broder?"

"Ja."

"Ham har jeg aldrig set."

"Nej, han kommer heller ikke med ud om aftenen."

"Sidder han ganske alene hjemme?"

"Ja, i reglen."

"Men det er da synd."

"Det er det også, men de sidste par aftener har han også været med."

"Men i Berlin så jeg ham aldrig."

"Nej, da havde vi ham ikke endnu," sagde Virginie ivrigt.

"Havde De ham ikke," gentog Holger Werner forbavset, "hvad skal det sige?"

"Nej," svarede Virginie, "vi fik ham først, et par dage før vi rejste. Han har været i en parterre-gymnastikertrup."

"Så er han jo ikke Deres rigtige broder."

Virginie blev rød, hun mærkede, at hun havde røbet sig.

"Nej," sagde hun, "det er han heller ikke, og jeg kan så dårligt vænne mig til at betragte ham som broder. Fader har altid været ked af, at han ikke har nogen søn. Selv om Dolinda og han passer godt sammen, har han dog altid savnet en dreng, som han kunne opdrage til artist. Jeg havde engang en lille broder, men han døde tidligt, det tog fader sig meget nær og moder også."

"Er det længe siden, Deres moder døde?"

"Ja, det er snart syv år siden. Jeg har aldrig sørget, som da vi mistede hende. Hun var så god ved os. Hun var bange for fader, og når han slog os, græd hun ofte. Efter prøven tog hun os i smug på sit skød, strøg os over håret og talte kærligt til os. Hun sagde, at vi ikke skulle bære nag til fader, han mente os det godt. Når hun talte således, kom jeg altid til at græde, mens Dolinda blev utålmodig.

Da min lille broder døde, kom fader og moder endnu længere fra hinanden. Hun sad næsten altid hjemme og passede vor garderobe og vore kostumer, hun håbede stadig at leve så længe, til vi kunne trække os tilbage fra artistlivet og have det i fred og ro. Det opnåede hun ikke. Fader skændte ofte på hende, fordi hun satte mig nykker i hovedet og gav mig ulyst til artistlivet."

"Har De stadig bevaret den?"

"Ja, jeg tror det. Nu er jeg jo blevet så vant til at optræde, at jeg ikke tænker videre over det, men undertiden kommer den tanke op hos mig, at det måtte være dejligt, hvis man kunne komme ud af det hele og leve ganske stille fjernt fra cirkus og artister."

"Tror De ikke, der alligevel ville komme længsel over Dem efter det gamle liv?"

"Nej, det tror jeg bestemt ikke. Dolinda ville aldrig få et glad øjeblik mere, hvis hun skulle bort fra sine heste, men jeg føler, at jeg ikke ville længes tilbage til det liv."

"Men måske kan De en dag komme ud af det."

"Hvorledes skulle det gå til. Fader er artist med liv og sjæl, selv om han trækker sig tilbage, vil han vedblive at rejse med os. Dolinda og jeg er desuden så sammenarbejdede, at han aldrig vil give sit samtykke til, at vi kommer fra hinanden."

"Det kunne jo dog ske, at en mand uden for artistverdenen tilbød Dem sin hånd. Når der ikke var noget at udsætte på ham, ville Deres fader vel ikke sætte sig imod det."

Virginie blev forlegen og vendte hovedet bort. Der var i det tonefald, med hvilket den unge Werner havde udtalt de sidste ord, noget, der gjorde hende urolig og instinktmæssigt lod hende ane, at det var bedst at afbryde samtalen.

"Så, nu faldt Hugo af igen," udbrød hun og så ind i manegen, der før havde interesseret hende så lidt.

"Ja, det er sandt, det kom vi fra, hvem er den Hugo?"

"Hvad han hedder, det ved jeg såmænd ikke," sagde Virginie, der var glad ved at komme til at tale om et andet emne. "Fader kalder ham Hugo, fordi sådan hed min lille broder. Vi har som sagt fået ham fra en anden trup, der bestod af ham og en dreng

til samt en neger. De havde en lille søster, der har gjort megen lykke under navnet "Guldfluen", og som vi har optrådt sammen med. Fader syntes allerede den gang godt om drengen og ville købe ham, men plejefaderen ville ikke af med ham. Fader mente, at Hugo ikke egnede sig så godt til parterregymnastik, men kunne blive en god jockey, og drengen ville også meget hellere ride. For kort tid siden fik fader imidlertid et brev fra ham. Det var sat mønsterværdigt godt sammen af en knægt i hans alder. Han fortalte, at hans fader nu var død, og at hans søster var løbet bort med en artist. Det var en meget romantisk historie. Nu ville han gerne til os."

Holger Werner kom i tanker om den skitse, som Helge Foss havde skrevet for at underholde ham, da han lå syg i Berlin.

"Kan De ikke fortælle mig den historie nærmere, den ville interessere min ven; han samler på den slags ting."

"Nej, så nøje er jeg ikke inde i den; jeg kan blot huske, at den var meget spændende, men lad ham hellere tale med Hugo. Det er en opvakt knægt, der godt kan få munden på gled."

Prøven var imidlertid færdig. Hugo sprang ned af hesten og tog selv snoren af ryggen. Så gik han hen til Dolinda, rakte hende hånden med et buk og sagde tak.

Det er en skik, der er almindelig, når en ældre artist har hjulpet en yngre med at prøve.

Der var virkelig noget ualmindeligt frisk og frejdigt ved drengen. Dolinda kom over og hilste på Werner. Så sagde hun, henvendt til søsteren:

"Det er bedst, du går med, fader kommer om lidt."

De to søstre forlod manegen, og kort efter gik også de to venner. På vejen hjem sagde Werner:

"Du skulle få fat i mr. Clarcks nye søn. Så vidt jeg kan forstå, er han en af drengene i den trup, du har fortalt mig om i Berlin. Han ved vist besked med "Guldfluen". Det er straks et motiv."

"Tak, det skal jeg huske," sagde Helge Foss. Så talte de ikke mere om det

7

To dage senere fandt Holger Werner, da han om aftenen kom hjem, nogle beskrevne ark på sit bord. Han kendte sin vens hånd og begyndte nysgerrigt at læse.

Det var en lille fortælling, der lød således:

"Siden den dag, den lille "Guldflue" havde forsøgt at flyve af reden med en af cirkus' trapezkunstnere, var den gamle artistfader blevet betænkelig. Hvor godt han end passede på, vidste han dog aldrig, hvornår flugten kunne lykkes for hende. Han mente derfor, at det var bedst at sikre sig for alle tilfældes skyld, for hvis det lykkedes hende at slippe fra ham, havde han intet mere at leve af.

Så dannede han, hvad man i artistsproget kalder: En kunstig familie. Den bestod af ham selv som fader og to læredrenge, som han fik overladt af deres forældre mod at give dem kost og klæder, efter at de cirkusbegejstrede småfyre havde erklæret sig villige til at tage afsted med den fremmede mand, der havde sådan et sødt og indsmigrende væsen, og som havde klappet dem så venligt på kinden og lovet forældrene at være rigtig god ved dem. Glade og frejdige tog drengene afsked, mens hjertet hoppede i livet på dem af forventning om alt, hvad de nu skulle se og opleve.

Lutter fornøjelighed blev det ikke. Den gamle artistfader var blevet endnu mere hidsig og opfarende med årene, og det var jo drenge, der kunne tåle noget. De blev derfor endnu hårdere behandlet end den lille Guldflue i sin tid var blevet det. Men det søde og indsmigrende forlod ikke den brutale artistfader, og

der kunne ofte næsten være noget kælent i stemmen, når han kaldte dem frem og lod ridepisken danse over deres stramme trikot. Han var dem måske ikke så ond endda, men så fik han kig på en lille negerdreng, der var blevet overflødig i en alt for talrig sort trup.

Med rigtigt blik for, hvad der gør sig i en manege, så den gamle artistfader, at her var et godt nummer: To hvide drenge og en sort i midten. Så drak han lidkøb med den gamle neger om knægten, og den lille farvede Jack kom ind til sine to hvide kammerater i manegen.

Kunne den gamle artistfader af og til være venlig mod de to brødre, som han måske også tog lidt hensyn til, fordi de stadig stod i brevveksling med hjemmet, så var han til gengæld så meget mere brutal mod negerdrengen, som han havde set sig gal på, som ikke kunne gøre ham noget tilpas, og som nu virkede som en art lynafleder overfor de andre, så ofte der var tordenluft i den gamles humør.

Selv i cirkus, hvor man er vant til råhed, og hvor den ene artist aldrig blander sig i den andens børneopdragelse eller dressur, vakte det ofte en pinlig opmærksomhed mellem saddelpladsens folk, når den gamle artistfader var inde med sin negerdreng, som han lod lægge sig over barrieren og ofte vedblev at prygle, indtil slagene lød helt døde.

En dag havde en af balletdamerne ikke kunnet dy sig og havde sagt i forbigående:

"Kan det nu ikke snart være nok?"

Den gamle artistfader lod sig ikke forstyrre i sin eksekution.

"Sådant slavefrø er vant til kløø," sagde han, "men pas De Dem forresten selv, og tag næsen til Dem, ellers kan De godt få et par

rap med."

Den lille balletdame skyndte sig forbi, og fra den dag var der ingen, der blandede sig i artistfaderens opdragelse. Med de klager, som tilfældige tilskuere ved prøverne ville bringe frem for politiet og i pressen, blev det heller ikke til noget. Man vidste jo aldrig, hvordan sådan en negerdreng var, det kunne jo være, at han var en stridig og opsætsig natur, som ikke var let at tumle.

Han stridig og opsætsig! Herre Gud, han var det blødeste gemyt, og han tålte al mishandling uden klage, men undertiden var det dog, som om det hede blod kogte op i ham. Han kunne da rive sig i sine sorte totter og skære tænder som et dyr i afmægtigt raseri, men han blev beroliget så snart den lille Guldflue strøg ham med sin fine hånd gennem det mørke hår, og han lagde sit hoved i hendes skød og så op på hende så trofast som en stor hund.

Sagte talte hun til ham, indtil han blev ganske stille. Hun vidste bedst, at det ikke nyttede, om der også blev klaget, det gjorde kun den gamle mere opbragt. De måtte vente, til der kom bedre tider.

Han forstod nok, at hun tænkte på den gamles død, selv om hun ikke sagde det rent ud. Hun længtes jo også efter at slippe ud af fangenskabet og følge sit hjertes tilskyndelse. Guldfluen og den lille negerdreng blev efterhånden uadskillelige, mens de to andre drenge, hvis sunde natur vejrede bekymringerne bort, så snart de var fri, tumlede sig omkring i gaden med de andre børn.

Efterhånden var artistfaderen blevet færdig med sin kunstige families uddannelse, og "Melange-truppen" kunne sættes på

plakaten. Der blev købt nye kostumer og rekvisitter, og udsigten til nu at skulle vise sig for publikum som rigtige artister virkede oplivende på de unge kræfter.

Truppen bestod for det første af de tre drenge, af hvilke den sorte hele tiden arbejdede i midten, mens de to andre var kridtede i ansigtet som små klovner. Det var dem, der gjorde det egentlige arbejde, og flinke var de, for det måtte man lade den gamle artistfader, at han forstod at dressere sine børn, så at de kunne bestille noget. Men for det andet bestod den også af ham selv i egen høje person. Han var virkelig efter mange års forløb selv krøbet i trikotet, der egentlig ikke kunne siges at flattere hans tynde ben og svære mave, men i et sådant nummer kunne han ikke så godt være iført kjole, det ville bryde stilen, og på scenen måtte han være, mens børnene arbejdede.

Så nøjedes han da med at stå i en krog, mens han uafbrudt tørrede sig med lommetørklædet over den svedige pande. Af og til stak han det i bæltet og drejede en af drengene rundt i en saltomortale eller medvirkede i et lille idyllisk familiebillede, hvor en af drengene med smilende tillidsfuldhed trak faderen ned mod rampen og lagde sig på ryggen, hvorefter den gamle prustende stod på hovedet på hans knæ, mens den lilles unge lemmer rystede under den knugende vægt.

Når truppen efter endt arbejde var blevet fremkaldt en tre-fire gange, kom hans egentlige bravurnummer, idet han med opbydelse af hele sin kraft slog en saltomortale, hvorefter han ildrød i hovedet bukkede med et koket balletsmil og forsvandt med drengene, der vidste, hvad der vankede, hvis de havde været uheldige med en eller anden øvelse.

Således havde man arbejdet i et halvt års tid. Nummeret passede nu sig selv, og drengenes behandling blev bedre. Men negerdrengen havde artistfaderen en gang for alle forset sig på, og han fik stadig sine stryg ved enhver lejlighed, selv om der ikke var nogen grund til at straffe ham for arbejdsforsømmelse.

En aften, mens de optrådte på en af de større varietéer i Berlin, var han rigtig kommet i uheld. Han faldt ned den ene gang efter den anden, når han skulle gøre den baglæns saltomortale hen på ryggen af en af sine kammerater. Faderen skældte halvhøjt med truende stemme, som dog ikke kunne høres ud over lamperækken. Negeren blev mere og mere nervøs, til sidst kunne han næsten intet gøre. Han vidste, hvad der forestod. Til trods for uheldene, eller måske netop på grund af dem, var publikum ualmindelig velvilligt, fremkaldte truppen gang efter gang, og en af tilskuerne kastede endog et par appelsiner op på scenen. Efter at de var trillet lidt rundt på gulvet, uden at nogen af de andre tog dem op, bukkede negerdrengen sig, lige idet han skulle løbe ud, ned mod gulvet og stak en af dem til sig. Faderen bemærkede det, og idet de kom ind i kulissen, stødte han ham i ryggen med de ord:

"Nå, så du tror, du skal have appelsiner, ja vent, du skal få appelsiner."

Gråden kom op i halsen på drengen, og han flængede krampagtigt et stykke af skallen på frugten, som han havde mellem fingrene.

Publikum vedblev at klappe. De måtte ind igen.

Artistfaderen klappede drengene på hovedet, smilede til publikum og trådte selv frem for at slå sin bekendte saltomortale. Idet han satte fra, gled foden. Børnene så det og

greb i hinanden af forfærdelse, de vidste allerede, hvorledes dette ville ende. Det store legeme var ikke kommet mere end halvt over, det lå lige udstrakt i luften, fuldstændig dødt, uden kraft til at gå fremover eller tilbage, så faldt det tungt, plat ud ned på scenegulvet og blev liggende uden at røre sig.

Nede på tilskuerpladsen havde et par artister rejst sig. "Han knækker genikken," råbte den ene i sin ivrighed i samme øjeblik, han så den gamle sætte af. Og sådan var det.

Tæppet gik straks ned. Der blev en uhyggelig, trykket stemning som altid, når der er lig i en cirkus, for artister er næsten lige så overtroiske som sømænd. Halvpåklædte samledes gymnastikere, komikere og sangerinder inde på scenen, mens tjenerne lagde det livløse legeme til rette på en båre. Den lille Guldflue stod ved siden af med tårer i øjnene. Nu kunne hun gøre, hvad hun ville, intet stod længere hendes ægteskabelige lykke i vejen, men han dér havde dog været hendes fader, i alt fald hendes stedfader, og han havde lært hende, hvorledes hun skulle tjene sit brød, det kan en artist aldrig glemme sin læremester. Også de to drenge stod grædende ved siden, den ene af dem havde taget en appelsinskræl op fra gulvet. Det var den, artistfaderen var gledet på.

Stille gik de op i deres påklædningsværelse. De følte ikke den gamles død som en befrielse, de var endnu lidt for unge til at rejse på egen hånd.

Da de åbnede døren til garderoben, skreg de begge op i forfærdelse, der skræmmede de andre artister til: På vinduesstolpen hang negerdrengen. Han var død. I den ene hånd krammede han krampagtigt en appelsin. Et stykke af

skallen var revet af, og mens de stive fingre pressede om frugten, sivede saften ud og faldt i lange dråber på gulvet."

Holger Werner havde med interesse læst den lille fortælling, da Helge Foss trådte ind.

"Tak for underretningen," sagde han spøgende, "det er en behagelig nem måde for mig at få oplysninger på, og du samler jo snart en hel novelleserie. Kan du se, Hugo var ikke så tosset endda."

"Nej, det skal du have ret i," svarede Helge Foss. "Det er en pokkers opvakt dreng, og meget insinuant. Han har langt mere hoved end alle de voksne til sammen. Så snart han fik færten af, at jeg kendte direktøren og familien Clarck, blev han straks meget meddelsom, især da jeg tog ham med ind i caféen og gav ham en kop chokolade og en kage. Du må dog ikke tro, at vi er de eneste, der har opdaget, at den lille krukke har øren."

"Så, hvad mener du med det?"

"Mr. Watson har også haft fat i ham."

"Mr. Watson?"

"Ja, netop! Jeg spurgte drengen ud, om hvad han nu tænkte sig, når han blev stor. Han havde hele fremtiden på rede hånd og blev straks meget ivrig. Når han var blevet en dygtig rytter og artede sig vel, så ville hans plejefader, inden han trak sig tilbage til privatlivet, forære ham to heste og kostumer, og så ville han optræde selv."

'Men tror du nu også, du kan få noget engagement,' sagde jeg til ham.

'Jo,' sagde han med stor overbevisning, 'det kan jeg sagtens, for det har mr. Watson lovet at skaffe mig, og han er så kendt

alle vegne både på kontinentet og i Amerika. Jeg ved, at han har skaffet mange artister engagement.'

'Men er du også sikker på, at det er sandt?'

'Ja, det er det,' sagde drengen ivrigt.

'Men det kan du jo ikke vide.'

'Jo, det kan jeg netop,' sagde han så, og blev helt rød i hovedet.

'Hvorfor netop du?'

Han sad længe og puttede ansigtet helt ned i koppen, indtil han endelig sagde:

'Jo, for mr. Watson skriver så dårligt.'

'Så skriver du måske undertiden for ham?'

'Ja, jeg hjælper ham da i hvert fald af og til med det.'

'Så holder du meget af ham.'

'Åh, det vil jeg egentlig ikke sige,' sagde han lige så overlegent som en gammel mand. 'Men man må jo holde gode miner med ham.'

'Hvorfor det?'

– Hugo trak på skuldrene og tørrede sig om munden:

'Fordi han snart skal ind i familien.'

'Hvad vil det sige, skal han giftes med frøken Virginie?'

Hugo så længe på mig, så sprang han ned af stolen, og idet han bukkede og takkede, tilføjede han hemmelighedsfuldt:

'Ja, jeg har ikke sagt noget.'"

Holger Werner havde kastet cigaretstumpen fra sig og rejst sig op.

"Hvad vægt lægger du på, hvad sådan en knægt siger," udbrød han ærgerlig. "Du ved jo bedst, hvor fulde af løgn sådanne små cirkusunger er, og hvor kendt med intriger fra barnsben."

"Ja, det har du måske ret i, men hvorfor skulle dette ikke være sandt?"

"Hvorfor? Hvorfor? Fordi det selvfølgelig aldrig kunne falde en pige som Virginie ind at tage et uglehoved som denne Watson, hun der er så smuk, så dannet af sin stand at være, så uplettet i hele sin vandel, så hjertensgod, så forskellig fra alle andre artister, så ..."

Holger Werner holdt pludselig inde og så på Helge Foss, der betragtede ham stift og opmærksomt.

"Åh, sludder, sådan mener jeg det naturligvis ikke!" tilføjede han og gik, idet han slog døren i efter sig.

Holger Werner var i de nærmest følgende dage adspredt og indesluttet.

Hans rejsekammerat prøvede på bedste måde at adsprede ham.

En aften foreslog han ham at tage med ud til den bekendte markedsplads i Neuilly tæt uden for Paris.

Der var tummel og spektakel af skrigende udråbere, af hvinende damer, der fo'r afsted på de lange rutsjebaner, af tusinde forskellige instrumenter: Lirekasser, orgler, hornmusik, barnetrompeter og skrigeballoner. Det var en Dyrehavsbakke i kæmpemæssig stil, de glade pariseres og de nysgerrige fremmedes tumleplads, mens teatre og varietéer var lukkede på asfalten på grund af sommervarmen.

For enden af denne kvartmil lange gade, der skar sig gennem dette forvirrede markedsgøgl af boder og forevisningstelte, lå et par temmelig anselige træbygninger af størrelse som den gamle Tivolicirkus. De så helt statelige ud mellem alle disse små barakker. På den ene af dem var anbragt et mægtigt skilt med

springende løver, der skød pistoler af og fo'r gennem brændende tøndebånd, på den anden, der var markedets clou, stod over indgangsdøren malet med store bogstaver: *Cirque d'Elsa Rómer.*

Da Helge Foss så dette navn, standsede han pludselig og sagde:

"Der må vi ind."

Vennen fulgte med uden indvendinger.

Huset var omtrent udsolgt, cirkus så ud til at gøre gode affærer. Rummet var ikke særlig stort, men ganske hyggeligt. Materiellet var nyt og smukt, staldpersonalet solidt påklædt og kostumerne fikse. Man fik indtryk af, at det var en lille chik cirkus, der havde chancer for sig. Foreløbig var der dog ikke stor stads ved det optrædende nummer.

Så faldt orkestret i med en fanfare, seks staldknægte stillede sig op i række på hver side af indgangen, og frem i manegen trådte en dame. Hun førte sig med en sikkerhed, der tydeligt nok røbede, at det var hende, der var direktricen.

Hendes figur var temmelig lille, men ualmindelig elegant. Det lyserøde rokoko-kostume gik diskret helt ned til fødderne, så at man kun så en spids af de små guldbroderede sko og de vinfarvede silkestrømper i samme kulør som båndbesætningen. Mindre karrig mod beundrere var direktricen i at vise sin smukke buste med den blændende hvide hals, hvis linjer fortsattes i en dyb udskæring i ryggen. I stedet for pisk havde hun i hånden en tynd, guldknappet stok à la hyrdestav, med hvilken hun viste de tre dresserede hingste deres vej.

Det næste nummer var en skolerytter.

Det var tydeligt at se på Helge Foss' ansigt, at hans tilsynekomst var ham en behagelig overraskelse.

Han sad spændt og forsøgte at fange hans blik. Endelig lykkedes det ham.

Der gik et genkendelsens smil over rytterens ansigt, og han gjorde en bevægelse med hovedet for at tilkendegive journalisten, at han kunne møde ham på saddelpladsen.

De to venner gik derud i pausen, og rytteren skyndte sig lige hen imod Helge Foss og trykkede hans hånd med stor hjertelighed, mens Holger Werner holdt sig noget i afstand.

"Nu er jeg igen kommet til hægterne," sagde rytteren muntert. "Jeg er et helt andet menneske, end da De traf mig i København. Forretningerne går godt her, men vi må slide i det. Vi har en tre-fire forestillinger hver aften og dobbelt så mange om søndagene, men det giver jo også noget i kassen. Bliver det sådan ved, skal De nok komme til at høre nyt fra *Cirque d'Elsa Rómer*."

"Ja, jeg længes meget efter at høre Deres frues roman."

"Min frues roman," sagde han og rynkede øjenbrynene. "Hvad kender De til den?"

"Husker De ikke, at De i København gav mig en række optegnelser og antydede, at Deres egen historie var i den?"

Rytteren så tøvende op og sagde med noget af den mistro, artister ofte nærer over for journalister:

"Har De benyttet dem?"

"Ja," svarede Helge Foss, "det var efter Deres egen opfordring."

"Nå, den gang tænkte jeg, at vi aldrig skulle træffes, eller at De i alle tilfælde aldrig ville få min hustru at se."

Han så, at hans ord begyndte at gøre et ubehageligt indtryk på den anden, og tilføjede:

"Vi er færdige her klokken 11½. Kom så over og spis til aften med os i restaurationen overfor og tag Deres ven med. Jeg skal præsentere Dem for madame, men lad være at berøre, hvad De ved om hendes fortid."

Efter forestillingen samledes alle i restaurationen.

"Madame" viste sig at være en nydelig wienerinde med et fint, afmålt væsen.

Aftenen forløb i al gemytlighed, uden at fruens historie blev berørt.

Da Helge Foss tog afsked, og direktøren fulgte ham og Holger Werner udenfor, sagde journalisten:

"Jeg får altså ikke fortsættelsen?"

"Det kommer an på, hvorledes De vil bruge den."

"Med diskretion selvfølgelig, som jeg har brugt andre af Deres småhistorier. Den, der angår Dem selv, skal jeg oversætte og sende Dem."

"Ja, tak, så kan vi jo se tiden an."

"Altså ikke i aften?"

"Nej, i aften ikke," sagde han smilende og tog afsked.

De to venner befandt sig atter ude på markedspladsen. Livet var nu ved at dø hen, og kun hist og her brændte en enlig lampe uden for en af teltindgangene, mens man var i færd med at tage reklamebillederne ind og gøre kassen op.

Natten var lun og mild. Vejen lå i måneskinnet som en hvid sølvstribe mellem de mørke træer, og de to venner besluttede at spadsere til Paris til trods for ivrige tilråb fra forsinkede kuske.

8

De gik længe tavse, indåndende den lette, bløde nattekølighed i fulde drag, så sagde Holger Werner:

"Hvad var det egentlig for en mand den direktør, og hvad var det for en historie, hvis slutning han ikke ville ud med?"

"Det er en lang ende, min ven, så lang som herfra til Paris. Det er egentlig ham, jeg skylder alle mine småidéer til artistfortællinger. Men det ærgrer mig, at han ikke var til at trække op i aften."

"Lad mig blot høre begyndelsen. Du får såmænd nok ved lejlighed snuset slutningen op eller laver den selv."

"Ja, ser du, hvad først ham angår, så kaldte vi ham i København altid for *"Doktoren"*.

Den dag cirkus kom, var jeg blevet præsenteret for ham, men snese af mærkelige rigtige og endnu mærkeligere lavede navne havde surret om mig, og jeg havde glemt dem alle lige så hurtigt igen. Hvorfor besvære sin hjerne med et sådant hukommelsesarbejde på én gang! Så snart forestillingerne begyndte, ville jeg hurtigt bide mærke i artisterne én for én og i ham med.

Så var der allerede gået en måneds tid, siden cirkus havde lukket op, men endnu havde jeg aldrig set ham i manegen. Om formiddagen sad han med cigaretten i munden og hatten lidt bag ad nakken lige fra klokken 9 om morgenen, når direktøren prøvede med sine skoleheste, og lige til klokken 3, når manegen var overladt de tarveligste klovner og begyndende voltigeryttersker. Først når rengøringskonerne tog fat for at

gøre alt i stand til aftenforestillingen, når den døde time i cirkus indtræder, da man kan gå overalt uden at træffe et menneske, kastede han et blik på regissørens aftenprogram, der var opslået på saddelpladsen, og forsvandt.

Jeg spurgte de andre artister, hvem han var. Der var ingen, der vidste det. Hans navn kendte de heller ikke, han gik, som sagt, overalt under navn af "Doktoren". Betegnelsen er almindelig i cirkus, der findes næsten ved hvert selskab en sådan "doktor". Den fine akademiske titel er kun et udtryk for, at han er bedre lært end artisterne i almindelighed. Han er i reglen student og har taget den filosofiske grad, som man i en ældre alder i reglen helst er fri for, ligesom en tresindstyveårig hofmand for sin kammerjunkerrang. Men i cirkus har den god kurs, der har de fleste arbejdet så meget med legemet, at kun få har haft lejlighed til at erhverve sig så mange kundskaber som "doktoren". Han er derfor i reglen velset, han undgår med en dannet mands takt at udtale sig på nogen måde, der kan nære sladderen og fremkalde et af de voldsomme optrin, der er så almindelige i en cirkus, han hjælper med at læse anmeldelserne og oversætter dem ofte lidt velvilligere, end de egentlig er skrevet, hvorpå artisten klipper dem ud og klistrer dem ind i sin scrapbook. Derfor finder man i disse bøger ofte mærkværdigt nedsættende anmeldelser opbevarede med den største omhyggelighed, navnlig i sjældne sprog. Der er åbenbart mange, der har samme svaghed som "doktoren": ikke at have lyst til at oversætte ubehageligheder for en mand og endnu mindre for en kvinde.

I almindelighed er det let at forklare, hvorfor "doktoren" følger med cirkus som en art civil artist. Han er søn af

velhavende forældre, har ikke lyst hverken til det ene eller det andet, morer sig ved det omstrejfende liv og – er forelsket i en af ballettens damer eller måske i en beriderske.

Der går nogle år, forholdet opløses, og "doktoren" vender tilbage til sin familie uden at have prostitueret dens navn. Han glider ud af cirkuslivet lige så anonymt, som han er gledet ind i det, og ender måske som velanset godsejer et sted i Tyskland eller Frankrig, omgivet af "en bevæget ungdoms" bedårende nimbus.

Men til denne kategori hørte min doktor ikke. Han gik altid alene og talte kun sjældent med nogen. Ingen af ballettens damer turde rose sig af, at den kønne, mørke mand med de melankolske øjne nogensinde havde sendt hende et smil eller spøgende knebet hende i kinden, når alle de unge og gamle balletteuser stod i flok på saddelpladsen, så kåde som en flok skoletøse, og ventede på at komme ind.

Det var ikke kærlighed, der fik ham til at pakke sin kuffert, så ofte cirkus brød op, og til atter at pakke den ud, så snart den slog sig ned igen. Han måtte have andre grunde. Han var ikke af dem, som man i cirkus med et mindre smagfuldt udtryk kalder "lus", og som bider sig fast på det store verdensomstrejfende cirkuslegeme, fordi han kun kan ånde i staldluft og føle sig vel mellem artister, uden sans for deres arbejde, kun med interesse for deres person.

I år og dag havde han fulgt med selskabet. Direktøren og alle de faste medlemmer havde vænnet sig til ham, og de ville have savnet ham, om han havde manglet ved indskibningen, eller når ekstratoget ladedes med mennesker, heste og materiel for at gå til næste by. De, der var gamle i gårde, havde ophørt at

spekulere over ham og tog ham som et faktum. Enkelte af de nyankomne anstillede undertiden deres betragtninger over ham og kom til det resultat, at han var politispion eller nihilist, men det varede ikke længe, så blev han atter mellem alle slet og ret "Doktoren", som han havde været før.

Af og til kom han ind i restaurationen, der hørte til cirkus, hvor mange artister og journalister spiser deres middag. Han satte sig alene ved et bord uden at slå sig på noget selskab. Dagen efter kom han igen, og det gentog sig en uges tid.

En dag kom han over, hvor jeg sad, bukkede høfligt og bad mig om at måtte låne det franske blad, jeg læste i. Dagen efter gav jeg ham det selv, efter at have kigget i det, vi vekslede et par ord, der i løbet af en uges tid blev til daglige samtaler. Jeg mærkede straks, at han var en dannet mand. Han gjorde mange træffende bemærkninger om cirkus og dens folk i almindelighed uden dog at nævne navne. Jeg kom uvilkårligt til at spørge ham, om han ikke var journalist eller havde skrevet om artistforhold, der var noget i hans konversations sikkert fremsatte og sikkert formede meninger, der kunne tyde på det.

"Nej," sagde han med et smil, "det er jeg ikke. Men jeg har virkelig tidligere ofte tænkt på at skrive om cirkuslivet. Folk kender det så lidt og så overfladisk. Spørger man artisterne selv, får man kun ringe besked, højst nogle flove anekdoter eller et med reklame for øjet komponeret levnedsløb. De er optaget af deres arbejde, fulde af jalousi mod hinanden, for nær på forholdene og uden interesse for de mere psykologiske iagttagelser, der interesserer udenforstående."

"Men De har aldrig gjort alvor af det?"

"Nej, nu har jeg tabt lysten. Jeg er selv halvvejs artist og har arbejdet i manegen, men jeg er ikke af blodet. En mængde materiale har jeg samlet; det er et broget råstof med enkelte færdige ting og mange løse udkast. Kan det være Dem til nogen nytte at plukke ud af det, hvad De kan bruge, skal det være mig en fornøjelse at låne Dem samlingen. Måske vil De finde noget om mig selv, måske ikke. Det kommer an på, om De forstår at læse eller ej."

Jeg takkede, og den næste dag bragte han mig en stor mappe med en masse beskrevne blade, udklip af løse brudstykker. Det hele var lagt i orden og nummereret med store, blå tal.

"Nå, det er på den måde, du har fået dine fortællinger," sagde Holger Werner drillende. "Og jeg har altid gået og bildt mig ind, at det var dine egne."

"Formen er min!" sagde Helge Foss selvbevidst, "og formen, forstår du, er det allervanskeligste, og den har jeg, uden at rose mig selv, nogen evne til at finde."

"Nå, opdagede du så doktorens egen fortælling?"

"Ja, det tror jeg nok, jeg gjorde."

"Og den lød?"

"Du bryder dig jo ikke om at høre andres fortællinger."

"Lad nu være at være sær, du ved jo godt, at det morer mig."

"Ja, har du en cigar?"

Holger Werner rakte vennen sit elegante sølvetui, og efter at journalisten havde fået ild, begyndte han, mens de langsomt gik hen ad vejen:

"Ser du, hun var født wienerinde, og hendes navn var Elsa Rømer. Som de fleste kvinder fra den livsglade by ved den blå Donau var hun temmelig lille og yppigt skabt, bred over

hofterne og med små træk. Det syntes som om den kælne ynde kun var tænkt for en mands kærlighed. Men forstanden var i orden, og der var en mærkelig energi i det lidt kokette legeme. Hun var ikke karrig med at vise sin skønhed, men det var mere beregning end selvbehagelighed, der var hendes motiv. Hun vidste bestemt, hvad der klædte hende, og hun tog det kun på, fordi det fremmede hendes succes.

Den, der i tillid til hendes smil, hendes spillende øjne og venlige væsen mente, at han her havde et let bytte, tog imidlertid fejl. Hendes indladenhed var kun et rekvisit, holdt man ikke den rette grænse, slog hun pludselig om, og der var få, som bedre forstod at holde næsvise tilbedere tre skridt fra livet. Der kunne komme en kulde i øjnene, der viste, at hendes gode hoved altid var på sin post, og hun foragtede ingen mere end de mænd, der var i stand til at gøre dumheder for hendes skyld.

Hun havde lyst til at befale og evne til at sætte sig i respekt. Hun havde en mands vilje og en kvindes økonomiske sans. I stedet for at tage engagement havde hun derfor ofte selv dannet et lille selskab og optrådt med det i pavilloner på de store forlystelsesanstalter eller i en lille teltcirkus. Hun virkede personlig med ved alt. Havde hun varieté, optrådte hun som tryllekunstnerinde, havde hun cirkus, red hun skoleridt eller fremførte heste. Der var tilbudt hende store engagementer, for hun var ualmindelig anvendelig på grund af sin alsidighed, men hendes selvstændighedsfølelse tiltaltes mere af at arbejde på egen hånd. Det var forsåvidt hendes uheld. Trods al hendes energi ville det ikke rigtig gå for hende, flere spekulationer slog fejl, og hun havde ondt ved at klare sine gager. Men uden at forknyttes, arbejdede hun stadig fremad i tillid til, at heldet en

dag måtte komme. Det var hendes idé engang at blive direktrice i en rigtig cirkus, fra hvis loge hun kunne dirigere hele det store apparat.

Men foreløbig var udsigterne kun små. Hun havde opslået sit telt ved Amiens tæt udenfor byen, men vejret var stadig regnfuldt, det dryppede ned i manegen fra det utætte lærred, under hvilket de osende petroleumslamper hang i krans; der var opblødt ude på saddelpladsen, hvor man måtte hoppe fra bræt til bræt for at nå stalden, og besøget var stadig dårligt. Men Elsa Rømer opgav ikke håbet. Artisterne blev færre og færre, selv arbejdede hun ofte tre-fire gange i manegen om aftenen, og den smukke wienerinde havde et taknemmeligt, begejstret stampublikum, men det var desværre for lille.

Mellem tilbederne var der imidlertid én, der tog sagen mere alvorligt. Det var en ung godsejersøn fra omegnen. Han havde studeret et par år ved Sorbonne i Paris, men med studierne havde det nok ikke været stort bevendt. Da faderen døde, var han rejst hjem for at overtage den lille landejendom, der lå i en af Nordfrankrigs magre egne. Han havde ikke stor interesse for driften; fra barnsben havde han derimod været, hvad faderen kaldte: beridergal, og nu, da han var blevet sin egen mand, hengav han sig fuldstændig til sin passion. I selve ejendommen havde han indrettet en art manege, hvor han til stor forfærdelse for den gamle kusk begyndte at dressere besætningens køreheste og ride skoleridt. Ofte, når der var cirkus i byen, var artisterne bedt ud på gården, og de gav ham et og andet vink, mens han præsenterede dem sin lille amatørstald. Selv havde han et par gange for alvor tænkt på at forlade det fædrene gods og danne en cirkus. Om det også skulle gå galt, havde han en

mindre fideikommiskapital, der stod fast, og som i alle tilfælde sikrede ham et passende udkomme.

Han havde forelsket sig i wienerinden for alvor. Hans venner prøvede i begyndelsen på at holde ham tilbage; da det ikke nyttede, men hans kærlighed på grund af modstanden stadig blev mere lidenskabelig, opgav de indvendingerne, og en skønne dag blev Elsa Rømer gift med den unge godsejer Octave Meyer i en lille landsbykirke udenfor Amiens.

Der kom nu nye heste til staldene og nye penge til kassen. Den unge ægtemand følte sig rigtig i sit element som cirkusdirektør. Han og hans hustru levede godt sammen og gik fuldstændig op i deres arbejde i manegen. I to år drog de fra by til by rundt i Frankrig, men heldet ville stadig ikke komme. Så fik han den idé at tage til Rusland. På grænsestationen måtte selskabet ligesom alle andre deponere et større toldgarantibeløb, der ville blive tilbagebetalt, når det atter forlod Rusland inden udløbet af et år. Det kneb med at skaffe pengene, men de blev tilvejebragt, og cirkus "Elsa Rømer" drog ind i det store kejserrige. Det blev lutter skuffelser. Der udbrød sygdom mellem hestene, og halvdelen af dem måtte slås ned. Vinteren blev desuden ualmindelig streng, vejene var ufremkommelige, og da man nåede tilbage til grænsen, var tiden overskredet og det deponerede beløb tabt.

Under disse omstændigheder rejste Octave Meyer tilbage til Frankrig med resterne af cirkus for om muligt at skaffe nye penge, mens hans hustru tog et engagement i Moskva på en måned, for efter dettes udløb at vende tilbage. Den smukke wienerinde gjorde stor lykke; at hun var gift, var der ingen, der anede. Imidlertid optrådte hun ikke alene på den store varieté

"Livadia", men havde også hyppige engagementer som tryllekunstnerinde i private selskaber om aftenen efter forestillingen.

En dag var hun tilsagt til fyrst Orloff. Hun følte sig lidt beklemt, da hun kom ind i disse store, oplyste saloner, hvor interessen for hendes tryllekunster kun syntes meget ringe. Hun fik anvist et mindre kabinet, hvor hun kunne indrette alt, som hun ville, men i øvrigt var det tydeligt, at det hele kun var arrangeret for at maskere en spillebule i fin stil. Fra de tilstødende værelser hørte man stadig guldets raslen over bordet og bankørens ensformige råb.

Til et bestemt klokkeslæt havde hun imidlertid alt i orden. En snes herrer kom ind og satte sig på stolene. Hun optrådte i en art græsk kostume med udskæring ved den ene side, så at man af og til så et glimt af hendes smukt formede ben i lyst silketrikot. Det var tydeligt, at hun begyndte at interessere. Flere herrer fik monoklerne trykket i øjet, og enkelte rev sig løs inde fra spillebordene. Efter nogle indledende tryllekunster kom det såkaldte "grønne hus", der dengang var noget nyt. Det bestod i, at kunstnerinden lod sig binde på hænder og fødder til en stol, et forhæng blev trukket for, og til trods for, at man troede at have bundet og bastet hende på det forsvarligste, havde hun dog straks hænderne fri, og man hørte hende spille og ringe med klokker. Så snart forhænget atter droges til side, sad hun lige så tæt snøret til stolen som før.

En af de tilstedeværende blev opfordret til at komme ind i det "grønne hus" til tryllekunstnerinden for at kontrollere hende. Hvem han var, vidste hun ikke. Det var en høj, mørk mand, der så ud til at have levet meget. Han mønstrede hende med et

stikkende, grådigt blik, mens hun i sit lette, pikante kostume stod tæt op mod ham for at lægge et bind for hans øjne. Hun var lidt uhyggelig til mode, men tog atter plads og lod sig binde på ny. Tæppet blev trukket for, og de to var alene inde i det lille hus, der nærmest lignede et stort styrtebadsapparat. Man hørte en underlig klaskende lyd derinde. Det varede længere end før, inden forhænget gik til side. Da det endelig skete, havde tryllekunstnerinden befriet sig for sine bånd, men hun nejede med et tvungent smil for publikum. Ved siden af hende stod den høje, mørke tilskuer. Han var bleg i ansigtet som et lig, men på den ene hvide kind tegnede sig den blussende figur af fem små fingre. Bifaldet, der var begyndt, forstummede pludseligt, og der blev en trykkende tavshed mellem tilskuerne. Stille forlod alle deres pladser, tryllekunstnerinden pakkede sine sager sammen og tog bort, hjem til sit hotel.

To dage senere, netop som hun stod i begreb med at lukke sine kufferter for at rejse hjem, indfandt to civilklædte herrer sig hos hende og bad hende følge med. Hun gjorde sig hurtigt i stand og forsvandt ud af hotellet, uden at nogen tænkte nærmere over det. Om aftenen forbavsedes man over, at hun ikke var kommet tilbage. Man tænkte sig muligheden af, at hun var en svindlerske, der ville fordufte uden at betale, men oppe på hendes værelse fandtes alle hendes kostumer, hendes smykker og hendes penge. Alt lå fremme, det var tydeligt, at hun var blevet overrasket. Næste dag kom hun heller ikke, men der blev sendt hotellets vært en meddelelse om, at hun var arresteret. Han forhørte sig hos politiet, men fik ingen ordentlig besked. Man antydede, at hun var mistænkt for, mens hun rejste i Rusland, tillige at have arbejdet i nihilisternes sold

som rejsende agent. Hvorledes sagen forholdt sig, kunne man kun gisne om, fra hende selv kom ingen underretning. Imidlertid var der stadig breve til hende, de blev afhentet af politiet. Endelig kom der et telegram til værten, undertegnet Octave Meyer, med forespørgsel. Det blev besvaret, så vidt man så sig i stand til at give oplysninger. At den arresterede wienerinde havde en mand, borttog i øvrigt noget af det pikante; man gjorde sig betalt i hendes effekter og sendte resten til hendes ægtefælle.

Octave Meyer rejste imidlertid straks til Rusland. Jødeforbuddet var udstedt, hans navn forekom straks mistænkeligt, hans papirer blev undersøgt, og der blev nægtet ham adgang til zarens riger og lande. Han satte de få venner, han havde i Moskva, i bevægelse; han skrev det ene brev efter det andet til autoriteterne, han ventede tålmodigt på svar i angst og spænding, men der kom ingen underretning. Elsa Rømer var fuldstændig forsvundet.

Imidlertid opløste han sit selskab, solgte sit materiel og flakkede rundt på lykke og fromme med en cirkus. Han kunne ikke undvære de vante omgivelser. Stadig førte han på disse rejser en omfattende korrespondance, men lige meget hjalp det. Nu var han kommet til København. Her slog pludselig en idé ned i ham, en stråle af håb faldt i den søgende ægtemands mørke sind. En dag havde han set de røde kuske køre forbi "Cirkus-Caféen". Her var måske vejen, Ruslands zar var på Fredensborg ...

"Død og pine! Og så?" sagde Holger Werner og standsede. "Nu begynder det at interessere mig."

"Ja, mig også; men det er det ærgerlige ved det, for nu ved jeg ikke mere udover, at han i hvert fald har fået fat i hustruen igen, og at det var hende, vi så optræde i aftes.

Dog husker jeg, at kejseren havde været i København for at overvære messen i det guldkuplede kapel i Bredgade. I lang række var vognene med de røde kuske kørt gennem den flagsmykkede by, mens folk svingede med hattene og råbte hurra. Der behøvedes kun lidt politi, mængden veg af sig selv ærbødigt til side og blottede hovederne.

Da zarens vogn var kommet ud for Tivoli, sprang en mand op på trinnet og rakte ham et brev. En af dem, der sad i vognen, ville støde ham tilbage, men zaren havde rakt hånden frem og modtaget skrivelsen, inden en ridende betjent fik jaget den fremmede ned fra vogntrinnet og overladt ham til de opskræmte russiske opdagere.

Politiet blev snart beroliget. Manden var ikke farlig. Det var en forhenværende artist, der havde tilhold i cirkus, og som havde overrakt zaren et bønskrift med anmodning om, at der måtte blive foranstaltet en undersøgelse i en mod hans hustru indledet rent politisk sag, som han påstod, at hun var fuldstændig uskyldig i.

Bladene bragte selvfølgelig meddelelse om dette lille intermezzo, og det gik straks op for mig, at det måtte være "Doktoren", der havde benyttet den vej, som han selv havde antydet i slutningen af sin egen historie.

Jeg søgte ham et par gange, men traf ham ikke, så fik jeg at vide, at han var taget bort. Hvorhen, var der ingen, der vidste. At han havde fået svar på sit bønskrift var imidlertid sikkert, for det havde vakt stor opsigt mellem artisterne i Istedgade, hvor

han boede, at se en rød lakaj overbringe ham et stort forseglet brev. Hvad der havde stået i det, forblev en hemmelighed, for umiddelbart efter modtagelsen var "Doktoren" rejst.

"Den slutning må du absolut have fat i," sagde Holger Werner og vinkede med hånden ad en droske. "Nu tror jeg, vi har gået nok."

Dermed sprang han op i den lette vogn, der i susende fart fo'r med de to venner gennem de nu halvt uddøde elysæiske marker og over Concordepladsen med de melankolsk plaskende springvand hjem til hotellet.

9

Man var nået ud på eftersommeren. Paris var et alt andet end behageligt opholdssted. Alle, der havde råd til det, havde forladt hovedstaden, som næsten fuldstændig var erobret af de fremmede turirister, der i tusindtal oversvømmede byen i anledning af udstillingen. Fransk var næsten det sprog, man hørte mindst, når man besøgte boulevardernes overfyldte caféer, hvis fortove om aftenen lignede en oprevet myretue.

I Hippodromen var der stadig overfyldt hus, og mellem stamgæsterne vare også Helge Foss og Holger Werner, der nu var så kendt med lokaliteterne, at de fik lov til at bevæge sig frit nede på saddelpladsen, hvor der ellers ikke var adgang for publikum.

En aften, da mr. Clarck lige var færdig med at optræde, bankede det på døren til hans garderobe.

"Kom ind!" råbte artisten, der sad halvnøgen og frotterede den svedige ryg med et ru håndklæde.

Holger Werner trådte ind. Artisten bad ham med en håndbevægelse tage plads og fortsatte ugenert sit toilette.

Det var tydeligt efter hele den måde, den unge godsejer blev modtaget på, at han var vant til at aflægge visitter i dette allerhelligste, hvor en artist kun modtager gode bekendte.

Rummet var ganske ejendommeligt, det var langt og smalt, tapetseret med almindeligt groft papir. Langs hele den ene sidevæg løb en bred, lavtsiddende hylde af umalet træ. Midt på denne var anbragt et stort spejl og på hver side af det to gasblus, omgivet af et kuglerundt ståltrådsnet.

Vægprydelserne bestod af store, brogede plakater, ofte indrammede af halvvisne laurbærkranse med brede, signerede bånd, på hvilke der var skrevet taksigelser med store, forgyldte bogstaver.

På knager var anbragt en mængde kostumer, halvt dækkede af et gardin, under hvilket man hist og her så foden stikke frem af det til dragten hørende hvide trikot.

I en krog af værelset stod en bunke lave, gulkravede jockeystøvler og et bundt ridepiske, lange og korte, tykke og tynde, grove og fine. Det var for største parten gaver fra beundrere, der aldrig kan finde på at forære en jockey andet end piske, af hvilke de færreste kan bruges.

Mr. Clarck var ivrigt optaget af at vælge mellem indholdet i de talrige krukker og æsker, der var opstillet foran spejlet, og som mindede om den mest raffinerede kokettes toiletbord. Efter at han havde sværtet det sidste grå hår væk i sin moustache og vikset den med et varmt jern, vendte han sig endelig om mod Holger Werner og sagde:

"Var der noget særligt?"

"Ja, mr. Clarck, jeg må tale alvorligt med Dem under fire øjne."

Artisten rejste sig. Der gled et næsten umærkeligt smil over hans ansigt, og idet han skiftede sprog, sagde han halvhøjt: "Det har jeg ventet længe."

Han rejste sig, klædte sig hurtigt på og iførte sig en sort frakke. Op af sin portemonnæ tog han en tyk guldring med en diamant og satte den på fingeren. Derefter anbragte han en vældig brillant, indfattet af perler, i slipset, satte den blankstrøgne cylinder på hovedet og tog en elegant stok med

malakithoved frem under bordet. Han rakte godsejeren et massivt sølvfutteral med indlagt navnetræk, bød ham en cigaret og tændte selv en.

Efter alle disse forberedelser lænede han sig tilbage i stolen, og idet han halvt distræt bankede sig med stokken på de tynde, lakerede støvler, sagde han:

"Lad os så tale sammen som gentlemen."

Holger Werner sad et øjeblik forlegen, så tog han pludselig en kraftig beslutning:

"Hvad jeg har at bede Dem om, mr. Clarck, kan jeg lige så godt sige først som sidst. Jeg elsker Deres datter Virginie, og hvis De vil tillade det, agter jeg at gifte mig med hende."

Mr. Clarck røbede ikke den ringeste forbavselse.

"Og hvad siger min datter?"

"Vi er fuldstændig enige," sagde Holger Werner med eftertryk.

"Nå, så er der jo ikke noget i vejen fra den kant."

"Nej, ikke det mindste," udbrød Holger Werner glædestrålende. Han var forbavset over, så let det gik. Det var ikke langt fra, at han følte en art skuffelse. Han havde tænkt at møde en stærk modstand, som han var forberedt på at overvinde med alle bevisgrunde, og nu blev der ikke brug for en eneste af dem. Det var næsten, som dukkede der en art mistanke op hos ham om, at der kunne være noget galt fat. Han undertvang den dog hurtigt og så op på mr. Clarck, hvis blik havde dvælet længe og forskende på ham.

"Og hvad siger Deres familie?"

"Jeg har kun en moder. Jeg har endnu ikke givet hende underretning om, hvad jeg agter at foretage mig, men jeg ved

på forhånd, at enhver svigerdatter vil være hende velkommen, og at hun vil tage imod hende med åbne arme, som om det var hendes eget barn."

"Og hvornår agter De at gifte Dem?"

"Helst så hurtigt som muligt, men i hvert fald inden den 29. september kl. 12 middag."

Mr. Clarck rynkede brynene:

"Hvad vil det sige? Hvorledes kommer De allerede til at sætte en bestemt termin for Deres bryllup? Jeg skulle da ikke tro ..." og der lynede et glimt i hans øje, der fik Holger Werner til at føle en ubestemt skræk for denne mand, som sikkert ville være i stand til alt, om han troede sig såret i sin ære.

"Tal ikke ud, mr. Clarck, det vil være en blodig fornærmelse mod mig og Deres datter."

Mr. Clarck, der havde rejst sig halvt i sædet, satte sig atter ned, og Holger Werner fortsatte:

"Denne dato har en ret ejendommelig historie. Jeg var, før jeg kom ud at rejse, et stykke af en særling. Jeg sad altid hjemme og var ikke til at få ud. Min familie troede nærmest, at jeg var abnorm, og min onkel, som jeg skulle arve, satte i sit testamente som en udtrykkelig betingelse, at jeg skulle være gift inden årsdagen efter hans død, der faldt den 29. september 1888. Han mente, det var vejen til min helbredelse, men ingen troede, at der ville foregå nogen forandring i min tilstand. Ved et tilfælde skete det alligevel, og jeg føler mig nu stærkere end nogen af mine jævnaldrende med lyst til livet og lyst til arbejde."

Der gled et smil over mr. Clarcks ansigt, så blev det atter alvorligt, og han spurgte med en underlig fremmed klang i stemmen:

"Og hvad siger hendes fader?"

Holger Werner så op og sagde usikkert:

"Det er jo det, jeg kommer for at høre."

"Den besked skal De få hurtigt og klart. Nej, absolut nej og nej i al evighed. Amen!"

Dermed slog mr. Clarck sig eftertrykkeligt på sine lakerede støvler, rejste sig heftigt og begyndte at gå frem og tilbage i garderoben.

Holger Werner sad som ramt af et lyn og stirrede tanketomt hen for sig. Svaret var kommet så fuldstændig uventet.

Der blev en lang pause, i hvilken man kun hørte gassen syde i blussene bag jernnettene og lyden af mr. Clarcks trin på lergulvet.

Endelig standsede artisten sin gang og satte sig atter på sin plads, mens han vedblev at stirre på Holger Werner, der i begyndelsen mødte hans blik med fasthed, men til slutning drejede det til siden uden at slå det ned.

"Jeg tror, De er en ærlig ung mand, der mener det oprigtigt. Hvis jeg ikke troede det, havde jeg for længe siden taget en af de ridepiske, der står dér." Mr. Clarck langede hen i krogen efter en tynd, smidig chambrière, som han lod hvine gennem luften – "og med den havde jeg jaget Dem ud af min garderobe til spot og spe for hele staldpersonalet."

Holger Werner blev ildrød i hovedet, og mr. Clarck tilføjede næsten godmodigt:

"Når man som jeg har haft to smukke døtre at passe på, så forstår De, at man bliver brutal i den måde, på hvilken man behandler alle de fidele galaner, der prøver på at gøre deres hoser grønne.

I vort fag, mellem de egentlige artister, er de unge piger opdraget til dyd. Det indskærpes dem først og sidst, at den er en værdi for dem, og de er mere moralske end mange af de borgerdøtre, der ser ned på dem, for hvis de ikke var det, kunne de ikke passe deres arbejde.

Alligevel er det svært nok for en enkemand at værne om sådan et par småpiger og holde dem borte fra dårligt selskab. Hvis jeg ikke straks havde fattet en vis tillid til Dem, ville jeg overhovedet slet ikke have tilladt Dem at være sammen med os. Det var mig ubehageligt, da jeg så, at de fulgte efter os fra Berlin til Paris. Jeg forstod da, at det ikke var en helt flygtig tilbøjelighed, og jeg har set den gradvis udvikle sig her."

"Ja, jeg forsikrer Dem, mr. Clarck, at ..."

"Nå, det er godt. Men tænk Dem nu rigtig om. Hvad er det, De har fortalt mig."

"Jeg håber ikke, De tvivler om, at det er den rene sandhed."

"Måske! Skønt det hele lyder højst mystisk. Men lad os også gå ud fra, at det er sandhed, hvad er De så for en mand, når det gælder at forsørge en hustru. De er et forkælet barn, der aldrig har lært, hvad arbejde vil sige. Man ser det bedst på Deres hænder. De er så hvide, at en jomfru kunne blive misundelig på dem. Jeg er altid bange for den slags lange, aristokratiske grevefingre med diamanter på. Dem finder De i reglen kun hos balletdamernes kurtiserende pigejægere.

Selv om De virkelig har penge, så er penge en flygtig vare, der kommer og går. Jeg ville hellere, om galt skulle være, give min datter til en solid skomager, han kan altid tjene til føden, enten det så går op eller ned.

Men dertil kommer, at Deres penge er afhængige af en højst ejendommelig betingelse."

"Jeg skal sende Dem alle papirerne, så kan De selv se, at det er rigtigt, hvad jeg har sagt Dem."

"Det kan De gøre, som De vil, det forandrer dog ikke min beslutning. Folk i vort fag er mistænksomme, ikke mindst over for udlændinge, og da særlig over for velhavende forældres børn, der rejser fra sted til sted for deres fornøjelse. Hvad garanti har jeg for, at Deres moder vil modtage min datter, og at De ikke bliver ked af hende?"

"De har mit ord."

Mr. Clarck smilede.

"De er en ung mand, der næppe en gang kender Dem selv. Det er Deres første forelskelse, og den tror man altid vil vare for tid og evighed. Den går hurtigt over igen. Det er mest for Deres egen skyld, at jeg bruger alle disse ord. Min beslutning er taget. Jeg har opdraget min datter til en dygtig artist, jeg ved, at hun har et godt navn mellem sine kolleger og mellem direktørerne. Virginie Clarck vil aldrig savne et engagement. Derfor skal hun også blive i sin stand, derfor skal hun giftes med en artist."

"Men hun har slet ikke lyst til artistlivet."

Mr. Clarck blev rød som blod af undertrykt heftighed, og der kom en truende fold mellem hans øjenbryn.

"Nu skal jeg sige Dem én ting, unge mand. Vær forsigtig med at sætte min datter den art fluer i hovedet, for så forstår jeg ingen spøg. Det kan ikke blot ødelægge hende, men også mig og min forretning. Jeg har lært Virginie, hvad hun kan, og har hun ikke lyst til at gifte sig, så skal der nok være tilstrækkeligt til hende, når hun bliver ældre, så at hun ikke behøver at tigge hos

fremmede om brødet. Men jeg skal have mig frabedt, at De med Deres sødladne talemåder berøver hende lysten til det arbejde og agtelsen for den stand, der har været hendes egen fra barnsben og hendes faders og bedstefaders.

Og hermed vil jeg sige Dem farvel og bede Dem ikke oftere vise Dem i vort selskab.

At komme i cirkus, at se på min datter, at beundre hende og sende hende blomster, det kan jeg ikke forbyde Dem. Det har enhver ret til, der køber og betaler sin billet. Men ved vort private bord ønsker jeg ikke at møde Dem. Når De en gang er kommet på andre og bedre tanker, tillader jeg Dem at sende mig forlovelseskort til tak for, at jeg har forhindret Dem i at gøre en dumhed. Godnat!"

Det sidste ord var sagt så bestemt, at Holger Werner uvilkårligt rejste sig. I sin forlegenhed ville han, for at skaffe sig noget at bestille, tænde cigaretten, der for længst var gået ud, over et af gasblussene, men mr. Clarck tog den ganske roligt ud af munden på ham og sagde:

"Derude er tobaksrygning forbudt."

Og dermed åbnede han, uden at sige et ord mere, døren ind til saddelpladsen, hvor nu kun nogle staldkarle tumlede med rekvisitterne i halvmørket.

10

Tre dage efter dette optrin modtog mr. Clarck et rekommanderet brev ledsaget af en stor konvolut, der efter det ydre at dømme indeholdt dokumenter og papirer.

Han åbnede først brevet. Det var fra Holger Werner og lød således:

Paris,
28. august 1889.

Højstærede hr. Clarck!
I anledning af vor samtale forleden og den tvivl, De udtalte eller i hvert fald lod skinne igennem med hensyn til den af mig givne fremstilling af mine forhold, tillader jeg mig herved at tilstille Dem en række papirer, som jeg har ladet min sagfører sende fra Danmark.

Når De har gjort dem bekendt med disse dokumenter, håber jeg, at De ikke længere vil nære nogen mistillid til mig, og at dette muligvis giver sig udslag i en forandret beslutning fra Deres side. Af papirerne vil det fremgå, at jeg er brodersøn af den danske godsejer George Edvard David Werner, der afgik ved døden 29. september 1888,

- at denne under 7. juli samme år har indsat mig som sin universalarving, særlig som arving til gården Frydenlund,
- at dennes størrelse er følgende: 795 tdr. land stående for hartkorn 106 tdr. 3 skpr. 1 fdk. 1¼ alb. ager og eng,

gammelskat 1724 kr. 14 øre, bygninger assurerede for 96.000 kroner, fuldstændig besætning og inventarium og indestående behæftelser: 1. prioritet 260.000 kr., 2. prioritet 60.000 kr.,

- at denne gård kun tilfalder mig under forudsætning af, at jeg indgår ægteskab årsdagen efter testators død, altså inden 29. september d. å. kl. 12 middag, samt
- at hele min arv i modsat tilfælde overgår til min fætter Harald Oluf Gråe, Vodskov.

Når De har gjort dem bekendt med disse oplysninger, antager jeg ikke, at der længere vil være nogen tvivl tilbage hos Dem om rigtigheden af, hvad jeg har opgivet over for Dem.

Samtidig gentager jeg herved skriftligt min anmodning til dem om at tilstå mig Deres datter Virginie til hustru, idet jeg vedlægger et telegram fra min moder, i hvilket hun overlader til mig at handle i fuldstændig frihed.

Afventende Deres ærede svar, er jeg Deres

forbundne

Holger Werner.

Dagen efter modtog Holger Werner et ligeledes rekommanderet brev, der var ledsaget af den samme store konvolut, som han havde afsendt, men adressen var overstreget og forandret til afsenderens.

Brevet, der var skrevet med stor, noget ubehjælpsom hånd, lød således:

Paris,

29. august 1889.

Højstærede hr. Werner!
Som svar på Deres ærede af gårs dato skal jeg ikke undlade at meddele Dem, at jeg har gjort mig bekendt med Deres brev, der i enhver henseende har bekræftet, hvad De har udtalt overfor mig. Skulle der i mine ord forleden have ligget nogen tvivl angående rigtigheden af Deres udtalelser, beklager jeg det og gør Dem herved min undskyldning.

Jeg tilbagesender samtidig uåbnet den pakke dokumenter, som De har tilstillet mig til bekræftelse af Deres brev.

Da Deres personlige og private forhold ikke angår mig, ville det kun være en yderligere fornærmelse imod Dem, såfremt jeg ved at sammenholde Deres brev med de vedlagte dokumenter ville prøve på at kontrollere Deres ord.

I øvrigt må jeg med beklagelse meddele Dem, at Deres ærede brev ikke i nogen henseende har forandret den af mig engang tagne beslutning, og at jeg nu, ligesom tidligere og i henhold til de samme grunde, absolut må sætte mig imod en forbindelse mellem Dem og min datter, og at jeg på enhver måde og med ethvert middel vil holde hende borte fra Dem, så meget mere, som jeg ikke nærer nogen tvivl om, at bestemmelsen i testamentet meget hurtigt vil tvinge Dem ind på andre giftermålsplaner, så at De i rette tid kan møde med den hustru, af hvem Deres fremtid afhænger.

Min datter skal det i hvert fald ikke blive.

Deres ærbødige

Hubert Clarck.

Da Holger Werner modtog dette brev, var han alene. Han læste det igennem to gange, så lagde han sig på sofaen, tændte en cigaret og pustede den ene store røgsky fra sig efter den anden, som en mand, der leder efter tanker.

Med humøret syntes der ikke at være noget i vejen, tværtimod. Han betragtede flere gange veltilfreds den store konvolut. Pludselig var det, som om en mistanke slog ham. Han undersøgte nøje alle sammenslutningerne, som om han var bange for, at brevet havde været lukket op og var klistret sammen igen. Da han var blevet beroliget i så henseende, åbnede han sin skrivebordsskuffe, lagde konvolutten ned og låsede af.

Derefter gav han sig til at gå op og ned ad gulvet, mens han småfløjtede og af og til utålmodigt kiggede ud af vinduet.

Det bankede kort, og Helge Foss trådte ind. Han kastede hatten fra sig på sofaen.

"Puh! Det er en ordentlig varme," sagde han og sank ned i en af stolene. "Her er snart ikke til at være i Paris, og når man går ned ad boulevarden, skulle man såmænd tro, at man gik på vor egen kære Østergade. I det sidste kvarter har jeg ikke truffet mindre end fem københavnere, og nede i Café de la Regence vrimler det formelig med danske."

"Gør mig den tjeneste at holde dig fra dem så vidt muligt. Jeg er foreløbig helst fri for landsmænd. Sladderen kan være gal nok hjemme, men er dog for intet at regne mod den, der går i en koloni i en stor by, hvor alle skal finde noget interessant at

skrive hjem om dem, de træffer på deres vej. Med det for øje, der skal ske i de nærmeste dage, må jeg være dobbelt forsigtig, for at der ikke skal blive rapporteret for meget til Danmark. Det kunne ruinere mig i bund og grund."

"Hvad mener du?"

Holger Werner rakte sin ven brevet fra mr. Clarck. Selv stillede han sig henne ved vinduet og stirrede ned på gadens myldrende liv, mens Helge Foss interesseret tydede artistens store, stive bogstaver. Da han var færdig med læsningen, sagde han i en nedslået tone:

"Stakkels ven! Det var en trist besked."

Holger Werner blev stående ved vinduet med ryggen imod ham og sagde i en ligegyldig tone:

"Herregud, den ulykke er da ikke så stor."

"Åh, nej?" svarede vennen forbavset.

"Mellem os sagt var det jo en dumhed, jeg var i færd med at begå. Mr. Clarck overbeviste mig virkelig forleden aften, da han i sin garderobe udviklede sine anskuelser for mig. At være gift med en artistdame fører næppe til noget godt. Men jeg havde jo vovet mig for langt ud. Jeg har opført mig fuldt ud loyalt og gentlemanlike. Er det ikke sandt?"

"Jo-o!"

"Men nu gælder det at benytte tiden. Livet er behageligt, men livet fordrer penge, når det ikke skal være alt for surt og anstrengende. Jeg har ikke været længe om at gøre den erfaring, og den er samtidig blevet så grundmuret hos mig, at jeg ikke for nogen pris vil opgive mine gode chancer. Det gør mig ondt for Virginie, men jeg kan jo intet udrette. At bortføre hende nu, da der bliver passet dobbelt så årvågent på hende som tidligere,

er jo umuligt. Det er også temmelig romantisk og ikke uden fare. Jeg har ikke lyst til at blive skamslået af et par kraftige artister eller nogle lejede staldkarle. Desuden trækker tiden mere og mere ud, jeg må have en afgørelse."

"Hvad har du da tænkt at gøre," spurgte Helge Foss, og der var i hans ansigt et anstrøg af uvilje, som Holger Werner ikke kunne iagttage, da han vedblev at se ud ad vinduet.

"Jeg har tænkt af gifte mig."

Der blev en pause. Endelig lød det forsigtigt:

"Med hvem?"

"Med hvem! Det er mig ligegyldigt."

"Ligegyldigt?"

"Ja selvfølgelig. Nu er jo det hele et rent og klart forretningsspørgsmål. Du tror da ikke, at der bliver tid til endnu en alvorlig forelskelse, inden terminen er udløbet."

"Hvem vil du da gifte dig med?"

"Med en eller anden lille balletdame. Der er nok af dem, der gerne vil være frue, helst måske et års tid, i hvilken hun ingen pekuniære sorger har og synes, det er morsomt at være gift. Når så længslen efter cirkuslivet kommer over hende, eller hun gør andre dumheder, hvad hun sikkert gør, så er jeg så liberal at give hende friheden tilbage og endda et par skilling med på vejen. Hun vil sikkert være meget tilfreds med det arrangement, og hun vil regne mig for en overordentlig nobel ægtemand."

"Du vil lade dig skille, når du ikke længere har brug for hende?"

"Ja, selvfølgelig! Alle dannede mennesker er jo næsten skilt nu til dags, uden at det gør noget skår i deres borgerlige

anseelse. For en dansk godsejer vil det kun være en charme mere i en ung piges øjne, at han har været gift med en beriderske og – i Paris. Det vil virke formelig pikant. Man vil synes, at det er rørende, at han i det hele taget giftede sig med hende, at det er naturligt, at han har skilt sig ved hende, og at det alligevel røber den praktiske verdensmand, at han skaffede sig en kone på en tid, da hele hans fremtid var afhængig af en vielsesattest.

Man må være praktisk her i livet, og det er jeg blevet. Jeg er blevet det til gavns, fordi jeg er blevet det så hurtigt. Du havde måske ikke troet det om mig med det kendskab, du tidligere har haft til mig?"

Holger Werner havde vendt sig om og så skarpt på Helge Foss, der havde slået øjnene ned, og som sad og legede med en blyant mellem fingrene.

"Se nu ikke så højtidelig ud, gamle ven! Nu er det jo dig, der med dine artistbekendtskaber skal skaffe mig en af de sødeste og mest letsindige småpiger, for at jeg dog også kan have lidt fornøjelse af mit ægteskab i den tid, det varer!"

Helge Foss havde rejst sig og stod, som om han ville sige noget.

"Du synes, jeg har forandret mig," sagde Holger Werner.

"Ja, meget!"

"Mere end du havde ventet?"

"Ja."

"Til min fordel?"

"Jeg holdt i hvert fald mere af dig tidligere."

Holger Werner lagde med en vis ømhed armen om hans skulder, tog hatten, der lå i sofaen, og satte den på hans hoved:

"Lad os nu komme hen og spise til middag, så kan vi tale videre om den sag."

Dermed gik de tavse.

11

Fra den dag af skiftede Holger Werner fuldstændig vaner. Man så ham nu oftere nede på den store saddelplads, hvor balletdamernes letjagelige vildt flokkedes i deres lette kostumer under kritisk beskuelse af de parisiske levemænds monokler.

Men det lod ikke til, at flirt i almindelighed interesserede ham. Han søgte en bestemt, fast forbindelse, og han fandt den hurtigt. Det var en fiks, lille, rundarmet og rundbarmet figurantinde med altid strålende øjne, altid leende mund og et par stærkt røde læber, der kun syntes at have én opgave: at indfatte de små hvide tænder i et koket smils ramme, så snart hendes spinkle rosasminkede øre opfangede et smigrende ord eller en vovet vittighed. Men koketteriet var hos hende en vane fra barnsben.

Hun var borgerlig i sin smag, beskeden i sine fordringer og småtskåren i sin begavelse som i sin opdragelse. Hun havde kun den ene tanke, når hun om aftenen havde klædt sig om, at få en elskværdig ledsager, der ville gå med hende hen på en af boulevardens caféer, betale en kold kylling og et glas rødvin og høre på hendes pludren om, hvor misundelige de andre var på hende, hvor striks balletmesteren hersede med dem, og hvordan de havde gjort spilopper med den gamle jødemadam, der som en drage vogtede over, at de ikke sled for meget på kostumerne.

Datter af jævne, borgerlige forældre var hun kommet til ballettens hær. Hun havde måttet klare sig rundt i Europas byer med et hundrede mark om måneden, og hun havde måttet sy,

lappe og spare for at se ordentlig ud og spise sig nogenlunde mæt. Hun betragtede champagne som livets skønneste nydelse, fordi den en gang havde fået kurs i trikotets og de korte skørters egen internationale verden, men hun brød sig ikke om den. Hun talte, når det endelig skulle være, om kærlighed, talte letsindigt om den, fordi herrerne havde vænnet hende til det, men i virkeligheden gik hun helst den borgerlige dyds jævne vej, fordi der ingen lidenskab var født i hende, og fordi hendes lille hjerte fra barn var fyldt med en hjemmefølelse, der til tider fik hende at græde, når hun talte om sin moder, og som altid samvittighedsfuldt lod hende sende lykønskningskort med prospekter hjem ved enhver højtidelig lejlighed.

Den lille figurantinde gik mellem kammeraterne almindeligt under navnet "Mågen", fordi hun en gang i en stor ballet med vand og bro havde været kostumeret som denne fugl og gjort en vis lykke i dens skikkelse, mens hun med baskende vinger svævede under loftet i en tynd platintråd.

Selv i en stor cirkus som Hippodromen flyver sladderen og bagtalelsen på flagermusevinger ind i alle garderober.

Det varede da heller ikke længe, inden man fra forskellig side begyndte at stikle til Virginie og forblommet at antyde, at hendes tidligere beundrer, den danske godsejer, oftere blev set på boulevarden om aftenen i selskab med en af ballettens smådamer. Virginie sænkede hovedet uden at svare. Hun tog end ikke notits af mr. Clarcks ord, da han foreholdt hende, hvor godt det var, at han ikke havde givet hende hen til den vindbøjtel, der kun havde haft den eneste tanke, at skaffe sig en kone, inden terminen for hans ægteskabs indgåelse var udløbet.

Jockeyen var glad over, at det var gået, som det var, og begyndte allerede at give Virginie visse indrømmelser med hensyn til den skrappe kontrol, han tidligere havde ført med hende.

En dag talte han imidlertid med mr. Watson om sagen. Den snu klovn plirrede med øjnene og sagde i en hemmelighedsfuld tone:

"Tro hende ikke alt for godt. De blide duer er undertiden dem, der er allermest underfundige og allermest farlige, fordi de går så stille med det. Hvem ved, om det hele ikke er en krigslist. Det gælder nu mere end tidligere at være på sin post."

Disse ord gjorde et stærkt og overbevisende indtryk på mr. Clarck og forhøjede hans respekt for mr. Watsons gode hoved.

Fra nu af var det umuligt for Virginie at foretage sig det mindste skridt, uden at hun instinktmæssigt følte, at hun blev udspioneret.

Holger Werner mødte imidlertid regelmæssigt hver aften ved hippodromen og afhentede "Mågen", der bagefter spiste sammen med ham og Helge Foss. Når dette var besørget, blev hun imidlertid ligeså regelmæssigt kørt hjem til sin dør af de to venner, der ringede på portneren og tog afsked med hende på gaden, inden hun smuttede op i sit lille hotellogis.

Sådan gik tiden til den 29. september. Tidligt på formiddagen mødte så en elegant forspændt vogn foran den til cirkus hørende café. Ekvipagen blev holdende demonstrativt udenfor i flere timer. Både kusk og tjener var klædt i liberi og tiltrak sig almindelig opmærksomhed, så meget mere som de havde roser i den blanktskinnende hat, og hele vognen var fyldt med blomster.

Ved et-tiden, da alle artisterne var samlet ved frokostbordet, trådte så Holger Werner ledsaget af sin ven og en fransktalende herre ind i caféen. De var begge i kjole og hvidt slips. Den danske godsejer bestilte en flaske champagne, som blev drukket stående henne ved buffeten. Det var tydeligt, at man ventede nogen. Kort tid efter kørte en ny karet op for døren. I dens baggrund så man en elegant klædt dame i hvid kjole. De mest nysgerrige trængte sig så langt frem som muligt for at se, for selv i en by som Paris er artisternes lille klike småtskåret: Det var "Mågen".

Da Holger Werner blev opmærksom på den opsigt, vognen vakte, syntes han at blive kendelig nervøs. Han skyndte sig at klinke og drikke ud. Derefter trak han sit ur op af lommen og så på det, hvorefter han sammen med sine venner forlod caféen og gik ud til den ventende karet.

"Til maireriet!" sagde han kort til kusken og steg ind i vognen.

Just som denne satte sig i bevægelse, trådte mr. Clarck ledsaget af Virginie ind i restaurationen, hvor alle vinduer var fuldt optaget.

"Hvad er der på færde?" spurgte jockeyen.

"Det er den danske godsejer, der holder bryllup med "Mågen"," blev der svaret.

Mr. Clarck så medlidende på sin datter, der modfaldent slog øjnene ned.

"Der kan du se, der var ikke noget ved ham."

Virginie svarede ikke.

Da vognen havde kørt et stykke, stak Holger Werner hovedet ud af vinduet og gav kusken en ordre.

Ad en lang omvej kørte vognen til St. Lazare banegården. Her steg alle ud, og Holger Werner tog billetter for hele selskabet til Versailles.

I løbet af en halv times tid var man ude i den gamle kongeby. I "Det sorte Får" var der dækket en splendid frokost. Vejret var varmt og smukt. Efter at man havde spist, foretog man i den bedste stemning en spadseretur i parken.

Holger Werner gik med "Mågen" under armen.

"De har spillet Deres rolle fortræffeligt," sagde han muntert, "og jeg takker Dem. De vil kunne blive en fremragende kraft i pantomimerne."

"Mågen" lo blot og viste sine hvide tænder.

"Nu må De blive i karakteren til i morgen. De kan være forvisset om, at De ikke skal komme til at fortryde, at De er blevet engageret til mit selskab."

"Mågen" klyngede sig fast til hans arm og sagde:

"Det har været så morsomt. Jeg ville gerne gøre det om igen, men helst ville jeg ønske, at det var alvor."

Holger Werner frigjorde pludselig sin arm fra hende for at plukke en blomst. Resten af vejen gik de tavse.

En times tid senere nåede de tilbage til "Det sorte Får" for at drikke kaffe. Gemytligheden varede til ud på eftermiddagen, hvorefter man under mange skåler tog afsked med forloverne, der vendte tilbage til Paris.

Holger Werner og Helge Foss fulgte derefter "Mågen" over til det lige overfor liggende "Hotel de Versailles", hvor de tog afsked med hende.

"Lad mig nu se, De holder tand for tunge!" sagde Holger Werner i en spøgende, men dog alvorlig tone. "I morgen ved

denne tid er der ingen hemmelighed mere."

"Stol De trygt på mig," sagde "Mågen" og rakte hånden frem til kys.

Derefter forsvandt hun ind i hotellet, og de to venner vendte tilbage.

Hun gik straks op på sit værelse. Der var trist og ensomt. Formiddagen havde hidset hende op. Hun kunne ikke holde ud at sidde indelukket her. Blot et øjeblik ville hun sætte sig ned i hotellets overdækkede gård for at drikke en sodavand og svale sig lidt. Hun havde ikke siddet mere end et par minutter i det lille hyggelige indelukke, hvor et springvand plaskede mellem blomster og små skildpadder krøb om i gruset, før døren fra table d'hôte-salen blev lukket op. Hun så derhen.

"Jeg beder mange gange undskylde!" Det var mr. Watson.

"Mågen" blev rød som blod og slog øjnene ned. Han smilede kun med sine store rovdyrstænder. Så tog han bukkende plads på en stol i nærheden af hende ...

Den næste formiddag klokken 9 var Helge Foss oppe og fuldt påklædt. Efter at han havde drukket kaffe, gjorde han sig i stand til at tage ind til Paris.

"Kom nu ikke for sent," sagde han halvt spøgende til Holger Werner, der sad distræt og læste i de nylig ankomne blade.

"Vær bare rolig, der er ingen fare. Skulle jeg komme for sent til toget, har jeg damperen, og kommer jeg for sent til damperen, har jeg sporvognen. Men I skal ikke vente mig før elleve. Virginie kan ikke uden at vække mistanke få noget påskud til at komme tidligere, og det er bedst, at vi er så lidt sammen som muligt."

"Vel, alt skal være i orden. På gensyn!"

Dermed gik Helge Foss ned til stationen, og en halv time senere var han i Paris. Han tog straks en droske og kørte til det nærliggende maireri, hvor der var bestilt vielse til klokken elleve. Det hele var arrangeret. Til rette tid ventede man kun på brudeparret og vidnerne.

Viserne på kirketårnets ur overfor sneglede sig langsomt afsted. Helge Foss syntes aldrig, der havde været sådan forslag i tiden. Han følte sig nervøs, urolig og oprevet. Dette var dog virkelig noget af et eventyr. Klokken kvart i elleve ankom vidnerne. Det var to yngre mennesker, der var ansatte på advokatkontorer som fuldmægtige, og som efter at have forvisset sig om, at alle papirerne var i orden, tog det hele som en ganske ligegyldig forretning, som de modtog deres betaling for.

Helge Foss åndede allerede lettere. Det forekom ham, som var han nået et langt skridt videre. Tiden begyndte atter at gå hurtigt i en halv snes minutter. Så var det, som gik den igen helt i stå, mens han ventede på den vigtigste rollehavende i denne underlige komedie: Bruden.

Hvor let kunne der ikke været passeret noget. Terminen var jo af hensyn til omstændighederne sat så knap. Hvem kunne vide, om mr. Clarck i sidste øjeblik havde fattet mistanke!

Præcis klokken 11 kørte imidlertid en vogn op foran maireriet, og ud steg en tæt tilsløret dame.

Det var Virginie.

Helge Foss følte en pludselig og voldsom glæde. Det var, som om der for ham nu ikke eksisterede nogen bekymring i hele verden. Han styrtede hende i møde så hidsigt, at vidnerne

uvilkårligt fik det indtryk, at det måtte være ham, der var den utålmodige brudgom.

"Er Holger kommet?"

"Nej, ikke endnu, men jeg ved, at han må være her i løbet af et par minutter."

"Nå, Gud ske lov, jeg har hele formiddagen været så underlig angst og urolig. Jeg ved jo ikke, hvad der kan passere. Det er åbenbart, at faders mistanke er blevet vakt. Det er kun med nød og næppe, at jeg er sluppet herhen, men hvad øjeblik det skal være, kan det hele blive forpurret."

Helge Foss førte Virginie ind i det for brudeparrene bestemte venteværelse. I døren mødte de et overstadigt glad optog. Alle havde blomster i hatten og i hånden holdt de stokke, der var omvundet med kulørte bånd. Det var et ægte parisisk bryllupstog, der nu drog ud for at fejre dagen i hovedstadens omegn.

Det var, som om tiden gik på krykker. Virginie sad stille uden at røre sig. Helge Foss var i uafbrudt bevægelse. Snart var han ved vinduet, snart var han ude på trappen, ivrigt spejdende til alle sider. Der kom ingen.

Så satte han sig atter hen i nervøs, tilkæmpet ro. Nu ville han tælle til hundrede, før han gik ud. Han nåede de hundrede, og som ekstratillæg lagde han endda halvtreds til. Han talte færdig, men der kom ingen. Han løb ud, og han kom tilbage. Så opdagede han en flue, der krøb på gulvet. Nu ville han vente rolig, til den var nået hen til det femte bræt. Fluen krøb ganske langsomt afsted. Han følte det formelig som en hvile, som en forlængelse af den skæbnesvangre termin. Hvis fluen nåede helt hen til det femte bræt, så ville Holger Werner komme.

I det samme lettede fluen og fløj lige i et edderkoppespind i hjørnet af værelset. Det gav et sæt i Helge Foss, der samtidig hørte kirkeuret slå et drønende slag.

Klokken var halv tolv.

Døren blev åbnet ind til mairens kontor. En uniformeret bestillingsmand kom ud og oplæste navnene. Var brudeparret til stede?

Ingen svarede.

Den uniformerede trak sig atter tilbage. Der faldt en underlig dump sløvhed over de to ventende.

Virginie stirrede tomt hen for sig. Alt havde hun været forberedt på uden netop dette. Hun havde været ængstelig for, at hendes fader var fulgt efter hende og pludselig var trådt ind for at hindre forbindelsen. Flere gange havde det forekommet hende, at hun havde set hans skikkelse og hans mørke, strenge øjne, der lyste af det raseri, hun så godt kendte fra barneårene. Hun var kommet til at ryste af rædsel, så ofte dette syn var steget frem for hende, men hendes nerver havde efterhånden vænnet sig til netop at møde denne fare, der for hende var den mest nærliggende.

Hun vidste, hvad hun ville sige, hun vidste, hvad hun ville gøre, hvis den indtrådte. Og så kom den fra en helt anden side.

At Holger Werner, som hun havde vundet absolut tillid til, ville udeblive, det var aldrig faldet hende ind med en tanke.

Det var ikke blot skuffelse, det var også skam, der overvældede hende. Hun følte det i dette øjeblik. Hun burde have fulgt sin faders erfarne råd, hun burde aldrig have indladt sig med denne udlænding, som hun jo slet ikke kendte rigtigt.

Over Helge Foss var det faldet en slap ligegyldighed, der undertiden gik over til en art galgenhumor, så at han fløjtede en vise sagte mellem tænderne, mens han vedblev uafbrudt og med stive øjne at stirre på urskivens visere.

Klokken slog tolv. Tolv lange, dumpe, drønende slag, der aldrig syntes at ville holde op.

Endelig faldt det sidste. Virginie bøjede sig frem, holdt lommetørklædet for øjnene og brød ud i en krampagtig, heftig gråd.

Den uniformerede trådte atter frem.

"Er brudeparret kommet?"

Ingen svarede.

"Da mairen er optaget af andre forretninger, og da den fastsatte tid er overskredet, vil vielsen, hvis brudgommen senere skulle komme til stede, først kunne foretages klokken 3."

Vidnerne rejste sig og ville gå, men Helge Foss holdt dem tilbage.

"De må endelig blive," sagde han, "jeg ved bestemt, at min ven vil komme, og at det under alle omstændigheder er hans ønske at vies endnu i dag."

"Som De vil, men det bliver skrevet på godsejerens regning."

"Ja, det påtager jeg mig ansvaret for."

"Godt, så går vi over i caféen på den anden side gaden og spiser frokost. De kan sende bud efter os, når det er tid."

Dermed gik de.

Helge Foss var nu alene med Virginie, der var holdt op med at græde.

"Der er intet andet for mig at gøre, end hurtigst muligt at køre hjem igen. Endnu kan jeg lade, som om jeg kun har

foretaget en spadseretur i byen, og det hele kan måske holdes skjult. Deres landsmand vil jeg ikke mere se for mine øjne. Hvis han kommer, så sig til ham, at jeg aldrig havde ventet, at han ville bedrage mig så frygteligt. Jeg tilgiver ham, men jeg ønsker ikke nogen undskyldning eller nogen forklaring. Efter hvad der er passeret, vil det være uværdigt for mig blot at høre, hvad han mulig har at sige til sit forsvar."

"Efter det, jeg kender til min ven, tør jeg sætte min ære i pant på, at kun et ulykkestilfælde kan være skyld i, hvad der er passeret."

"Tror De, at han er kommet til skade," spurgte Virginie forskrækket.

"Ja, det er den eneste forklaring. Hans udtalelser har været alt for oprigtige og bestemte, til at han ikke skulle have ment det alvorligt. Det må De dog også selv have fået indtrykket af, og det vil De også tro, ikke sandt?"

"Jeg ville det helst," sagde Virginie med varme i stemmen, "for jeg har holdt så meget af ham, at jeg for hans skyld har vovet, hvad jeg aldrig ville have udsat mig for, når talen var om nogen anden. Men ..."

"Men?"

"De må jo imidlertid vel erindre, at situationen fuldstændig har forandret sig i løbet af den sidste halve times tid."

"Hvorledes mener De?" sagde Helge Foss, der dog omtrent anede, hvor hun ville hen.

"Da Deres landsmand efter mange overtalelser endelig fik mig til at gå ind på sit forslag om, at vi i al hemmelighed skulle mødes her for at blive viet, var det jo kun for at vor fremtid kunne være sikret. Umiddelbart efter vielsen skulle jeg vende

tilbage til fader og arbejde ligesom tidligere, indtil vi fik ham ombestemt, eller der indtrådte en gunstig lejlighed til, at jeg kunne forlade ham.

Nu er terminen overskredet. Selv om Deres landsmand virkelig har alvorlige hensigter, vil han så være i stand til at arbejde for vort livsophold, nu da han ikke vil komme i besiddelse af nogen formue? Hvis han er blevet ramt af et uheld og nu ser, at han ikke længere kan byde en hustru de livsvilkår, han har lovet hende, vil han så ikke netop vige tilbage for en ægteskabelig forbindelse og måske af falsk undseelse helt trække sig ud af sagen?"

Helge Foss svarede ikke.

Virginie så op på ham og sagde:

"Der kan De se, De tør ikke selv svare for ham."

"Det er ikke derfor, jeg tier."

"Hvorfor da?"

"Fordi jeg efter hele den måde, De udviklede sagen på, ikke er fuldt overbevist om, hvorledes De opfatter situationen."

"Hvad mener De?"

"Det er jo lidt vanskeligt for mig at tale om, men det er Dem selv, der er begyndt på at drøfte dette spørgsmål."

"Hvis De mener mig det ærligt, hvad jeg tror, så tal rent ud."

"Ja, så vil jeg sige, at jeg ikke har fuld klarhed over, om De selv, nu da forholdet har forandret sig således, at min ven kun kan byde Dem meget jævne vilkår, nærer fuldt de samme følelser ... fuldt den samme lyst til at knytte Deres skæbne til hans, til ..."

Virginie så op og sagde med overbevisning:

"Nu mere end nogensinde! Det var det eneste, der netop har gjort mig usikker på mig selv. Jeg har undertiden gjort mig selv det spørgsmål, om det ikke var, fordi jeg havde håb om at gå ind til en lovende fremtid, at jeg holdt af ham. Nu føler jeg, at det er ham selv, jeg holder af."

Helge Foss greb hendes hånd:

"Når det er tilfældet," sagde han, "og det var, som om en pludselig glæde faldt over ham, så tør jeg trygt forsikre Dem om, at Holger Werner nu nærer de samme følelser for Dem som tidligere."

De havde begge rejst sig og så uvilkårligt ud af vinduet. Man hørte en droske rasle over stenbroen og standse udenfor.

Det var Holger Werner.

I ét spring var han oppe ad trapperne og rev døren til venteværelset op. Da han så Helge Foss og Virginie, udbrød han:

"Nå, Gud ske lov, at I er her endnu. Jeg frygtede for, at I var taget bort."

"Men hvad er der dog hændet. Hvorfor er du ikke kommet i rette tid?" spurgte begge de to andre i munden på hinanden.

"Ja, hvad er der hændet ... jeg ved det ikke selv, jeg forstår det ikke selv, men hvad kan det nytte at tale om det. Hvad der er sket, står ikke til at ændre. Hvordan det er gået til, kan for så vidt være ligegyldigt."

Det var tydeligt, at der var noget, der optog Holger Werner betydeligt mere end hans uheld. Hans øjne søgte uafbrudt Virginie og hvilede af og til bedende på Helge Foss, der forstod, at det var vennens ønske, at han skulle lade dem være ene.

"Nu skal jeg gå over og sige vidnerne besked!" og Helge Foss var ude af døren.

Holger Werner gik hen til Virginie og tog hendes hånd.

"Som jeg nu kommer til dig, er jeg ikke den mand, der tidligere har budt dig min hånd. Den gang troede jeg, at jeg kunne byde dig en absolut sikker og betrygget fremtid. Nu kan det måske blive brydsomt nok for os begge at slå os igennem, selv om vi aldrig ville komme til at lide nød. Jeg giver dig derfor herved dit ord tilbage. Modtager du det?"

Virginie så længe ned for sig og sagde endelig ganske sagte:

"Ja."

Holger Werner slap hendes hånd og gik hen til vinduet.

"Det anede mig," sagde han halvhøjt ved sig selv.

Der var en pinlig og trykket tavshed, da Helge Foss atter trådte ind.

"Nu er alt i orden."

"Tak," sagde Holger Werner, "men vi får ikke brug for nogen ceremoni i dag."

"Hvad skal det sige?"

"Det skal sige, at jeg har givet frøken Clarck hendes ord tilbage."

"Og hun har modtaget det?"

"Ja," sagde Holger Werner kort. "Frøkenen mener næppe, at jeg i fremtiden vil kunne byde hende en sådan situation, som hun havde ventet," tilføjede han bittert.

Det gav et sæt i Virginie, der havde rejst sig. Hun var meget bleg. Det var, som om hun ville sige noget, men ordene kom ikke over hendes læber.

"Nej, dette er for meningsløst," sagde Helge Foss og blev helt rød i hovedet af iver. "Det må alt sammen bero på en misforståelse. Før du kom, har jeg talt med frøken Virginie.

Hun erklærede til mig, at hun selv havde været bange for, at hun var forelsket i dine penge og ikke i din person, men i det øjeblik, terminen var overskredet, og hun vidste, at du ikke mere var den rige mand, følte hun kærligheden til dig stærkere end nogensinde. Hvis hun nu har sagt andet, så er det sikkert, fordi hun ville stille dig fuldstændig frit."

Holger Werner havde vendt sig om. Hans blik, der først med overraskelse havde hvilet på vennen, gik nu til Virginie og omfattede hende med varm ømhed.

Han gik tæt hen til hende og sagde:

"Er det rigtigt?"

Virginie rødmede kun uden at svare og nikkede med hovedet.

Så lagde han varsomt sin arm om hendes liv og kyssede hende.

"Jeg er nærved at tro, at det egentlig er bedst, som det er gået. Nu vil vi to lettere finde hinanden fuldt ud i fremtiden."

Den uniformerede lukkede døren op og sagde:

"Hvis brudeparret endnu er her, kan vielsen finde sted med det samme, da mairen i øjeblikket er ledig."

Holger Werner bød Virginie armen, og så gik de ind til den lidet højtidelige og lidet ceremonielle vielse, men feststemningen havde de begge i hjertet. De havde i dette øjeblik lært at tro på hinanden, og hvad der endnu havde været af fremmed imellem dem, var forsvundet.

Da vielsen var fuldbyrdet og vidnerne skrev deres navne under i protokollen, slog uret på kirken to slag og forkyndte for Holger Werner, at nu begyndte arbejdets og ansvarets tid.

Den lystige, flagrende ungdom var endt.

12

Der lå en tryg, hyggelig stemning over dagligstuen på Frydenlund.

For alle døre og vinduer hang tunge draperier og lunede og mørknede, mens den store lampe på bordet midt på gulvet kastede en cirkel af lys ud under sin røde skærm.

I denne lyskreds sad to damer beskæftiget med deres håndarbejde. Den ene var fru Werner. Hun så ud akkurat som i gamle dage. Måske var hun endog blevet mere gemytlig og venlig at se til end i fordums tider.

Den anden var Virginie, nu fru Werner junior.

Da hun og Holger havde bestemt at fejre deres bryllup, var det meningen dermed at opfylde testamentets bestemmelse og så roligt se tiden an. En flugt havde ligget uden for begges tanke, mest uden for hendes.

Men da så vielsen havde fundet sted under helt andre forudsætninger end dem, under hvilke de to oprindelig havde tænkt sig den, og da de netop derigennem havde fået forøget tillid til hinandens kærlighed, havde Virginie ladet sig overtale til at følge med sin mand til Danmark. Og gerne ville hun følge ham, men hvad hun mest frygtede for, det var den modtagelse, der ville blive hende til del hos hendes svigermoder. Hvad ville hun sige til at få en beriderske i familien?

Holger Werner havde imidlertid givet hende de mest absolutte forsikringer. Og da den, der gerne vil lade sig overtale, let lader sig overbevise, var hun fulgt med. Bestemmende i så henseende havde vel også den frygt været,

som hun havde for faderens vrede, når han erfarede, hvorledes det hele hang sammen.

Det skal ikke nægtes, at den gamle fru Werner selv var i høj grad alarmeret, da hun erfarede, at hendes søns giftermål havde fundet for sent sted til at være i overensstemmelse med testamentets bestemmelser.

Hun elskede sin søn over alt på Jorden, og hvad han gjorde var altid rigtigt. Men når denne blinde moderkærlighed undtages, var hun et godt stykke af en praktisk natur. Hun ville derfor gerne have sin Holger gift, helst således, at han kunne beholde Frydenlund, men også, selv om han ikke kunne det, fordi hun troede, at det ville være heldigt for hele hans åndelige og legemlige udvikling. Men når testamentets termin alligevel var overskredet, når der var tid nok til i ro og mag at se sig for, så kunne hun dog nok have tænkt sig et heldigere valg end en badutspringerske.

Fru Werner kendte ikke noget til moderne artistlivs udvikling. Når hun hørte om en berider, stod der uvilkårligt et bestemt billede for hende af en mand, der i hendes ungdom var kommet til den by, hvor hun var på besøg. Han boede i en grøn vogn, der var forsynet med en altid rygende lille skorsten. I vognens vinduer var der blomster, og fra den halvåbne bagdør stod der altid en os af mad, en underlig blanding af hemmelighedsfuld mystik og prosaisk hverdagsliv. Manden selv havde mørk lød, sorte øjne og et vældigt skæg.

Om formiddagen hejste han sit telt selv, iført uldskjorte og bukser med en livrem om. Ved aftentide red han i gule benklæder og blå kjole med blanke knapper gennem gaderne,

fulgt af nogle spraglede gøglere og et lille orkester i grøn uniform.

Og når hun tænkte på ham, på hans lille teltcirkus med de prangende skiltebilleder, på lamperne, der om aftenen osede foran indgangsdøren, så mindedes hun også hans datter.

Hendes ansigtsfarve var endnu mørkere end faderens, og hendes brandgule uldtrikots, der skulle forestille at være kødfarvede, hang hver dag til tørring på en snor bag den grønne vogn, beskuede med glubsk nyfigenhed af de yngste skoledrenge. Hun havde aldrig set hende optræde, men det fortaltes, at hun gik på line og hoppede på hesteryg næsten uden klæder på, og da den grønne vogn var kørt fra byen, gik der underlige rygter om hendes dyd og hendes blottede skønheds magt over de mindst befæstede mellem provinsens unge handelsmænd.

I hendes lignelse havde den gamle fru Werner dannet sig billedet af sin svigerdatter.

Alligevel havde hun bestemt at vise sig elskværdig overfor hende til det yderste, selv om hun til tider kunne finde på at ugle sig ud i korte skørter – ja, hvem kunne vide, hvad sådan én kunne finde på. Men hvad der så skete, aldrig ville hun glemme, at det var den hustru, som hendes søn selv havde valgt sig.

Og så kom Virginie. Hendes hår var lyst og blødt, hendes øjne blå og bly, hendes væsen beskedent og dameagtigt, og hun rødmede, mens hun rakte sin pande frem til kys.

Gamle fru Werner blev ellevild af henrykkelse. Hun kyssede og klappede den lille svigerdatter med næsten kælen glæde, og Virginie, der på sin side havde været så ængstelig for dette

møde, gav sig helt hen i gengæld af den elskværdighed, der kom hende så uventet og overraskende.

De to kvinder fandt da hurtigt hinanden, som kvinder altid gør det, når der er stor aldersforskel imellem dem, og de får lov til at være ene.

Holger Werner var glad og taknemmelig mod sin moder for den modtagelse, hun havde givet hans hustru. Med lyst og kraft tog han fat på landvæsenet, og under moderens dygtige forvalters vejledning satte han sig forbavsende hurtigt ind i alle ting. Det var som han havde opsparet en næsten uudslukkelig tørst efter arbejde og erfaring. Fru Werner, der tidligere havde måttet benytte al sin overtalelse for blot at få ham til at tage sig den nødvendigste motion, anvendte den nu med lige så resultatløs virkning på at få ham til at tage lidt mindre voldsomt fat.

"Pas på, min dreng, at du ikke overanstrenger dig. Du er så lidt vant til arbejdet."

"Netop derfor kan jeg jo tage så meget bedre fat. For mig er det pønitense. Jeg har endnu ikke givet mig selv absolution for alle de år, jeg har drevet hen på den mest uforsvarlige måde, og desuden er der jo al rimelighed, for ikke at sige sikkerhed, for, at Frydenlund vil blive fradømt mig. I så fald kan kampen for tilværelsen blive hård nok."

"Ja, ja, noget har jeg da lagt til side. Enkesædet er slet ikke så dårlig en lille ejendom, og penge får du da også svaret hvert år."

Men Holger Werner blev ved sit, og det var sikkert fornuftigt af ham. Hans konstitution trængte til arbejde, og den fordrede mere, jo mere den fik. Han var da næsten heller ikke til at kende igen. Høj, bredskuldret og med stort, lyst fuldskæg, der nåede

ham helt ned på brystet. Intet mindede om den blødagtige svækling, der en gang havde givet så ringe håb om nogensinde at kunne komme til at udrette noget nyttigt her i livet.

Havde den gamle Werner kunnet se ham nu, ville han have glædet sig, men samtidig vendt sig i sin grav af fortvivlelse over, at hans letsindige, testamentariske bestemmelse var i begreb med at fremkalde en tingenes tilstand, som han mere end nogen anden ville have beklaget og modarbejdet, om han havde været i levende live.

Og afgørelsen var nær for hånden.

Straks efter at Holger Werner var kommet hjem, havde hans fætter, Harald Gråe på Vodskov, aflagt besøg hos ham, og med tilsyneladende elskværdighed havde han lykønsket ham og hans hustru.

Umiddelbart derefter havde han imidlertid forlangt en samtale i enrum med sin fætter og bedt ham om nøjagtige oplysninger angående tidspunktet, hans bryllup havde stået på.

Holger Werner havde ikke lagt noget skjul på, at terminen var overskredet med flere timer, men i henhold til sin sagførers råd havde han hævdet, at ånden i testamentet var af den art, at dette alligevel måtte stå ved magt.

"Jeg bryder mig ikke om ånden," sagde proprietær Gråe tørt. "Jeg holder mig til ordlyden, og den er klar nok. Hvis du ikke godvilligt vil overlade mig Frydenlund, må vi procedere om den og lade retten træffe afgørelsen. Hvad udfald processen end får, håber jeg, at forholdet mellem os bliver det samme, ligesom du vel forstår, at jeg må have ret til at påse, at du, der er ukyndig i landvæsenet, ikke ødelægger gården for mig."

Dermed havde de taget afsked med hinanden og ikke senere vekslet noget ord om sagen.

Denne var nu nået til Viborg Overret, og dommen kunne ventes, hvad øjeblik, det skulle være.

Holger Werner havde netop i eftermiddag sendt ilbud til byen for at høre, om der var kommet noget telegram til ham, og mens damerne sad ved bordet, gik han op og ned af gulvet, hvor lyden af hans tunge trin døde bort i det tykke, bløde tæppe.

Pludselig standsede han og sagde:

"Jeg havde et ejendommeligt møde i går inde i byen; kan du tænke dig, hvem det var, Virginie?"

"Nej, det er jo vanskeligt for mig, der kender så få," sagde Virginie med stærk fremmed accent, der snarere flatterede end misklædte hende.

"Du kender ham dog bedre end jeg."

"Så, det var mærkeligt. Du gør mig helt nysgerrig."

"På torvet var de i færd med at bygge en cirkus. Det var et lille, for resten meget pænt telt. Du kender min interesse for den slags ting, og jeg blev også stående for at se på arbejdet. Så kom der en halvvoksen, køn fyr hen til mig og sagde på tysk: Pardon, er det ikke hr. Werner? – Jo, svarede jeg. – De må undskylde jeg tiltaler Dem, men jeg har allerede flere gange spurgt efter Dem her i byen, straks, da vi kom. Jeg har en besked til Dem, som måske kan være af interesse for Dem. Tillader De, jeg kommer ud til Dem i aften, når forestillingen er forbi. Det er den eneste tid, hvor jeg kan slippe bort. – Ja, vær så god, men hvem er De? – Kender De mig ikke? Jeg er jo den lille Hugo."

"Hugo! er han også ... er han løbet fra fader?"

"Ja, det er han vel. Det var kun lidt, han fortalte mig, men jeg kunne forstå på ham, at han havde fået lyst til at prøve sig på egen hånd. Hvad det var, han ville sige mig, blev jeg ikke klog på. Måske var det kun for at gøre sig lidt vigtig, at han kom hen til mig, men vi må i alle tilfælde være forberedt på, at han kommer i aften, og det kan vel også nok more dig at tale med ham, selv om hans oplysninger ikke er så særlig interessante."

I det samme bankede det på døren. En ung karl, der længe vedblev at tørre sig på måtten i forstuen, trådte forlegen ind med huen i hånden.

"Var der nogen besked, Jens?"

"Javel, hr. godsejer, det var dette her," og han rakte et telegram frem.

Holger Werner greb det nervøst og sagde:

"Tak, det er godt."

Karlen trak sig bukkende tilbage.

Holger Werner blev stående et øjeblik med det skæbnesvangre budskab i hånden. Der var ganske stille i stuen. Så tog han en rask beslutning og brød konvolutten. Han lod blikket fare hen over papiret og kastede det så fra sig på bordet:

"Sagen er tabt."

Han gik et par gange op og ned ad gulvet.

Så sagde han kort:

"Jeg var forberedt på det. Resultatet kunne jo ikke blive anderledes."

"Vil du ikke appellere sagen," spurgte den ældre fru Werner.

"Nej, moder, det er spildte udgifter. Vi må hellere først som sidst vænne os til mere indskrænkede forhold og hurtigst

muligt rømme Frydenlund. Jeg vil endnu i aften skrive til Harald Gråe."

"Du skulle dog sove på det forinden og tale med din sagfører."

"Som du vil, det gør vist hverken fra eller til. Selv er jeg for længst blevet fortrolig med tanken, det gør mig kun ondt for dig, Virginie. Føler du dig meget skuffet?"

Virginie rejste sig og lagde sine hænder på hans skuldre.

"Jeg tror snarere, at jeg vil komme til at befinde mig bedre i mindre storstilede omgivelser."

"Ja, lad os så blot ikke græde for det," sagde Holger Werner med den befrielsens følelse, den første oprigtige trøst altid meddeler.

Lidt efter sad de igen alle tre tavse.

Så hørte de en underlig lyd ude i gården. Holger Werner gik hen til vinduet og så ud. Månen skinnede klart og lyste over stenbroen. Han kom uvilkårligt til at le. Udenfor holdt et køretøj, der lignede en agestol mellem et par hjul, og foran hvilket der var spændt en lille tyk islænder, der mere så ud som en gris end en hest.

"Det er vist hr. Hugo," sagde han ind i stuen.

Så gik han selv ud og lukkede op.

Den unge artist så sig nysgerrig og forbavset om. Man mærkede straks, at det var en fyr, der var vant til at have øjnene med sig. Først var han lidt genert, men længe varede det ikke, inden han fik munden på gled, især da de kom ind til aftenbordet, der var vel besat. Det var åbenbart, at han var ved at revne af lyst efter at tale om mr. Clarck, men Virginie forstod hele tiden med megen takt at forhindre dette. Hun var ikke tilstrækkelig sikker på Hugos diskrete evner til at udtrykke sig

og ønskede derfor ikke at lade ham fortælle om faderen i svigermoderens nærværelse. Måske kunne der blive lejlighed en anden gang.

Hugo, der ikke var dum, forstod hurtigt meningen. Han drejede behændigt af og fortalte blot om sig selv, om cirkus og det lille selskab, han nu rejste med, og da der var gået en times tid, tog han meget diskret afsked.

Holger Werner fulgte ham ud i gangen.

"Vil De ikke have et par cigarer med på vejen?"

"Mange tak."

"Kom med her ind i mit værelse, så kan De se det med det samme."

De trådte ind i godsejerens store kontor, der var monteret med solid elegance.

Da de var alene, gik Hugo lige hen til Holger Werner og sagde:

"Har De tid en halv time?"

"Ja-a, hvis det er nødvendigt."

"Jeg tror, jeg kan gøre Dem en tjeneste, og jeg vil gerne gøre det, fordi Deres kone altid var så god imod mig, og fordi jeg er bange for, at jeg har været med til at gøre Dem og hende skade. Og så er der en anden, som jeg ikke kan lide, og som jeg vil hævne mig på."

Holger Werner så forbavset på ham og bad ham med en håndbevægelse tage plads.

I en hel time varede samtalen. Så fulgte godsejeren artisten ud til hans lille løjerlige køretøj, som derefter raslende forsvandt i natten.

Da Holger Werner kom op i sit soveværelse for at gå til ro, var hans hustru endnu vågen.

"Det var en lang samtale, du havde med Hugo. Hvad kunne han dog fortælle dig?"

"Mange interessante ting, min ven; endnu den dag i morgen udtager jeg appel til Højesteret. Frydenlund er tabt, men der er endnu tid til at vinde den tilbage."

13

"Jeg tror, høje dommere, at den hæderværdige Højesteret ikke, efter hvad jeg her har udviklet, vil være i nogen tvivl med hensyn til den foreliggende sag eller lægge nogen vægt på de mod min klient fremsatte beskyldninger for at have været delagtig i fremtvingelsen af de omstændigheder, der har bevirket modpartens forsinkelse i det kritiske øjeblik.

Testamentets bestemmelse er klar og utvetydig. Det bestemmer, at gården Frydenlund skal tilfalde min klient, såfremt modparten ikke inden en bestemt nærmere fastsat termin har indgået ægteskab. Ifølge de af ham selv fremlagte dokumenter fremgår det med uomtvistelig klarhed, at denne termin er blevet overskredet endog meget betydeligt, idet overskridelsen andrager flere timer. En henvisning fra min ærede modparts side til, at ånden i den afdødes testamente har været den, at han ønskede, at hans nevø skulle gifte sig, men at han selvfølgelig aldrig havde tænkt sig, at hans arveberettigelse skulle være afhængig af, om han indgik det forønskede giftermål et par timer før eller senere, en sådan henvisning vil ikke kunne gøres gældende med nogen føje eller med noget krav på, at der tages hensyn til den.

Testator har sat et bestemt klokkeslæt. At dette røber en vis særhed, bliver en sag for sig; det er sat der, og når den af ham forudsatte betingelse ikke er indtrådt i samme moment, som af ham bestemt, foreligger der bristende forudsætninger, om det så blot drejede sig om et sekund. Jeg er for min egen og min klients skyld glad over, at overskridelsen af terminen er så

betydelig, at al videre diskussion om dens tilstedeværelse må bortfalde, og jeg nedlægger påstand på, at Viborg Overrets dom stadfæstes, ved hvilken gården Frydenlund med alt tilbehør tilkendes min klient som ejendom, og testamentet bliver at erkende som retsgyldigt i alle måder."

Det var forpagter Harald Gråes sagfører, der havde ordet. Nu sluttede han med et buk for de høje dommere, der svøbte sig ind i deres røde kapper og fordybede sig i de til sagen hørende papirer og dokumenter.

Der var stille i højesteretssalen.

Sagen havde ikke vakt offentlighedens interesse.

Ved journalisternes bord sad kun et par referenter. Processen kunne i og for sig have været meget interessant på grund af dens ret ejendommelige enkeltheder, men den var for klar på forhånd til at byde nogen egentlig spænding. At godsejer Holger Werner absolut måtte tabe sagen, og at testamentet ville blive erklæret for gyldigt, det var ingen i tvivl om.

Og dog var der i den unge godsejers ansigt et udtryk af forventning. Fra bænken i baggrunden af salen, hvor han sad mellem et par yngre jurister, fulgte han spændt sin sagfører med øjnene, da denne, efter at den vidtløftige dokumentation havde fundet sted, trådte ind i skranken.

Det var en mørk mand med et skarpskåret, lidt teatermæssigt ydre. Han gav sin sorte kappe et flot sving over den ene skulder, lagde papirerne for sig, nippede til et glas vand og slog derefter ud med hånden. Det var øjensynligt, at han hørte til de højesteretssagførere, der havde rettens øre, og som vidste at benytte sig af det. Tillige var der noget, der tydede på, at de høje herrer selv ventede sig mere overraskelse af denne

sag, end man som udenforstående kunne ane af det foregående indlæg.

"Høje dommere! Hæderværdige højesteret! Min ærede modpart har talt med en suffisance, der kunne lade formode, at alt i denne sag var så klart og lige til, at selv en mindre juridisk skarpsindig forsamling end denne straks og uden vaklen kunne skønne over den.

Når min ærede modpart har valgt denne fremgangsmåde, får det blive hans og hans klients sag. Jeg for mit vedkommende nærer ikke nogen tvivl om, at det fuldt ud skal lykkes mig at bevise, at lige det modsatte er tilfældet, og at dansk lov i alle måder vil give min klient medhold i den af ham nedlagte påstand, særlig når henvises til de under sagen for Højesteret fremskaffede nye oplysninger, der er af ganske særlig og afgørende betydning for hele opfattelsen og bedømmelsen. Jeg skal da nu, som man siger, springe lige *in medias res* og give en kort og klar udvikling af hele sagens sammenhæng og forløb."

Hermed bukkede højesteretssagføreren dybt for retten, og idet han samlede sine papirer sammen, forlod han skranken.

I det samme slog klokken 2. Retsmødet var forbi og skulle først genoptages næste morgen kl. 9.

Helge Foss havde ventet på Holger Werner ude i forværelset, hvor han var i ivrig diskussion med den vagthavende betjent og en af personalet fra justitskontoret.

De to venner fulgtes ad gennem Bredgade, der lå underlig død i solens stegende varme.

"Hvor der er ækelt her i København om sommeren. Det er mig ubegribeligt, at du kan holde ud at gå her og stampe

brosten. Du skulle tage dig en lille sommerferie og følge med mig hjem. Selv om jeg ikke får Frydenlund, så skal der nok altid blive en plads til overs til dig."

"Nå, det gør du såmænd nok," begyndte Helge Foss at trøste ham.

Holger Werner standsede pludselig og holdt vennen et skridt tilbage.

"Lad det være afgjort imellem os, at fra nu af og til i morgen tidlig nævner vi ikke processen med et ord. Jeg har ikke tænkt på andet og talt om andet end den, i de sidste måneder. Nu kan der ikke gøres mere. Defensor har ordet, og i morgen er slaget tabt eller vundet. I begge tilfælde vil jeg føle det som en lettelse. Det er i øvrigt næsten tortur således at bryde op på klokkeslæt i en forhandling, når den interesserede part er til stede. Men fornuftigt var det i hvert fald af min defensor, at han kun benyttede tiden til almindelige indledende ord. Nu tager vi i skoven, og så prøver vi på at lade, som om der slet ikke er noget, der hedder Højesteret."

Da de efter middagen sad ude på verandaen ved Skodsborg og drak kaffe, var det næsten, som om de virkelig begge havde glemt, at en alvorlig afgørelse stod for døren. Alle de fælles minder fra dagene i udlandet, særlig fra det uforglemmelige og for dem så eventyrlige Paris, var på bane.

Pludselig skød en tanke op i Holger Werner:

"Når vi sidder sådan, mindes jeg altid så levende de dage, da du fortalte dine historier. Du skulle vel ikke tilfældigvis have en på lager?"

"Husker du kaptajn Marco?"

"Javel, ham, der skød sin elskerinde."

"Ganske rigtigt."

"Den fortælling kan jeg give dig fortsættelsen på, hvis det kan interessere dig."

"Det er brillant. Begynd bare."

Helge Foss lagde sig tilbage i stolen og fortalte:

"Efter sin hustrus død var han blevet mørk og indesluttet. Der var nu gået femten år siden den begivenhed. Ofte havde han tænkt på at trække sig tilbage, for han var nærmest en rig mand, men han frygtede selv for, at lediggangen skulle kue ham. Så vedblev han at arbejde.

Hans livs lykke var hans lille pige. Hun havde kun været et spædt barn, da moderen døde, det var hans ambition at give hende en så god opdragelse som muligt, så at hun en dag, når han var blevet privatmand, kunne komme til at høre til det gode selskab.

Den lille Bianca elskede sin fader over alt. Hun var opvakt og lærenem og gjorde gode fremskridt. Da hun var blevet fjorten år gammel, anbragte han hende i et af Lausannes bedste pensionater. Selv var han en mand, der kun havde nydt liden opdragelse, han ville derfor gerne have det på prent, at hans datter var godt lært, og han forlangte, at hun skulle underkaste sig instituttets afgangseksamen. Som en opmuntring tog han hende en fjorten dages tid med til Paris. Hun var stærkt interesseret i alt, særlig syntes cirkus at lægge beslag på hendes opmærksomhed i så høj grad, at det begyndte at forurolige ham. Men hun lo ad ham, hun viste ham sine testimoniumsbøger, der bevidnede, at hun var den bedste på sit hold, og hun forsikrede ham, at hun ikke kunne tænke sig noget

forfærdeligere end at være artist. Da ferien var forbi, rejste hun tilbage til Lausanne.

Men arvelighedens magt er forbavsende, når blodets røst først en gang er vakt. Næppe havde hun været en måned borte, førend han en dag modtog et brev fra datteren, hvori hun erklærede, at det var kommet over hende som en feber, men hun måtte til cirkus. Det var hende umuligt længere at samle tankerne over bøgerne. Hvis han ikke gav hende lov til at følge sin lyst, var hun bange for, at hun ville gøre en ulykke på sig selv.

Slaget ramte ham hårdt, men han kendte kvindernes hysteri i overgangsalderen, han håbede, at nykkerne ville gå over; han skrev, så godt han kunne, et beroligende brev til hende, men han fik kun et svar, der var endnu heftigere og mere lidenskabeligt end den første meddelelse. Han begyndte at blive bange. Han havde så lidt kendskab til en ung piges karakter, og hun var jo blevet opdraget uden at have en forstående moder ved sin side. Så hård og streng, han kunne være i andre retninger, når det gjaldt mænd, så blød og føjelig var han her. Bianca fik sin vilje, men skulle hun være artist, skulle hun også have en ordentlig uddannelse. Han lod hende undervise af de bedste lærere i Paris. Stort talent havde hun ikke, men hun så prægtig ud med sin smækre, jomfruelige figur og sine mørke, spillende øjne. Dog, når hestene er godt dresserede, hører der ikke stor kunst til at føre dem frem, og det blev derfor Biancas fag, selv på dette kunne hun opnå en temmelig betydelig gage, desuden var faderen velhavende nok. Kom hun på andre tanker, stod et sorgløst privatliv hende åbent. Selv holdt han op med at arbejde og fulgte med hende.

De to havde nu rejst i halvandet år. På grund af sin friske ungdom, sit indtagende smil og sin elegante figur havde Bianca gjort lykke overalt, men hun nøjedes med at lade sig beundre på afstand, for faderen holdt hende strengt, han vidste, hvor mange fristelser artistlivet udsætter en ung pige for. Men hvad er en faders forsigtighed værd over for en kvinde, det er ikke den hårde hånd, men det fine instinkt, der skal være vogter, og netop når en kvinde stænges ude fra den naturlige omgang for sin alder, falder hun lettest i de stillede snarer. Bianca var i virkeligheden meget naiv på livet, hendes øre og sind vare modtagelige for den intetsigende smigers kælne talemåder. I en af de franske provinsbyer, hvor der lå garnison, var der en stram, flot kaptajn, et godt stykke op i trediverne, der fik en ejendommelig magt over hende. Med forelskedes snuhed fik de dagligt sat sig i rapport til hinanden, uden at faderen anede det mindste. Imidlertid sendtes der ham af en af datterens konkurrenter i cirkus en anonym skrivelse, der fik det til at falde som skæl fra hans øjne. Han passede nu på de to, og han greb dem i mangt et hemmeligt tegn; han fordoblede sin årvågenhed, og til sidst fik han held til at opsnappe et par af hans breve. De indeholdt alle de flove, flade smigrerier, isprængt æggende ord, der forråder attrå uden kærlighed, men som kan være så farlige for en piges hjertefred, fordi de er skrevet med koldt hoved og en blaseret kvindekenders erfarenhed. Faderen forstod straks, at der her kun var tale om at forføre hans datter. Han forhørte sig om kaptajnen og erfarede, at han var forlovet i en af nabobyerne med en ung, smuk pige, som han stod i begreb med at ægte.

Hermed var tålmodigheden udtømt. Hans medfødte brutalitet slog igennem det forholdsvis tynde lag af verdensmandsdannelse, som rejselivet havde lagt over hans væsen og optræden. En aften, da han traf kaptajnen nede på saddelpladsen, just som han ville nærme sig datteren, slog han ham med sin stok et slag over ryggen, så at der uvilkårligt undslap kaptajnen et smertensudbrud. Bianca flygtede op i sin garderobe.

Kaptajnen havde imidlertid genvundet hele sin ro. Lidt bleg, men rolig gik han tæt hen mod den forhenværende artist og sagde:

"Jeg håber, at De er beredt til at give mig satisfaktion? En fransk officer lader sig ikke slå."

"Men jeg duellerer ikke med Dem, jeg vil kun tugte Dem," svarede den anden og hævede atter stokken til slag, men blev grebet om armen.

Der var nu kommet så mange til stede, at officeren for enhver pris måtte have æresoprejsning.

"De er måske bange?"

"Åh nej," svarede den anden med den ro, som bevidst overlegenhed giver. "Hvis De vidste, hvem jeg var, var det måske snarere Dem, der var bange. Selv om det ikke gjaldt min datter, ville jeg ikke modtage Deres udfordring. Den mand, der veksler kugle med mig, er dødens sikre bytte."

"Det ved jeg," svarede officeren. "Jeg kender Dem godt. De er den tidligere kunstskytte, kaptajn Marco, men jeg udfordrer Dem alligevel."

"Og jeg modtager ikke udfordringen."

"Hvorfor?"

"Fordi en fader overhovedet ikke duellerer med sin datters forfører."

Officeren betragtede ham et øjeblik stift, som om han betænkte sig på at lade de ord komme frem, der svævede på hans læber. Så sagde han pludselig:

"Hvis en fader ikke duellerer med sin datters forfører, så må en mand duellere med sin hustrus elsker."

Kaptajn Marco tumlede et skridt tilbage. Hvor havde han haft sine øjne henne? Den mand, der stod foran ham, var ganske rigtigt den samme, der for seksten år siden som et ungt attenårigt flødeskæg havde taget Marcella fra ham og ført hende i døden for hans hånd. Nu var han forflyttet, hans navn var så almindeligt imellem officerer, og hans udseende havde forandret sig så meget, at den fordums kunstskytte ikke et øjeblik havde tænkt på sin tidligere rival, der med sin pure ungdom havde interesseret ham så lidt, fordi han havde lagt al skylden på hustruen. Nu kom der en følelse af angst op i ham, for den mand måtte være vanskelig for en kvinde at stå imod, siden både moder og datter var faldet for ham.

Kaptajn Marco så længe stift på officeren, der slog blikket ned for ham, og sagde så:

"Jeg er til Deres disposition."

Den næste dag fandt duellen sted. Officeren havde ventet, at kaptajn Marco mulig skulle vælge et andet våben end pistolen, men artisten havde ikke ment, at der var grund til at tage hensyn til modstanderen.

På fem og tyve skridt veksledes to kugler. Kaptajn Marco var usåret, hans modstander faldt som ramt af et lyn med et sår i

panden nøjagtig på samme sted, hvor Marcella var blevet truffet.

Efter defensors glimrende tale, hvis romantik bestak rettens medlemmer, ville juryen helst have frifundet kaptajn Marco, men man fandt det dog for farligt at undlade at straffe en mand, der nu havde to drab på sin samvittighed. Han dømtes til to års fængsel for som professionel skytte at have deltaget i en duel med dødeligt udfald.

Efter at dommen var læst op for ham, bad han om endnu en gang at måtte se sin datter, der havde været til stede under retsforhandlingerne.

Han så hende længe ind i øjnene uden at sige et ord. Det var som en tavs formaning.

Så førte municipalgardisterne ham bort, mens hun blev siddende tilbage i lokalet i krampagtig gråd."

"Det var en trist historie. Lad os så komme afsted."

De tog hjem med damperen og skiltes tidligt.

Næste morgen mødtes de i Højesteret. Det var nu rygtedes, at der var en interessant sag for, og der var overfyldt ved det lille referentbord uden for skranken. Flere journalister trængte ind på Helge Foss for at få ham til at præsentere dem for sin ven, som de ville interviewe. Da Holger Werner mærkede dette, forsvandt han skyndsomt og bad Helge Foss om at bringe ham besked i Langelinies pavillon, så snart dommen måtte falde.

Præcis på slaget 9 trådte Holger Werners sags fører ind i skranken, draperede den sorte kappe om sig med dramatisk effekt og begyndte …

14

"Hæderværdige højesteret!

I henhold til mine i går fremsatte indledende ord vil jeg kunne gå lige til sagen.

Ved testamentet af 16. maj 1884 havde den afdøde godsejer Werner indsat sin brodersøn, Holger Werner, til universalarving.

Dennes helbredstilstand var imidlertid alt andet end god. Han led af en sjælelig sygdom, der gjorde ham sløv over for alt arbejde. Familien mente, at et giftermål ville være heldigt for hans fysiske og psykiske udvikling, men den unge Werner ville ikke høre tale herom.

Da var det, at hans onkel – for at lægge et pres på ham – under 7. juli 1888 forandrede testamentet derhen, at brodersønnen skulle være gift inden årsdagen efter testators død.

Jeg beder straks de høje dommere lægge mærke til dette. Den afdøde elskede sin brodersøn over al måde, det var hans højeste ønske, at han skulle gifte sig, at han derigennem skulle blive en virksom og dygtig mand, hvis oprindelig sunde natur vaktes til nyt liv. Når dette skete, så var der ingen, hvem han hellere ville se som sin arvtager end sin nevø Holger Werner. Således var altså ånden i hans testamente, og den tør man ikke helt se bort fra, selv om det i den afdødes sidste vilje udtrykkelig hedder, at vielsen skal have fundet sted inden årsdagen efter hans død middag kl. 12.

Imidlertid ville jeg være en slet defensor for min klients interesser og lidet værdig til, at De, høje dommere, hørte på min udvikling, hvis jeg ville prøve på at fastslå den absurditet, at man grundet på ånden, hensigten og meningen kan komme ud over det absolutte om end ubetænksomt og uoverlagt fremsatte skrevne ord.

Det var da også overflødigt af min ærede modpart straks i sit eget indlæg at tage brødet ud af munden på mig på dette område. Jeg agter ikke at basere mit forsvar på denne ånd, men jeg ønsker dog at fremmane denne ånd som baggrundsfigur og lade den blive stående som det levendegjorte udtryk for den afdødes virkelige vilje.

Efter denne lille digression går vi altså tilbage til den 30. september 1888, den dag, da den gamle godsejer Werner døde.

Holger Werner var på dette tidspunkt stadig den samme sløve, indolente karakter som tidligere, og da testamentet åbnedes og den deri indeholdte bestemmelse oplæstes for ham, var han selv klar over, at der ikke var megen sandsynlighed for, at han nogensinde ville blive sin onkels arving. I den sindstilstand, hvori han befandt sig, var dette ham imidlertid personlig ligegyldigt.

Så indtrådte der pludselig en række begivenheder, der i hans karakter fremkaldte en sjælelig revolution.

Der blev brand på gården Frydenlund. Den unge Holger Werner blev med vold rystet ud af sine vaner, og ved deltagelse i slukningsarbejdet fik legemets fysiske kræfter, der så længe havde fået lov til at ligge i dvale, en pludselig og voldsom ekspansion. Dette i forbindelse med en fiks idé, som hans efter den legemlige anstrengelse eksalterede fantasi affødte, skabte

en spontan energi i hans tidligere sløve karakter, og med et ryk rev han sig løs fra de omgivelser, i hvilke han havde været så jordbunden som en blomst i mistbænk.

Lægemidlet for hans syge sjæl var kommet af sig selv. Den stærke motion, som rejsen i et træk til Berlin medførte, fremkaldte i første omgang en voldsom krise, der, da den var overstået, i sit følge bar den fulde helbredelse.

Herefter begyndte Holger Werner, hvis livslyst var vakt, at tumle sig sammen med den ven, der efter familiens ønske ledsagede ham, og som i sin egenskab af journalist bragte ham sammen med forskellige medlemmer af artistkredse. Det varede ikke længe, inden Werner havde forelsket sig i en ung frøken Clarck, der optrådte i "Wintergarten" i Berlin, og da hun skiftede engagement sammen med sin fader, fulgte han efter hende til Paris.

Her var ikke tale om en flygtig forelskelse i en beriderske, men om en virkelig, alvorlig kærlighed, hvad min senere udvikling fuldtud skal vide at godtgøre. Også dette bør stærkt pointeres i denne sag, hvor testamentets i rent etisk henseende umoralske bestemmelse let kunne have medført en spekulationsforbindelse *à tout prix*.

Loyalt og ærligt som min klient har opført sig på alle stadier i denne ret indviklede affære, anholdt han først om sin udkårnes hånd, og efter at han havde fået hendes Ja, henvendte han sig personlig og direkte til hendes fader, den dygtige og bekendte jockey mr. Clarck.

Denne satte sig imidlertid bestemt imod partiet. Hans grunde var dobbelte.

For det første ville han ikke undvære sin datter Virginie, fordi hun sammen med sin søster, Dolinda, var et udmærket artistnummer, der opnåede høje engagementspriser i de største etablissementer i verden.

For det andet forekom det ham – og på det tidspunkt med en vis ret – at hr. Holger Werners forklaring om, hvorledes han var situeret, lød noget eventyrlig. Faderen var ganske naturligt bange for, at her kun var tale om en liaison, om almindelig flirt uden sædelig alvor.

Men hensyn til det første punkt kunne min klient kun anvende mere eller mindre virkningsfulde overtalelser.

Derimod stillede sagen sig anderledes med hensyn til det andet punkt. Han henvendte sig skriftligt til mig og modtog fra mig tilbagesendt en detaljeret og i alle henseender notarialt bekræftet fremstilling af sin pekuniære status.

Efter at denne redegørelse var kommet ham i hænde, var det kun min klients hensigt ligesom hidtil at optræde fuldt ud loyalt, såfremt han mødte loyalitet fra den anden side.

Han skrev da et brev til mr. Clarck og refererede i dette indholdet af de papirer, der fulgte med i en særlig rekommanderet konvolut. I dette resumé satte han imidlertid datoen 29. september 1889 kl. 12 middag som termin i stedet for 30. september samme år og klokkeslæt. Han mente sig berettiget hertil, da mr. Clarck, såfremt han ville tage sagen alvorligt, kunne kontrollere datoen gennem de vedlagte papirer. Hvis han ikke ville gøre sig bekendt med dem, havde han derved mistænkt hr. Holger Werners ærlighed på en måde, der ikke havde krav på at mødes med fuld oprigtighed, men tværtimod tilladeliggjorde en lille krigslist.

Mr. Clarck valgte det sidste alternativ. Han sendte Holger Werner de autentiske papirer uåbnede tilbage, samtidig med at han beholdt den af ham formentlig korrekt refererede fortrolighed og på grundlag af dette referat modarbejdede hans hensigter på alle måder.

Denne halve loyalitet affødte en tilsvarende optræden fra min klients side, og fra dette øjeblik indtræder den tidligere så klare situation i et mere indviklet stadie, der atter fra min side fordrer en dobbelt udvikling, for at sagen kan ligge fuldt belyst for den høje ret.

Her må det da straks indskydes, at mr. Clarck egentlig havde til hensigt at gifte sin datter med en klovn ved navn Watson, der i så tilfælde skulle have sluttet sig til familien, der vedblivende ville arbejde i artistfaget. Hr. Watson var – foruden at være en dygtig arbejder i manegen – tillige i besiddelse af en vis forretningsmæssig snuhed, som mr. Clarck nærede stor beundring for, og hvis praktiske resultater han ofte havde haft lejlighed til at iagttage på nært hold.

Efter at mr. Clarck i slutningen af august – altså en måned forinden vielsen efter testamentet skulle finde sted – havde modtaget Holger Werners redegørelse, gav han papirerne til Watson med anmodning til ham om at undersøge sagen. Man må nøje lægge mærke til denne detalje, da den tydeligt synes at vise, at mr. Clarck intet ville have haft imod at give sit samtykke til den oftere omtalte forbindelse, såfremt Werners oplysninger viste sig at være rigtige i alle måder, så at artistens datter virkelig ville komme til at gøre et rigt og i alle henseender favorabelt parti.

En virkelig undersøgelse af sagens sammenhæng lå imidlertid ganske udenfor Watsons lyst og interesse, så meget mere, som han selv var forelsket i den smukke beriderske. Efter at han var blevet gjort bekendt med papirerne, havde han derimod et dobbelt formål at forfølge: dels at forhindre en forbindelse mellem Holger Werner og frøken Virginie Clarck inden den fastsatte termin, dels at skaffe sig personlig fordel af den viden, han var kommet i besiddelse af, og som fristede til pekuniær udnyttelse.

Til forfølgelse af dette dobbelte formål organiserede han for det første et vidtgrenet udspioneringssystem over for Holger Werner og frøken Virginie, og for det andet satte han sig i direkte forbindelse med den tredje i sagen interesserede part, hr. proprietær Harald Gråe på Vodskov, hvis adresse og hele forhold til sagen tydeligt fremgik af den af Holger Werner afgivne redegørelse.

Nu indtræder en ny person på scenen.

Watson var som omtalt en dygtig forretningsmand. Han var imidlertid på dette område en naturbegavelse uden egentlig uddannelse, således som tilfældet oftere er blandt artister. En medvirkende grund til, at han gerne ville giftes med Virginie, var den, at hun på foranledning af sin moder, der ifølge samstemmende udtalelser var en meget sympatetisk personlighed, havde fået en temmelig omhyggelig opdragelse og navnlig magtede den kunst, der for mr. Watson stod som den største af alle: at kunne skrive.

Han havde aldrig lært den, og da han først var kommet et stykke frem, var det ham umuligt at tilegne sig denne færdighed, da han overhovedet ikke turde eller ville indrømme,

at han manglede den. På de forskelligste måder måtte han da liste sig til at få sin korrespondance læst og skrevet. Under hele opholdet i Paris foregav han således at have forstuvet sin finger, hvorfor det kom ham vel tilpas, at mr. Clarck havde antaget en meget opvakt lille læredreng, der hed Hugo, og som skrev en ret passabel hånd.

Ved løfte om hurtigt at skaffe drengen fordelagtigt engagement, så snart han var udlært, gjorde han ham til sin fortrolige, og nu begyndte den korrespondance, som jeg senere skal komme tilbage til, og hvis originaler den høje ret vil have haft lejlighed til at gøre sig bekendt med under dokumentationen.

Jeg må imidlertid vende tilbage til den med disse begivenheder parallelt løbende udvikling i min klients forhold.

Til trods for det af mr. Watson etablerede udspioneringssystem lykkedes det af og til Holger Werner og frøken Virginie at knytte kortere samtaler med hinanden i cirkus. I disse bestemtes det da, at min klient skulle lade, som om han havde opgivet ethvert håb om frøken Virginie Clarcks hånd og helst så åbenbart som muligt lægge an på en af ballettens små damer, der var vant til den art eventyr.

Den 29. september skulle der arrangeres en art bryllup, og når al mistanke derefter var hævet, skulle frøken Virginie den 30. september om formiddagen møde hos mairen, for at den egentlige vielse kunne finde sted. Det var oprindelig meningen, at den nygifte brud derefter skulle vende tilbage til sin fader, som man senere, når det hele var i orden, ville prøve på at omstemme ved bedst givne lejlighed.

Alt gik godt og efter programmet. Den lille figurantinde, som man først i sidste øjeblik betroede, hvad der skulle foregå, var villig til at spille med i komedien. For at hun imidlertid ikke skulle røbe, hvad der var sket, tog hele selskabet efter den fingerede vielses afholdelse til Versailles, hvor den unge dame fik anvist sit særlige hotel.

Vi må på dette stadium vende tilbage til mr. Watson. Han havde hele tiden været à jour med, hvad der gik for sig. Arrangementet med vielsen desorienterede ham noget.

Imidlertid var han stadig på sin post, og aldrig så snart var den fingerede brud afleveret i hotellet, før han ved at tage samme sted ind fandt lejlighed til at hilse på hende. Den hele affære var alt for interessant til, at hun kunne tie stille med den, og mr. Watson erfarede hurtigt, hvad han ville vide, nemlig at hele forbindelsen var sluttet pro forma.

Herefter havde han hele sin opmærksomhed henvendt på hotellet "Det sorte Får", hvor Holger Werner boede. Ligesom denne om formiddagen ville tage ind til byen, kom opvarteren og meddelte ham, at der var nogen ved telefonen, der ville tale med ham fra Paris. Han skyndte sig derop. Telefonværelset lå temmelig afsides oppe på anden sal. Det var et ganske lille rum, hvor man akkurat kunne stå oprejst. For at dæmpe lyden af talen var der en filtdør inden for trædøren. Holger Werner kaldte gentagne gange i apparatet, men ingen svarede. Ærgerlig over at være blevet forsinket, hængte han atter telefonen op og ville gå.

Døren var låset!

Han rev og ruskede i den, han råbte og skreg, men ingen hørte ham. Filtdøren afdæmpede lyden, og i det lille

sommerhotel var gæsterne gået ud eller sad nede på fortovet. I halvanden time måtte Holger Werner opholde sig i dette snævre rum, mens han fortvivlet snart telefonerede til det ene nummer, snart til det andet og på halvgodt fransk forklarede den pågældende sin situation og bad ham sende bud hen i "Det sorte Får" for at lukke ham ud. Enten lo man eller troede, han var gal. Ingen tog notits af ham, man ringede af lige i ørene på ham.

Efter hvert sådant mislykket forsøg fik han et fornyet anfald af raseri og buldrede på døren til ingen nytte.

Endelig slog udløsningens time, og en tjenestepige åbnede for ham med et naivt spørgsmål om, hvordan han dog var blevet lukket inde dér.

De forstår, høje dommere, at en mand i en sådan situation ikke tænker på at anstille undersøgelser. Han havde kun én tanke, at komme afsted så hurtigt som muligt. Han styrtede ud af hotellet som en vanvittig, og først på vejen til Paris blev det ham lidt efter lidt klart, at det alligevel blev for sent. Han vendte imidlertid ikke af den grund om, og her er atter en detalje, som man må lægge mærke til. Min klient opfyldte sit løfte ved at gifte sig med frøken Virginie Clarck, og hun forandrede ikke sine følelser overfor ham, efter at hun havde erfaret, at der nu ikke længere var noget håb om, at hun ville blive rig ved dette giftermål. Dette til belysning af karakteren hos de to mennesker, der nu i to år har levet i lykkeligt ægteskab!

Ved Holger Werners hjemkomst anlagde hans fætter, proprietær Harald Gråe, sag imod ham til udlevering af gården

Frydenlund, og Viborg Overret kom i den her indankede dom til det resultat, at gården ikke længere var hans lovlige eje.

Samme dag, som denne dom var faldet, henvendte imidlertid en yngre person sig til min klient. Det var den af mig tidligere omtalte Hugo, der havde været læredreng hos mr. Clarck. Denne dreng havde meromtalte Watson, som af mig berørt, tidligere benyttet som sekretær. Han havde til gengæld lovet ham engagement, men ikke holdt sit ord. Hugo, der formentlig skulle være hadefuld over dette, og som samtidig gerne ville vise sig tjenstvillig overfor fru Virginie Werner, der altid havde været god mod ham, mens han var hos mr. Clarck, gav nu en række højst interessante oplysninger.

Det fremgik af dem, at Watson havde ladet ham skrive breve, i hvilke han tilbød proprietær Harald Gråe mod et passende salær at passe på Holger Werner og forhindre ham i at indgå ægteskab inden den fastsatte frist. Harald Gråe havde svaret i meget forsigtige udtryk – det var Hugo, der havde måttet læse brevene for Watson – men, og her er noget, som De vel må lægge mærke til, høje dommere, og som til overflod vil fremgå af ekstrakten pag. 32, og som er blevet godtgjort ved dokumentationen: Harald Gråe havde tillige oplyst Watson om, at den af ham opgivne termin var forkert, og at han, hvis han ville være vis i sin sag, måtte passe på mindst én dag til, altså til den 30. september.

Watson havde derefter sendt et nyt brev. På dette havde Harald Gråe svaret, at han ikke kunne indlade sig på at have med ham at bestille. Da det imidlertid interesserede ham at høre, hvorledes forholdene udviklede sig, ville han refundere Watson de udgifter, denne måtte have ved at holde ham à jour.

Watson sendte herefter et par breve, men dagen før vielsen skulle finde sted, telegraferede Watson: Mine udgifter, 1000 francs, bedes sendt telegrafisk, og – pengene blev sendt.

Da så brylluppet til rette tid ganske rigtig var blevet forhindret, forlangte Watson et ekstrahonorar, og da dette ikke indbetaltes, truede han Harald Gråe, for at presse penge af ham. Herpå svarede denne, at han ikke ville have noget med ham at gøre, og at han i høj grad misbilligede, hvad der var sket. Hvis han ikke holdt op med sine skriverier, ville han blive meldt til politiet.

Så vidt hr. Hugos forklaring. Da denne blev mig forebragt, fattede jeg straks mistanke om, at den kvikke fyr havde løjet, når han sagde, at han var blevet hadefuld på mr. Watson, men at det langt snarere var denne, der havde benyttet ham, for at han på den måde skulle prøve på at gøre en forretning, og, høje dommere, efter den fremstilling, jeg nu har givet Dem af hele sagen, skammer jeg mig ikke ved at tilstå, at jeg gjorde denne forretning i min klients interesse.

Ved dokumentationen vil den høje ret da være blevet gjort bekendt med alle de af Harald Gråe til Watson skrevne breve, af hvis forblommede ord det klart fremgår, at han må betragtes som den egentlige ophavsmand til den mod min klients frie vilje udøvede tvang, og at han har handlet således for at forhindre sin modpart i at være i stand til at opfylde de af testamentet stillede betingelser.

Jeg behøver ikke overfor denne ret at give denne optræden noget nærmere navn. Alene de 1000 francs afsendelse – og at de er afsendt efter adressen, har Telegrafvæsenet som vidne bekræftet – er tilstrækkelig fældende. Hvem betaler 1000 francs

for blot at holdes à jour med en sag? Men dernæst fremgår det tydeligt af forskellige udtryk i brevene, at Harald Gråe er den egentlige anstifter. At disse breve er ægte, er hævet over enhver tvivl. Der foreligger i så henseende en række uomtvistelige vidnesbyrd.

For det første er skriften Harald Gråes, hvad der er godtgjort ad grafologiens vej. Herpå lægger jeg dog mindre vægt. Men dernæst er et af brevene skrevet på stemplet papir, der tilhører en haglskadeforening. Men Harald Gråe er netop formand i denne forening. Endvidere har Harald Gråes bud måttet indrømme, efter at konvolutterne var forevist ham, at han har bragt disse breve på posthuset. Han kunne huske det, fordi der havde været så mange frimærker på. De var nemlig frankeret med fem fireøres. Men endelig har Harald Gråes forvalter, der er sønderjyde og taler tysk, forklaret, at hans principal netop på de dage, da brevene er afsendt, har søgt ham og spurgt ham om forskellige tyske vendinger. *Disse vendinger findes alle i brevene så godt som ordrette.* Endelig har modparten kun delvis og meget vagt omstridt brevenes ægthed, idet han blot erklærer ikke at kunne huske at have skrevet breve af et sådant indhold.

At det virkelig er mr. Watson, der har indespærret Holger Werner, fremgår dels af hans egen tilståelse, dels af et forhør, der på min foranledning er afholdt over opvarteren i "Det sorte Får", der efter at være konfronteret med Watson under ed erklærede, at det var den herre, der havde bedt ham om at kalde Holger Werner til telefonen, og som senere havde betalt ham 20 francs for at holde betjeningen borte, idet han foregav, at det hele var en lystig spøg mellem venner. Senere, da han havde set

min klients forvildede udtryk, havde han fået betænkeligheder og betroet sig såvel til sin patron som til tjenestepigerne.

Således hænger da sagen sammen, og for dens sandhed i alle måder behøver jeg blot at henvise til dokumentationen, der ikke kan have ladet nogen tvivl tilbage.

Og hermed, høje dommere, imødeser jeg trøstigt den dom, som De i henhold til disse for Højesteret forelagte nye oplysninger vil fælde i denne for min klient så vigtige sag.

Lidt før to oplæstes dommen. Der var en lang, juridisk indledning, men de ventende lyttede kun efter slutningsordene: "I henhold til det under sagen oplyste og de Højesteret forelagte nye oplysninger bliver citantens påstand at afvise, og bestemmelserne i testamentet af 7. juli 1888 at betragte som opfyldte af indstævnte godsejer Holger Werner."

Helge Foss styrtede ned ad trapperne. Udenfor holdt en droske:

– Til Langelinies pavillon!

15

Få uger efter, at denne højesteretsdom var faldet, ved hvilken Holger Werner havde fået anerkendt sin ejendomsret til gården Frydenlund, modtog Helge Foss en aften et telegram, der lød således:

> "Har du tid, så kom straks og bliv her i nogle dage. En ny glædelig begivenhed er indtrådt."

– Helge Foss rejste næste morgen, og udenfor banegården holdt den gamle karet, som han kendte så godt, den samme, han og Holger Werner var kørt til stationen i den dag, da de efter branden tiltrådte deres mærkelige rejse.

Holger modtog ham strålende af sundhed og glæde. Hans første ord var, idet han omfavnede ham og drejede ham rundt:

"Nu har Frydenlund ikke blot en ejer, men også en lille stamherre."

De steg op i vognen og kørte afsted.

"Jeg er blevet overvældet af lykken i den sidste tid," sagde Holger Werner, og det var næsten, som om han, lig en anden Polykrates, et øjeblik blev ængstelig for, at guderne skulle blive misundelige. Men denne stemning gled hurtigt forbi, og hans sunde glæde vandt overhånd.

"Det havde jo i lang tid været vor sorg, at det ikke syntes, som om vi skulle få børn. Da så endelig min hustru gav mig det glædelige budskab, overvældede det mig formelig. Denne tanke blev hele mit daglige livs indhold, og det var den, der gjorde, at

jeg egentlig slet ikke følte nogen spænding under den store proces ved Højesteret.

Mens jeg sad ude på Langelinie og ventede på dig, var min tanke i langt højere grad hos min hustru end hos de hæderværdige høje dommere, og på vejen hjem var jeg i endnu stærkere grad optaget af den forestående fødsel og dens udfald end af den for mig så heldige retssag.

Så i forgårs morges fik jeg efter to søvnløse nætter den meddelelse, at jeg var blevet fader til en søn, der var så stor, at madammen aldrig havde set mage til den.

"Det har madammen aldrig!" indskød Helge Foss.

"Nu kender jeg dig igen. En ægte pebersvend som du kan ikke forstå, hvad faderglæde vil sige. Og dog kendte jeg dig tilstrækkeligt til, at jeg vidste, at du ville være glad sammen med mig. Jeg trængte til at se dig. Du er kommet til at høre med til os."

De to venners hænder fandt uvilkårligt hinanden, og de sad tavse nogle øjeblikke, mens vognen rumlede hen over den ujævne vej.

"Og din svigerfader," sagde Helge Foss så pludselig i en spørgende, men forsigtig tone.

"Ja, det er det eneste mørke punkt, og det virker så meget mere pinligt på mig, som jeg har en bestemt fornemmelse af, at min hustru lider under tingenes tilstand, selv om hun ikke lader sig mærke med det. Efter at vi i al hemmelighed var rejst fra Paris, skrev min kone gang efter gang til sin fader og forklarede ham, at jeg i enhver henseende havde opfyldt min forpligtelse over for hende, og at hun følte sig lykkelig."

Samtidig bad hun ham om tilgivelse, fordi hun havde handlet imod hans ønske. Det havde jo oprindelig ikke været hendes hensigt at forlade ham, men omstændighederne havde medført, at det måtte ske således.

Mr. Clarck lod imidlertid ikke høre fra sig med et ord.

Da processen var endt, skrev jeg personlig et langt brev til ham. Jeg prøvede på at forklare ham, at jeg havde handlet så loyalt, som jeg kunne, over for ham, og jeg kunne heller ikke nægte mig at underrette ham om den rolle, mr. Watson, ifølge det oplyste, havde spillet.

Den tanke lå mig måske ikke helt fjern, at det dog til sidst måtte gå op for min svigerfader, at Virginie ville være blevet absolut ulykkelig med denne slubbert. Heller ikke jeg modtog noget svar på mit brev. Alligevel telegraferede vi til ham, da vor lille søn fødtes. Det vil dog måske hjælpe til at blødgøre ham, jeg håber det i hvert fald inderligt for min hustrus skyld.

Vognen begyndte at rumle på stenene. Man var ved indkørslen til Frydenlund.

Da hestene standsede, sprang Helge Foss ud. Han så sig nysgerrigt om på de kendte steder. Alt var uforandret. Vestibulen, de høje, gammeldags trapper, og deroppe stod den ældre fru Werner, hun var lige så smilende tunghør, ligeså rød og hvid som i fordums dage.

"Velkommen," sagde hun og trykkede Helge Foss moderligt ind til sig. "Dem har jeg meget at takke for. De har været min søn en god ven."

"Hvordan går det derinde, moder?"

"Ja, det går godt, min dreng," sagde fru Werner, der i disse dage var flyttet over fra enkesædet for at tage fast ophold på

Frydenlund.

"Er der sket noget, mens jeg har været borte?"

"Ja, der er kommet en depeche."

Fru Werner rakte ham den, og Holger Werner rev den op med den nervøsitet, der er egen for folk på landet, når de modtager et telegram.

Han stod lidt stille, så udbrød han glædestrålende:

"Det må jeg vise Virginie. Det vil gøre hende mere godt end alle medikamenter."

"Vi kan vel nok først få at vide, hvad der står i det," sagde fru Werner stilfærdigt.

"Ja, det kan I. Det er fra mr. Clarck."

"Og hvad skriver han?"

"Kære børn! Til lykke med den lille jockey!"

Holger Werner stormede afsted, mens moderen tyssende fulgte efter.

"Så, så, så, Holger, ikke så voldsom."

Dagene gik fornøjeligt for de to venner med stadig samtale om gamle dage. Virginie, der endnu var lidt bleg, men hvis ansigt netop derved syntes endnu finere end tidligere, var nu ofte oppe flere timer ad gangen og sad i sin stol ude under de store skyggefulde linde i haven.

Hun talte ikke tit, men hun hørte så meget ivrigere efter. Hun havde jo selv været med i alle oplevelserne eller kendte dem på anden hånd, og hun længtes formelig efter et pust derude fra den store artistverden, i hvilken hun selv havde været en stjerne.

Det var da en sand fornøjelse for Helge Foss en dag, da kaffen som sædvanlig efter frokost var serveret ude i haven, at kunne

oplæse et brev, som han havde modtaget efter løfte fra "Doktoren", og som forklarede ham hustruens romantiske skæbne.

Det lød således:

> "... intet steds er den personlige frihed større end i det for sit despoti udskregne Rusland.
>
> Zaren er enehersker, den eneste, der er tilbage i hele det gamle Europa, og han hylder den samme sætning som talrige suveræner før ham: Lad folket more sig i fred.
>
> På Petersborgs gader har jeg set mængden samle sig på højtidsdage til fest og lystighed. En lille stridighed er opstået, og politiet har villet blande sig i det, men i samme øjeblik føler alle sig solidariske, de tager ordenshåndhæveren og leger himmelspræt med ham; under råb og latter sættes han ud af mængden, og han gør intet forsøg på at klage, han ved, at han kun vil få en røffel, fordi han har forstyrret folket i dets uskyldige forlystelser.
>
> Det samme forhold gør sig gældende opefter, og de russiske myndigheder er senere end de fleste andre europæiske autoriteter til at skride ind i den krænkede morals eller sædeligheds navn.
>
> Men i samme øjeblik, ordet politik nævnes, skifter forholdet med ét slag. På dette område tåler man i Rusland ingen spøg, og den, der først har vakt mistanke imod sig for at ville demonstrere mod regeringen, er, navnlig som fremmed, underkastet et sådant opsyn, at den mindste ubesindighed vil kunne bringe ham i den alvorligste forlegenhed.

Vor cirkus var gået i stykker. Da vi ikke i rette tid var kommet tilbage, var det betydelige deponerede toldgarantibeløb blevet inddraget, og vi stod uden eksistensmidler i Moskva. Min hustru tog engagement i den bekendte, store varieté "Livadia". Mens jeg rejste til Frankrig for om muligt at skaffe nye penge, gjorde hun stor lykke og modtog den skæbnesvangre indbydelse til at optræde ved en soiré i fyrst Orloffs salon.

Navnet var kendt som et af Ruslands fineste, og min hustru, der måtte tage enhver fortjeneste med, modtog det uden at tænke et øjeblik over, at det her drejede sig om andet end et ganske almindeligt aftenengagement, som hun havde haft mange af rundt om i Rusland.

Jeg må her indskyde, at min hustru, således som det er ganske almindeligt mellem artister, optrådte som frøken, og da De selv har set hende, og da De ved, at publikums fidus til artisters ærbarhed gennemgående er mærkværdig ringe, vil det ikke forbavse Dem, at hun modtog talrige breve med hele eller halve kærlighedserklæringer og anmodninger om stævnemøder. De gik alle den sædvanlige vej: i papirkurven, men da min hustru deler en stærk passion for frimærkesamling med de fleste af sine kolleger, gemte hun altid omhyggeligt konvolutterne i en lille æske.

Den hemmelighedsfulde tone, der herskede hos fyrst Orloff, var hende vel påfaldende. Det var tydeligt, at både soiréen og spillet var maske for et eller andet, men hun tænkte dog ikke videre over sagen. I de dage, der gik efter optrinnet i "det grønne hus", hvor hun med en forsvarlig

ørefigen tilbageviste en næsvis tilnærmelse fra en af gæsternes side, følte hun sig dog urolig. Der havde været et sådant udtryk af begær og had i den pågældendes øjne efter afstraffelsen, at hun blev bange for, hvad hun havde gjort, og med en artists overtro bed sig fast i den tanke, at han ville bringe hende i ulykke.

Denne gang slog det kun alt for godt til. Efter at de to høflige opdagere havde afhentet hende på hotellet, blev hun ført ind til politidirektøren, der også behandlede hende med megen forekommenhed. Det lod til, at hun kun skulle optræde som vidne. Så vidt hun forstod, var fyrst Orloffs salon blevet afsløret som en nihilistisk klub, der for at aflede det politiske politis opmærksomhed var indrettet således, at der i de forreste saloner virkelig fandt underholdning og spil sted for godtroende indbudte, mens de indviede samledes i de indre gemakker og kun af og til viste sig mellem gæsterne.

"Var frøken Elsa Rømer engageret til at optræde, og havde der været tilskuere ved hendes forestilling?"

"Ja."

Politidirektøren gjorde atter med stor elskværdighed min hustru opmærksom på, at man muligvis endnu en gang ville få brug for hendes vidneforklaring, og at hun derfor måtte opholde sig nogle timer i et værelse, der skulle blive hende anvist. Hun kunne forlange, hvad hun ville, men netop for at befri hende for enhver mistanke om at have stået i forbindelse med det opdagede komplot eller for at have ødelagt kompromitterende papirer, ville hun blive holdt isoleret, mens man undersøgte hendes

lejlighed. Undersøgelsen skulle blive foretaget med al skyldig diskretion og var væsentligt en formalitet.

Min hustru, der før havde haft med russiske myndigheder at bestille, var alligevel noget urolig. Hun vidste, at det aldrig er spøg at få sit navn nævnet, om end kun som vidne i en politisk sag.

Ud på eftermiddagen blev hun atter ført ind i politidirektørens arbejdsværelse, men denne gang blev hun ledsaget af to uniformerede gendarmer, hvad der forøgede hendes uro.

Embedsmandens tone var denne gang en helt anden.

Han spurgte hende kort og brysk, om hun kendte en russisk adelsmand ved navn Krapotkin?

"Nej!"

"Om hun havde stået i brevveksling med ham?"

"Nej!"

Der blev forelagt hende et brev, hvori hun kvitterede for modtagelsen af sit honorar for soiréen hos fyrst Orloff. Det var fundet hos Krapotkin, der syntes at have været arrangør af salonens underholdning, om hun vedkendte sig det?

"Ja."

Politidirektøren tog derefter en bunke andre breve, i hvilke hånden havde en flygtig lighed med hendes egen i let fordrejet skikkelse, og spurgte, om hun havde skrevet dem.

Min hustru, der nu pludselig forstod, at hun var mistænkt for at være medviderske i komplottet, og som overskuede hele den fare, der truede hende, blev kendeligt

nervøs og protesterede med en ivrighed, der kun gjorde politimanden mere mistænksom.

Han lagde imidlertid brevene til side og tog en bunke konvolutter frem. Min hustru så straks, at det var dem, som hun havde haft liggende i sit skrin. Om hun havde modtaget disse breve?

"Ja."

Politidirektøren tog en fem-seks konvolutter ud af bunken. Hånden var på dem alle den samme. Om hun kendte dem?

"Jo, nu kom hun i tanker om, at der muligvis nok havde stået Krapotkin eller et lignende russisk navn under de breve, der hørte til disse konvolutter, men at hun ikke havde tænkt videre over det.

"Hvad havde der stået i brevene?"

"Det havde været almindelige, flove smigrerier og anmodninger om stævnemøder eller invitationer til soupéer."

Politimanden rynkede brynene. Han mente ikke, at damer havde så travlt med at ødelægge den slags skrivelser. Hvorfor hun da havde gemt konvolutterne?

"Fordi hun samlede på frimærker, og disse var mest værd på kuverten."

Min hustru følte selv, at denne virkelige grund under de foreliggende omstændigheder tog sig lidet sandsynlig ud. Hun havde allerede fået skinnet imod sig.

Politidirektøren, der var blevet mere og mere uvillig stemt imod hende, spurgte pludselig:

"Er De ikke oftere ved nattetid kommet til hr. Krapotkin med slør for ansigtet? De menes også at være set med ham i en af de omliggende restaurationers kabinetter efter forestillingen. De har altså i hvert fald modtaget hans invitation."

Blodet steg min hustru til hovedet, hun protesterede energisk. Hun havde aldrig modtaget nogen indbydelse af nogensomhelst og havde netop derfor lagt ringe vægt på de breve, der sendtes hende med den art anmodninger. Desuden havde hun været gift i flere år.

"Gift! Gift!" gentog politidirektøren et par gange, mens han søgte i bunken. "Men her på Deres pas står jo *frøken* Elsa Rømer."

"Det er mit pigenavn, hvorunder jeg optræder som artist."

"Er det det? Da vil jeg gøre Dem opmærksom på, at det er højst uheldigt at opgive et falsk navn til et kejserligt russisk pas og tilmed at fortie et så vigtigt moment som det, at man er gift. Det er mere end en letsindighed, frue. Tør jeg da spørge om Deres virkelige navn?"

"Fru Elsa Meyer, gift med forhenværende godsejer Gustave Meyer."

"Så er dette telegram altså fra Deres mand?"

Det var en af de depecher, jeg havde sendt hende, mens jeg gjorde mig umage for at skaffe forretningen på fode igen.

Den lød således:

"Har rejst penge hos vennerne. Håber, forehavendet skal lykkes."

"Hvad er det for et forehavende," spurgte politidirektøren.

"At danne et nyt selskab."

"Har De ikke fået nok af det? Er Deres mand jøde?"

"Ja."

"Hm! Det er nok for i dag."

Politidirektøren ringede på en elektrisk klokke, der hang ned over skrivebordet.

Gendarmerne trådte ind, og min hustru blev atter ført ud.

Den næste dag blev der nægtet hende ekstraforplejning, og om eftermiddagen blev hun overført i et andet, strengere fængsel. Hun forstod, at hun var arrestant, og at ethvert forsøg fra hendes side på at komme i forbindelse med omverdenen ville være frugtesløst og kun bestyrke mistanken mod hende.

Der gik tre dage i angst og spænding. Så blev hun atter ført ud af fængslet og denne gang fremstillet for en dommer. Den første, hun bemærkede i retssalen, var den blege, udlevede mand, der havde været inde med hende i "det grønne hus". Han stod for skranken med bagbundne hænder mellem to gendarmer. Undersøgelsesdommeren iagttog hende skarpt, mens hun konfronteredes med den anklagede.

"Kender De den herre?"

"Af udseende, ja!"

"Kender De ikke hans navn?"

"Nej."

Den anklagede smilede og trak på skuldrene.

"Kender De virkelig ikke hr. Krapotkin?" vedblev dommeren og fikserede min hustru skarpt. Dette navn gjorde kendeligt indtryk på hende, og det undgik ikke øvrighedspersonen. Hele sammenhængen stod hende klar, denne mand, som hun havde fornærmet blodigt ved at give ham en ørefigen, og som var blevet mere og mere jaloux, fordi hun aldrig havde besvaret de breve, hvis konvolutter nu vidnede imod hende, han havde af had og måske af andre grunde nævnt hende som sin medskyldige, efter at han af det intetsigende forretningsbrev havde set, at hendes hånd lignede en andens, som han ikke ville kompromittere.

Hun tænkte slet ikke på, at hun denne gang stod over for en anden autoritet, end da hun sidst fremstilledes, og med fortvivlelsens indignation udbrød hun: "Jeg kender ikke hr. Krapotkin, jeg har aldrig besøgt ham om natten med slør for, jeg har aldrig skrevet til ham eller været sammen med ham i nogen restauration, jeg har indtil nu end ikke anet hans navn."

Dommeren blev næsten overvældet ved disse protester på forhånd mod alle de spørgsmål, som han agtede at rette til min hustru. Han følte sig overbevist om hendes meddelagtighed, men gav ordre til, at hun foreløbig skulle føres bort for at komme lidt i ro.

Så gik processen sin gang med stadige forhør, der til sidst gjorde min hustru så føjelig, at hun indrømmede alt, for til andre tider, når energien var oppe, atter at benægte det.

Hun blev dømt til fire års strengt fængsel. De øvrige blev sendte til Sibirien.

En tid fuld af sorg og lidelser, der berører mig for pinligt til, at jeg vil dvæle ved den, så en dag den store, uventede lykke, som hun næsten ikke turde tro på! Fængslets porte åbnedes for hende, hun var atter fri, og ved særdeles kejserlig nåde blev halvdelen af det konfiskerede tolddepositum udbetalt til hende. En dag stod hun så atter hos mig i Paris, efter at jeg havde sat himmel og jord i bevægelse fra det øjeblik, jeg først havde zarens ord for, at en ny undersøgelse skulle blive indledet. Krapotkin, der var udslidt i de sibiriske miner, havde tilstået, at han havde villet dække en dame, der nu var i sikkerhed, og samtidig tilfredsstille et personligt had. Tillægget til hans straf var næsten for grusomt.

Men nok om det. De har jo selv i Paris set, hvordan det er gået os. Vejret har været heldigt og forretningerne gode i den sidste tid; bliver det sådan ved, kan vi endnu blive holdne folk.

P. S. Om kaptajn Marcos datter erfarer jeg, at hun – hysterisk som hun var – har taget sløret, mens faderen var i fængsel.

Venlig hilsen

Gustave Meyer,
Direktør for *Cirque d'Elsa Rømer*."

Virginie havde fulgt oplæsningen med spændt interesse.

"Det er morsomt at høre andre fortælle om artister," sagde hun. "De opdager så meget hos os. Mens jeg selv var iblandt dem, faldt det mig aldrig ind, at der skete noget i cirkus ud over de sædvanlige manegeintriger."

"Den slags historier har Helge mange af."

"Virkelig, så skulle De skrive dem ned. De er jo så vant til at omgås pen og blæk, der for os andre er en sand rædsel."

"Ja, det har jeg også sagt til ham tidligere."

"Jeg er bange for, at det kun har begrænset interesse, og nogen større litterær værdi har jo den slags fortællinger ikke."

"Hvorfor skal I altid tale om litterær værdi? Herregud, tror du ikke, vi, der læser, og ikke mindst vi, der de lange vinteraftener sidder herude i provinserne og keder os, har fået tilstrækkeligt af det såkaldte litterære og af alle disse uendelige psykologiske udviklinger uden handling bag. Skriv du os noget, der kan underholde, så kan du i hvert fald få os jævne folk med på, at det er noget, der har værdi, om ikke andet, så opmuntringsværdi, især når du behandler et på forhånd så lidet dyrket felt."

"Ja, det giver jeg min mand ret i," sagde Virginie, og idet hun rejste sig for at gå ind, tilføjede hun med et af de små sproguheld, der trods hendes forholdsvis gode dansk kunne passere hende:

"Går De mit over, hr. Foss."

Uvilkårligt kom de alle tre til at le.

Holger Werner bød sin hustru armen, men Helge Foss havde ikke lyst til at gå med over. Han blev siddende en times tid nede under lindetræerne, mens han pustede den ene vældige røgsky ud efter den anden.

... Fra den dag foregik der en forandring med ham. Han, der tidligere altid havde været glad og fornøjet, blev underlig nervøs og indesluttet. Den gamle fru Werner blev meget betænkelig.

"Nu troede jeg, at vi rigtig skulle få sul på ham, mens han var herovre, og så bliver han mere og mere blegnæbbet. Han begynder at ligne dig, mens du var syg."

– Holger Werner var også ked af den forandring, der var foregået med vennen, han var aldrig til at få med ud, hverken på køretur eller fisketur, til hest eller til fods. Altid sad han og hang på værelset og viste sig kun ved måltiderne.

Imidlertid meldte nattevagten, at der hver nat var lys i den fremmede herres værelse, og at man ofte kunne se hans skygge bevæge sig frem og tilbage, frem og tilbage i flere timer. Han troede bestemt, at herrens ven ikke var rigtig i hovedet, og undertiden havde han da også set ham gå ud langt efter midnat og strejfe omkring i haven og gården. Sæt han gik hen og brændte Frydenlund af i sin forvirring. Man havde hørt så galt før.

Holger Werner besluttede sig endelig til at tale alvorligt med sin ven. Han var virkelig bange for, at der var noget galt på færde med ham. Den næste dag ventede han derfor længere end sædvanligt ved tebordet om morgenen. Men den ene halve time gik efter den anden, uden at Helge Foss viste sig.

Endelig gik døren op, og journalisten trådte ind. Han var bleg med rødkantede øjne og havde i det hele et træt og anstrengt udseende. Under armen havde han en pakke, som han lagde ved siden af sig.

"Hør, Helge," sagde Holger Werner forsigtigt, "jeg synes ikke, det hjælper rigtigt på dig med luften herovre."

"Nej, men det skal nok komme. Fra nu af skal vi ud hver dag."

"Ja, med største fornøjelse, men hvad har der været i vejen med dig?"

"Ingenting, og du har mindst ret til at bebrejde mig noget. Jeg har kun fulgt dit råd."

"Mit råd?"

Helge Foss rakte ham pakken. Holger Werner åbnede den forbavset. Det var et stort manuskript. På titelbladet stod "Tretten trumfer", og bogen begyndte således:

"Der var dødsstille i den store bibliotekssal på Frydenlund – – –"

Om "Tretten Trumfer"

Forfatter: Carl Muusmann (1863-1936).
Org.udgave: Carl Muusmann: *Tretten Trumfer.* A. Christiansens Kunstforlag, København 1899.
Denne udgave baseret på: Carl Muusmann: *Tretten Trumfer*. Kunstforlaget "Danmark", København 1914.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter maleri af James Tissot (1836-1902): *Quinze Tableaux sur la Femme à Paris: Les femmes de sport* (1883-85).

ISBN 978-87-7628-177-9

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-414-6 (Ølstykke 2015).

www.ebib1800.dk

